

Tagesmutter/Tagesvater
v Německu

Jana Barvíková
Jana Paloncyová

VÚPSV, v. v. i. Praha
2018

Publikace byla schválena Ediční vědeckou radou ve složení:

doc. Ing. Ladislav Průša, CSc. (VÚPSV, v.v.i. Praha)
Ing. Martin Holub, Ph.D. (VÚPSV, v.v.i. Praha)
Mgr. Miriam Kotrusová, Ph.D. (FSV UK Praha)
doc. Ing. Robert Jahoda, Ph.D. (MU Brno)
Ing. David Prušvic, Ph.D. (MF ČR)
Ing. Jan Mertl, Ph.D. (VŠFS Praha)
Ing. Jan Molek, CSc. (JU České Budějovice)
doc. Ing. Olga Poláková, CSc. (Metropolitní univerzita Praha)

Analýza byla zpracována v rámci projektu *„Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby“* (zkr. MIKROJESLE), registrační číslo projektu CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0000858, a hrazena z prostředků OPZ.

Vydal Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Dělnická 213/12, Praha 7
jako svou 545. publikaci
Vyšlo v roce 2018, 1. vydání, počet stran 139
Tisk: VÚPSV, v. v. i.

ISBN 978-80-7416-331-9

<http://www.vupsv.cz>

Abstrakt

Péče o děti prostřednictvím Tagesmutter/Tagesvater (Kindertagespflege) je v Německu jednou ze zákonem uznaných forem péče o děti v prostředí blížícím se rodině. Německou legislativou je podporována především do věku tří let dítěte. Pro toto věkové období je její postavení rovnocenné se zařízeními denní péče o děti a jeslemi. Německá vláda má veliký zájem na tom, aby tato forma péče o děti byla budována nejen po kvantitativní, ale i po kvalitativní stránce. Pečující osoby tedy mají být dobře kvalifikované, aby o děti bylo co nejlépe postaráno a byly co nejlépe podporovány ve svém vývoji.

Tato studie vznikla v rámci projektu MPSV „Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby“. Shrnuje základní informace o podmínkách činnosti Tagesmutter/Tagesvater v Německu. Na základě zadání MPSV věnuje pozornost především těmto dílčím oblastem: 1. legislativa, 2. povolení k výkonu činnosti, 3. kvalifikační a další vzdělávání, 4. pracovně-právní vztahy, 5. věk a počet dětí v péči, 6. hygienické a stavební podmínky, 7. kontrola výkonu profese a hygienických podmínek, 8. způsob stravování dětí, 9. hlídání nemocných dětí, 10. způsob financování.

Klíčová slova: SRN; zařízení péče o děti; služby péče o děti; děti předškolní; Tagesmutter/Tagesvater; zákonodárství; kvalifikace odborná; financování

Abstract

Childcare through the Tagesmutter/Tagesvater (day mothers/fathers) (Kindertagespflege - child day care) system forms one of a number of legally recognised forms of childcare in Germany that approaches care in the family. German legislation promotes this form of care primarily for children up to three years of age and, for this age group, its status is equivalent to that of specialised day care facilities for children and crèches. The German government is keen to build on this form of childcare both quantitatively and qualitatively and thus requires that carers should be well qualified so as to ensure that children receive the best possible care and are best supported in their development.

This study was compiled as part of the MoLSA "Supporting the implementation of childcare services from six months to four years of age in so-called micro- crèches and the pilot verification of such services" project which summarises basic information on the operational conditions of the Tagesmutter/Tagesvater system in Germany. Based on the requirements of the Ministry of Labour and Social Affairs, it focuses principally on the following sub-areas: 1. legislation, 2. permission to perform such activities, 3. qualifications and further education, 4. labour legislation relations, 5. the age of and number of children in care, 6. hygiene and building conditions, 7. the inspection of professional competence and hygiene conditions, 8. children's meals, 9. the care of sick children, and 10. means of financing.

Key words: Germany; child day care services; child care facilities; early childhood care; pre-school children; Tagesmutter/Tagesvater; legislation; occupational qualification; financing

Obsah

Vysvětlivky	7
Úvod	8
1. Tagesmutter/Tagesvater v Německu.....	9
2. Legislativní ošetření péče o děti předškolního věku.....	12
3. Kvalifikační a další vzdělávání	19
4. Povolení k výkonu činnosti	24
5. Pracovněprávní vztah, výkon činnosti jako OSVČ	27
6. Věk a počet dětí v péči.....	32
7. Hygienické/stavební podmínky	34
8. Kontrola.....	36
9. Způsob stravování dětí	37
10. Hlídní nemocných dětí	39
11. Způsob financování.....	40
Zdroje.....	47
PŘÍLOHY	
Příloha č. 1 Výňatky z Osmé knihy Sociálního zákoníku upravující Kindertagespflege	51
Příloha č. 2 Bezpečnostní kontrolní seznam.....	55
Příloha č. 3 Zásady správné praxe hygieny potravin v Kindertagespflege.....	59
Příloha č. 4 Informační list s požadavky na hygienu potravin v Kindertagespflege Bavorského ministerstva pro životní prostředí a zdraví	87
Příloha č. 5 Berlínský zemský zákon o předškol. vzdělávání v denních zař. a Kindertagespflege.....	91
Příloha č. 6 Berlínský zemský zákon o účasti na nákladech na denní péči.....	111
Příloha č. 7 Berlínský zemský prováděcí předpis k zákonu o Kindertagespflege	123

Vysvětlivky

AV-KTPF / Ausführungsvorschrift zur Kindertagespflege - prováděcí předpis k berlínskému zemskému zákonu o Kindertagespflege

BUrlG / Bundesurlaubsgesetz - zákon o dovolených

Jugendamt - Úřad pro mládež

Jugendhilfe - pomoc dětem a mládeži. Na spolkové úrovni ji upravuje VIII. kniha Zákoníku sociálního zabezpečení (Zákon o pomoci dětem a mládeži), na zemské úrovni prováděcí zákony jednotlivých spolkových zemí. Zahrnuje různé služby a úkoly ve prospěch dětí a jejich rodin - vedle sociálněprávní ochrany dětí, pomoci mladým plnoletým a následné péče o ně např. i pomoc při výchově dětí v rodině nebo podporu při péči o děti v zařízeních denní péče a prostřednictvím Tagesmütter/-väter. Jejimi nositeli jsou úřady pro mládež (Jugendamt) či pověřené subjekty, např. spolky.

Kindertagespflege, Tagespflege - forma denní péče o děti prostřednictvím Tagesmutter/Tagesvater

KitaFöG / Gesetz zur Förderung von Kindern in Tageseinrichtungen und Kindertagespflege - berlínský zemský zákon o předškolním vzdělávání v denních zařízeních a Kindertagespflege

Kitagutschein – potvrzení o nároku dítěte na denní péči s veřejnou podporou v zařízení denní péče nebo v Kindertagespflege ve spolkové zemi Berlín v rozsahu 5-7 hodin denně, popřípadě u Kindertagespflege 100-140 hodin měsíčně

Rozhodnutí o potřebě - rozhodnutí o tom, zda jsou splněny podmínky nároku na Kindertagespflege hrazenou s podporou z veřejných zdrojů

SGB VIII / das Sozialgesetzbuch VIII (Kinder- und Jugendhilfegesetz) - VIII. kniha Zákoníku sociálního zabezpečení (Zákon o pomoci dětem a mládeži) upravující na spolkové úrovni mj. i Kindertagespflege. Někdy bývá jeho název též překládán jako Sociální zákoník.

Tagesmutter / Tagesmütter / Tagesvater / Tagesväter - žena / ženy / muž / muži, pečující většinou ve své vlastní domácnosti nebo v pronajatých prostorech o cizí dítě svěřené do Kindertagespflege

TKBG / Tagesbetreuungskostenbeteiligungsgesetz - berlínský zemský zákon o účasti na nákladech na denní péči

VOKitaFöG / Kindertagesförderungsverordnung - berlínská zemská vyhláška o předškolním vzdělávání

Úvod

Text shrnuje informace o podmínkách činnosti Tagesmütter/Tagesväter v Německu. Na základě zadání MPSV je pozornost věnována těmto otázkám:

- legislativní ošetření péče o děti předškolního věku,
- podmínky poskytování služeb péče - vstupní kvalifikace, kvalifikační a další vzdělávání, praxe, reference,
- povolení k výkonu činnosti, evidence,
- pracovněprávní postavení,
- podmínky poskytování péče v domácím prostředí, provozovna,
- hygienické podmínky v domácím prostředí (toalety, lednice, velikost prostor atd.),
- kontrola výkonu profese a hygienických podmínek,
- zajištění stravování dětí,
- hlídání nemocných dětí,
- způsob financování, výše příspěvku rodičů, dotace.

V Německu podmínky činnosti Tagesmütter/Tagesväter na spolkové úrovni řeší pouze základní legislativa „Kindertagespflege“ a v dílčích jednotlivostech jsou upraveny zemskými předpisy v jednotlivých spolkových zemích. Proto jsou v textu stručné obecné pasáže pro názornost doplněny v barevných polích podrobnějšími informacemi o řešení dané problematiky v Berlíně, popřípadě ještě v Bavorsku.

1. Tagesmutter/Tagesvater v Německu

Budování služeb péče o děti je německou spolkovou vládou deklarováno jako jeden z nejdůležitějších cílů. V Německu si rodiče s malými dětmi přejí služby denní péče, které se svým charakterem blíží rodině a které budou vycházet vstříc jejich potřebám flexibilní doby péče a individuálního zacházení. Do roku 2013 mělo okolo třetiny nově zřizovaných míst vznikát právě v „Kindertagespflege“, tedy u Tagesmütter a Tagesväter (toto povolání v Německu není jen výsadou žen). V Německu je velký zájem na tom, aby tato forma péče o děti byla budována nejen po kvantitativní, ale i po kvalitativní stránce. Tagesmütter/-väter (TM/V) tedy mají být dobře kvalifikovaní, aby o děti bylo co nejlépe postaráno a byly co nejlépe podporovány ve svém vývoji. Rovněž to obnáší dále rozvíjet pracovní perspektivy a vytvářet atraktivní obraz tohoto typu péče. Spolkové Ministerstvo pro rodinu se snaží aktivně doprovázet profesionalizaci a zvyšování kvalifikace pečujících v Kindertagespflege a legislativně, odborně a finančně podporovat aktivity spolkových zemí a obcí na tomto poli. V budoucnu má mít Kindertagespflege své pevné místo mezi službami péče o děti a má představovat profesní perspektivu pro mnoho zainteresovaných a kvalifikovaných osob.¹

Vývoj počtů Tagesmütter/-väter a dětí v jejich péči v letech 2006-2017 ukazují tabulky č. 1 a 2. K 1. 3. 2017 bylo v péči 43 955 pečujících osob (z toho 41 684 Tagesmütter a 2 271 Tagesväter) 162 395 dětí. Z těchto dětí bylo 73 % mladších tří let. V péči Tagesmütter/-väter tak bylo 15,5 % z celkového počtu dětí mladších tří let navštěvujících některou z forem denní péče. Průměrný věk dětí vstupujících do péče Tagesmütter/-väter je 1,4 let, přičemž děti vstupující do některého ze zařízení denní péče bývají v průměru o rok starší (2,4 let).² K využívání služeb Tagesmütter/-väter i o víkendů v Německu dochází spíše jen výjimečně (viz tabulka č. 3). Pouze 8,4 % dětí v Kindertagespflege souběžně navštěvuje i některé jiné zařízení denní péče o děti (tabulka č. 4). Je třeba upozornit, že všechna zde uváděná data reprezentují Kindertagespflege s veřejnou podporou, údaje o Kindertagespflege hrazené výhradně ze soukromých prostředků (tj. rodiči, případně jinými zákonnými zástupci dítěte) nejsou k dispozici.³ Hlavní rozdíly mezi nimi shrnuje tabulka č. 5, detailnější informace pak postihují následující kapitoly (zejména kapitoly 5 a 11).

Tabulka č. 1 Počty Tagesmütter/-väter v letech 2006-2017

	2006	2010	2015	2017
počet Tagesmütter/-väter	30 427	40 853	44 107	43 955
- z toho ženy (Tagesmütter)	29 632	39 833	42 652	41 684
- z toho muži (Tagesväter)	795	1 020	1 455	2 271

Zdroj: Statistisches Bundesamt (Destatis), 2017

¹ Kindertagespflege – eine neue berufliche Perspektive.

² Statistisches Bundesamt (Destatis) (2017)

³ Rovněž jsou více dostupné informace o fungování Kindertagespflege s veřejnou podporou než o Kindertagespflege soukromě sjednané a hrazené ze soukromých zdrojů.

Tabulka č. 2 Vývoj počtů dětí v péči Tagesmütter/-väter v letech 2006-2017

věk	2006	2010	2015	2017
0-3	33 011	71 821	101 600	118 726
3-6	11 971	19 250	23 957	22 480
6-11	11 875	17 277	19 520	17 711
11-14	2 972	3 672	3 729	3 478
<i>celkem</i>	<i>59 829</i>	<i>112 020</i>	<i>148 806</i>	<i>162 395</i>

Zdroj: Statistisches Bundesamt (Destatis), 2017

Tabulka č. 3 Děti v péči Tagesmütter/-väter (stav k 1. 3. 2017)

věk (v letech)	počet dětí v péči Tagesmütter/-väter	průměrný počet dní v péči Tagesmütter/-väter	počet dětí v péči Tagesmütter/-väter (také) o víkendu
méně než 1	5 259	4,3	84
1-2	58 080	4,4	655
2-3	55 387	4,4	694
3-4	12 080	4,3	403
4-5	5 421	3,9	402
5-6	4 979	3,8	487
6-7	4 552	3,7	501
7-8	4 031	3,6	506
8-11	9 128	3,6	1265
11-14	3 478	3,7	635
<i>celkem</i>	<i>162 395</i>	<i>4,3</i>	<i>5 632</i>

Zdroj: Statistisches Bundesamt (Destatis), 2017

Tabulka č. 4 Děti v péči Tagesmütter/-väter a souběžné čerpání dalších služeb péče (stav k 1. 3. 2017)

počet dětí celkem	dítě k tomu současně navštěvuje		
	zařízení denní péče o děti	další Tagesmutter/-väter	žádný jiný souběžný způsob péče
162 395	13 601	809	143 936

Zdroj: Statistisches Bundesamt (Destatis), 2017

Tabulka č. 5 Srovnání Kindertagespflege s veřejnou podporou a Kindertagespflege hrazené ze soukromých zdrojů

	Kindertagespflege	
	<i>veřejně podporovaná*</i>	<i>soukromě sjednaná</i>
odměna pečující osobě	Výše odměny/úhrady za umístění závisí na rozsahu služeb - počtu dětí v péči a době péče. K odměně náleží i podíl na příspěvcích na zdravotní pojištění, pojištění pro případ potřeby dlouhodobé péče a důchodové pojištění.	Výše odměny je sjednaná v soukromoprávní smlouvě mezi pečující osobou a rodiči. Takto sjednaná odměna již zahrnuje i náklady na péči (nekalkulují se tedy odděleně).
provozní náklady	<i>Pausál na věcné náklady</i> je určen na výdaje pečující osoby za jídla a nápoje, hygienu a zdravotní péči (kromě plen), hračky, drobné zařízení domácnosti, pojištění odpovědnosti, údržbu prostor, úklid, energie, nájem, telefon atd. Pokud je o dítě pečováno v domácnosti rodičů, paušál na věcné náklady se pečující osobě vyplácí v nižší výši.	Provozní náklady jsou zahrnuty v odměně pečující osobě.
platby	Pečující osoba od rodičů nesmí vyžadovat žádné finanční příspěvky. Rodiče se podílejí na nákladech na péči v závislosti na výši svých příjmů a rozsahu péče - své příspěvky hradí Úřadu pro mládež. Úřad pro mládež vyplácí pečující osobě odměnu/úhradu za umístění, paušál na věcné náklady, případně jí poskytuje materiální plnění a dotace.	Rodiče hradí péči přímo pečující osobě. Výše této odměny je sjednána mezi rodiči a pečující osobou a je zakotvená ve smlouvě.
příplatky za péči nad rámec provozní doby služeb denní péče o děti a po dobu delší než 12 hodin	Úřad pro mládež vyplácí pečující osobě příplatek.	Příplatky jsou sjednány ve smlouvě mezi pečující osobou a rodiči.
nárok rodičů a pečující osoby na podporu a poradenství úřadu pro mládež	ano	ano

Pozn. * Veřejná podpora v Kindertagespflege je v Německu poskytována zpravidla do 3 let dítěte (podrobněji viz kapitola 2 a § 24 SGB VIII).

2. Legislativní ošetření péče o děti předškolního věku

Kindertagespflege je v Německu jednou ze zákonem uznaných forem péče o děti v prostředí blízcím se rodině. Německá legislativa péči formou Kindertagespflege podporuje především do věku tří let dítěte. Pro toto věkové období je rovnocenná se zařízeními denní péče o děti a jeslemi a volba typu péče závisí výhradně na preferencích rodičů. V období posledních třech let před nástupem do školy a ve školním věku se počítá s Kindertagespflege pouze v případech tzv. zvláštní potřeby (podrobněji viz kapitola 6) nebo doplňkově.

Na spolkové úrovni je řešena základní legislativa Kindertagespflege, v dílčích jednotlivostech je upravena různě v jednotlivých spolkových zemích a u jednotlivých nositelů Jugendhilfe (pomoc dětem a mládeži). Těmi jsou obecně úřady pro mládež (Jugendamt), ale mohou jí být v daném místě pověřeny i nositelé Jugendhilfe (Träger der Jugendhilfe), např. spolky. Pro zjednodušení dále v textu převážně používáme pouze úřad pro mládež.

Přehled legislativy upravující Kindertagespflege⁴

1. na spolkové úrovni:

- VIII. kniha Zákoníku sociálního zabezpečení (Zákon o pomoci dětem a mládeži) - das Sozialgesetzbuch VIII (Kinder- und Jugendhilfegesetz)

2. na zemské úrovni:

- prováděcí zákon k Zákonu o pomoci dětem a mládeži - das Ausführungsgesetz zum Kinder- und Jugendhilfegesetz (AG KJHG)
- zákony k denní péči o děti (např. Kindertagesbetreuungsgesetz, Kindertagesstättengesetz nebo Kindertagesförderungsgesetz)
- doplňkové zákony (např. k podílu na nákladech)
- právní předpisy, prováděcí předpisy, doplňková vyjádření/vyhlášky a předpisy

3. na komunální úrovni:

- články
- doplňková vyjádření/vyhlášky a předpisy

Kindertagespflege může být hrazena výhradně ze soukromých prostředků, anebo s veřejnou podporou (podrobněji viz tabulka č. 5 a kapitoly 5 a 11). Podmínky nároku na podporu v Kindertagespflege a v zařízeních pro denní péči o děti upravuje Osmá kniha Sociálního zákoníku (§ 24 SGB VIII)⁵:

(1) Dítě, které ještě nedosáhlo jednoho roku, má nárok na podporu v zařízení nebo v Kindertagespflege, pokud

1. je to potřebné pro jeho vývoj v sociálně kompetentní osobnost s vlastní odpovědností

nebo

2. zákonní zástupci

⁴ <http://www.handbuch-kindertagespflege.de/1-wegweiser/12-gesetzliche-grundlagen/>

⁵ Český překlad viz příloha č. 1

- a) vykonávají výdělečnou činnost, zahájili výdělečnou činnost nebo hledají práci,
- b) absolvují další profesní vzdělávání, připravují se na budoucí povolání nebo studují vysokou školu nebo
- c) pobírají dávky za účelem integrace na trhu práce ve smyslu druhé knihy Sociálního zákoníku.

Pokud dítě žije ve společné domácnosti jen s jedním zákonným zástupcem, považuje se za zákonného zástupce tato osoba. Rozsah každodenní podpory se řídí individuální potřebou.

- (2) Dítě, které dosáhlo věku jednoho roku, má až do dosažení věku tří let nárok na předškolní vzdělávání v zařízení pro denní péči o děti nebo v Kindertagespflege. Odstavec 1 věta 3 platí obdobně.
- (3) Dítě, které dosáhlo věku tří let, má až do nástupu do školy nárok na podporu v zařízení pro denní péči o děti. Zřizovatelé veřejných služeb v oblasti práce s mládeží jsou povinni usilovat o to, aby pro tuto věkovou skupinu byla k dispozici nabídka celodenních míst odpovídající potřebě. Dítě může být v případě zvláštní potřeby nebo doplňkově podporováno také v Kindertagespflege.
- (4) Pro děti školního věku je nutno zajistit nabídku zařízení pro denní péči o děti odpovídající potřebě. Odstavec 1, třetí věta a odstavec 3, třetí věta platí obdobně.
- (5) Nositelé veřejné pomoci mládeži⁶ nebo jimi pověřené subjekty jsou povinny informovat rodiče nebo jednoho z rodičů, kteří chtějí využít služeb podle odst. 1 až 4, o nabídce míst ve spádové oblasti a o pedagogické koncepci zařízení a poradit jim při výběru. Právní předpisy dané spolkové zemí mohou určit, aby zákonní zástupci informovali příslušné nositele veřejné pomoci mládeži nebo jimi pověřené subjekty v určité lhůtě o zamýšleném využití služeb.
- (6) Další právní předpisy jednotlivých spolkových zemí tím nejsou dotčeny.

Výše zmíněná podpora v Kindertagespflege (§ 24 SGB VIII) nespočívá pouze v poskytování finanční podpory (respektive běžného peněžitého plnění pečující osobě - viz kapitoly č. 5 a 11), zahrnuje i zprostředkování vhodné pečující osoby pro dítě (pokud si ji rodiče, popřípadě jiné osoby oprávněné k výchově dítěte, nevyhledají sami), odborné poradenství, doprovázení a další kvalifikaci pečující osoby (viz § 23 SGB VIII).

Úkoly zařízení pro denní péči a Kindertagespflege jsou v základní zákonné úpravě (§ 22 SGB VIII) vymezeny shodně:

1. podporovat rozvoj dítěte v sociálně kompetentní osobnost s vlastní odpovědností,
2. podporovat a doplňovat výchovu a vzdělávání v rodině,
3. pomáhat rodičům, aby mohli lépe sladit výdělečnou činnost a výchovu dětí.

Podpora dítěte v zařízeních pro denní péči a v Kindertagespflege (dle § 22 SGB VIII) spočívá ve výchově, vzdělávání a péči o dítě. Vztahuje se na sociální, emocionální, tělesný a duševní rozvoj dítěte. Zahrnuje zprostředkování orientačních hodnot a pravidel. Má se řídit věkem a vývojovým stupněm, jazykovými a jinými schopnostmi, životní situací, zájmy a potřebami jednotlivého dítěte a měla by zohledňovat jeho etnický původ.

Role úřadu pro mládež (Jugendamt)

Úřad pro mládež rodičům/dětem zprostředkovává místa v Kindertagespflege a zajišťuje výchovné/vzdělávací potřeby. Kromě toho rodičům radí a kalkuluje náklady péče a příspěvky rodičů na tuto službu (Kostenbeitrag der Eltern).

⁶ Nositeli veřejné pomoci mládeži jsou v zákoně míněny úřady pro mládež.

Úřad pro mládež rovněž zvažuje vhodnost Tagesmütter/-väter a vyplácí jim - pokud jsou splněny příslušné podmínky - peněžitě plnění za jejich služby. Má na starost odborné poradenství a doprovázení, jakož i zvyšování kvalifikace prostřednictvím kurzů dalšího vzdělávání.

Úřad pro mládež může pověřit nositele Jugendhilfe těmito úkoly:

- zvyšování kvalifikace prostřednictvím kurzů dalšího vzdělávání,
- poradenství, zprostředkování,
- pracovní vztahy Tagesmütter/-väter,
- kontaktní partner pro rodiče a Tagesmütter/-väter.

Vztahy mezi úřadem pro mládež a rodiči/dítětem, jakož i mezi úřadem pro mládež a Tagesmütter/-väter upravuje § 23 SGB VIII (das Achte Buch Sozialgesetzbuch - Kinder und Jugendhilfegesetz)⁷. Některé záležitosti však upravují zákony a regulace jednotlivých spolkových zemí. Informace k tomu poskytují příslušné úřady pro mládež.

Formy Kindertagespflege

Kindertagespflege má tyto čtyři možné formy⁸:

a) v domácnosti pečující osoby

V domácnosti Tagesmutter/-vater může být pečováno až o pět dětí. Nicméně počet opečovávaných dětí může být omezený jinak na základě zemských legislativních podmínek nebo z důvodů vztahujících se k individuální situaci (např. když prostory nejsou vhodné pro péči o více dětí; když se pečující osoba současně stará o více svých vlastních malých dětí, nebo se musí starat ještě o příbuzného potřebujícího péči). Pro tento typ péče je vyžadováno povolení místně příslušného úřadu pro mládež. Většina Tagesmütter/-väter Kindertagespflege ve vlastní domácnosti vykonává jako samostatnou činnost (viz kapitola 5).

Obecně se má za to, že tento typ péče může mít pro dítě řadu benefitů. Při péči mimo rodičovský dům tráví část dní v rodinné situaci jiné rodiny, případně s dětmi a partnerem pečující osoby. Obzvláště pro děti, které vyrůstají jen s jedním rodičem, nebo pro jedináčky to může být důležitá zkušenost.

b) v domácnosti rodičů

O děti je pečováno v domácnosti jejich rodičů, současně může být pečováno o více dětí z této domácnosti. Tato varianta může být praktická pro rodiny s více dětmi, nebo s potřebou péče o děti v nepříznivých denních časech. Pro tuto činnost není zapotřebí žádné povolení. Tagesmütter/-väter jsou závislí na pokynech od rodičů, proto mezi nimi většinou vzniká pracovněprávní vztah – rodiče jsou zaměstnavatelé. Péče v domácnosti rodičů může být hrazena buď výlučně rodiči, nebo s veřejnou podporou dle § 23 SGB VIII. Je-li uplatňován nárok na veřejnou podporu, úřad pro mládež pak posuzuje způsobilost pečující osoby stejně jako u osob, které chtějí pečovat o děti ve vlastní domácnosti. Pouze vhodnost prostor pro péči zpravidla posuzována není, nebo jen podmíněčně. (Je-li péče hrazena výhradně z prostředků rodičů, posouzení vhodnosti

⁷ viz příloha č. 1

⁸ zpracováno dle: *Handbuch Kindertagespflege; Kindertagespflege - eine neue berufliche Perspektive.*

pečující osoby je ponecháno čistě na jejich uvážení.) Pečující osoba v domácnosti rodičů bývá hovorově nazývána „Kinderfrau“ nebo „Kinderbetreuerin/ Kinderbetreuer“ (chůva).⁹

c) v jiných vhodných prostorech

V některých spolkových zemích může péče o děti probíhat rovněž v jiných vhodných, k péči pronajatých prostorech. Zda je to v dané spolkové zemi možné, upravuje příslušné zemské právo. Zemské právo rovněž upravuje, za jakých podmínek mohou být takové prostory považovány za vhodné. Patří k nim:

- Ø dostatek místa pro hraní,
- Ø podnětově bohaté nastavení prostředí a vybavení,
- Ø vhodné materiály pro hru a zaměstnání,
- Ø bezpečné (předcházející nehodám) a dobré hygienické poměry,
- Ø obzvláště pro malé děti možnost spánku,
- Ø možnost her a zážitků v přírodě, lesním nebo parkovém prostředí.

d) zvláštní forma „Großtagespflegestelle“¹⁰

V některých spolkových zemích je udělováno povolení více pečujícím osobám ke spojené péči o více než pět dětí. Obvykle je provozována v pronajatých prostorech. Někdy je pro udělení povolení vyžadováno splnění zvláštních podmínek, např. pokud jde o stavební podmínky a kvalifikaci pečujících osob. Rovněž maximální počet dětí, o něž smí být v „Großtagespflegestelle“ pečováno, se může v jednotlivých spolkových zemích lišit. Konkrétní informace poskytuje místně příslušný úřad pro mládež.

Berlín

Ve spolkové zemi Berlín je Kindertagespflege právně zakotvena jako služba k péči a podpoře rozvoje dětí. Vedle ustanovení VIII. knihy spolkového Zákoníku sociálního zabezpečení zde tuto oblast upravuje:

- berlínský zemský zákon o předškolním vzdělávání v denních zařízeních a Kindertagespflege - Gesetz zur Förderung von Kindern in Tageseinrichtungen und Kindertagespflege (KitaFöG) (český překlad viz příloha č. 5),
- vyhláška o předškolním vzdělávání - Kindertagesförderungsverordnung (VOKitaFöG)
- zákon o účasti na nákladech na denní péči – Tagesbetreuungskostenbeteiligungsgesetz (TKBG) (český překlad viz příloha č. 6),
- prováděcí předpis k berlínskému zemskému zákonu o Kindertagespflege - Ausführungsvorschrift zur Kindertagespflege (AV-KTPF) (český překlad viz příloha č. 7).

Nejrychlejší a nejucelenější vhlad do úpravy Kindertagespflege v Berlíně čtenáři poskytne právě zmíněný prováděcí předpis AV-KTPF. Jeho český překlad je obsažen v příloze č. 6.

⁹ Je-li na úhradu péče v domácnosti rodičů čerpána veřejná podpora, paušál na věcné náklady je vyplácen v nižší výši (např. dle skutečných nákladů), nebo vůbec. Je-li pečující osoba zaměstnancem rodičů, tak např. v Bavorsku jsou částky, na které má z veřejné podpory nárok, postupovány rodičům, kteří jí vyplácejí pevný plat. (*Kindertagespflege im Haushalt der Eltern...*)

¹⁰ Pro praktické rady k fungování Großtagesstelle a relevantní legislativní podmínky ve všech 16 spolkových zemích viz Rhein (2010).

Formy péče¹¹

Berlínská legislativa (§ 17 KitaFög a § 32 AG KJHG) rozlišuje tři formy péče v Kindertagespflege:

- péče jedné osoby o maximálně 3 děti, respektive maximálně o 5 dětí,¹²
- péče dvou osob o maximálně 8 dětí (Grosstagepflegestelle),
- péče dvou osob o maximálně 10 dětí (Grosstagepflegestelle)¹³.

Berlínská legislativa hovoří ještě o „Kindertagespflege v nestandardní době“ a „doplňující Kindertagespflege“, nicméně nepovažuje je za samostatné formy Kindertagespflege. Kindertagespflege standardně probíhá od pondělí do pátku v době od 6 do 18 hodin. Kindertagespflege v nestandardní době může být v případě odůvodněné potřeby poskytnuta také mimo tuto dobu, například v noci, resp. o víkendech a/nebo o svátcích. Doplňující Kindertagespflege lze poskytnout ve výjimečném případě, pokud potřeba péče o některé dítě přesahuje z rodinných důvodů (např. z důvodu pracovní, studijní nebo životní situace rodičů) o více než jednu hodinu otevírací dobu denního zařízení financovaného z veřejných zdrojů nebo otevírací dobu Kindertagespflege, které dítě pravidelně navštěvuje. Předpokladem je povolení úřadu pro mládež v místě bydliště po zjištění potřeby na základě žádosti rodičů.¹⁴

O děti se zpravidla pečuje v domácnosti pečující osoby, mimoto péče může probíhat v najatých prostorách. U Kindertagespflege financované z veřejných prostředků mohou být prostory najaty také úřadem pro mládež v daném místě. V domácnosti rodičů může Kindertagespflege probíhat jen v případě péče o maximálně 3 děti, do péče lze přitom přijmout i děti z jiných rodin.

Kompetence a úkoly úřadu pro mládež¹⁵

Úřad pro mládež je v rámci své odpovědnosti za plánování denní péče o děti povinen zaručit rozvoj Kindertagespflege odpovídající potřebě. Musí zajistit, aby byla pokryta potřeba denní péče podle § 7 odst. 2 KitaFöG pro děti do tří let a aby byl k dispozici dostatek míst v rámci Kindertagespflege s podporou z veřejných prostředků podle § 19 odst. 1 KitaFöG.¹⁶ Přitom se liší kompetence a úkoly úřadu pro mládež obvodu, ve kterém se nachází místo péče¹⁷ (úřad pro mládež v místě), a úřadu pro mládež podle místa bydliště dítěte.

Úkoly úřadu pro mládež obvodu, ve kterém se nachází místo péče, respektive úřadu pro mládež v místě, jsou vymezeny takto:

- a) poskytování poradenství pečujícím osobám (včetně uchazečů),
- b) podpora a poradenství při sdružování pečujících osob v daném obvodu,
- c) přezkoumání způsobilosti pečujících osob a jejich prostor určených k péči o děti,
- d) vydávání povolení k Tagespflege,

¹¹ zpracováno dle bodu 3 AV-KTPF

¹² Při péči o 4 až 5 dětí jsou vyžadovány náročnější kvalifikační požadavky na pečující osobu než při péči o 1-3 děti (viz kapitola 3).

¹³ V případě Grosstagepflegestelle se obě uvedené formy, tedy péče dvou osob o maximálně 8 dětí, respektive o maximálně 10 dětí, liší rozdílnými nároky na vzdělání pečujících osob - viz tabulka č. 8.

¹⁴ Příkladem z praxe je např. Der Mobile Kinderbetreuungsservice (MoKiS), pro bližší informace viz <https://www.mokis.berlin/>

¹⁵ zpracováno dle bodu 5 AV-KTPF

¹⁶ Úřady pro mládež sousedních obvodů spolu spolupracují při plánování za účelem zajištění míst nad rámec obvodu. Současně musí úřady pro mládež dbát na to, aby byla k dispozici dostatečná nabídka polodenního umístění nebo umístění na část dne, jak v zařízeních denní péče, tak i v Kindertagespflege (§ 19 KitaFöG).

¹⁷ tj. Tagespflegestelle

- e) zjišťování porušení povolení, stíhání přestupků a udělování pokut,
- f) obvodní práce s veřejností a propagace nových Tagespflegestelle odpovídajících potřebě,
- g) plánování, příprava a realizace obvodních nabídek dalšího vzdělávání pro pečující osoby, kvalifikace pečujících osob, přezkoumání předpokladů pro vydání certifikátu dokládajícího příslušnou kvalifikaci (podrobněji viz kapitola 3 část Berlín),
- h) financování Kindertagespflege z veřejných prostředků a poskytování příspěvků a materiálního plnění (podrobněji viz kapitola 7 část Berlín),
uzavírání a realizace smluv (Tagespflegevertrag) s pečujícími osobami a smluv o péči (Betreuungsvertrag) s rodiči při Kindertagespflege z veřejných prostředků,
- i) shromažďování a vyhodnocení regionálních údajů pro odbor senátu pro mládež za účelem celoměstského řízení,
- j) přezkoumání dokladů pečujících osob pro příspěvky na úrazové pojištění a popř. důchodové pojištění, pojištění starobního zaopatření, zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče,
- k) roční hlášení orgánu pro kontrolu potravin v rámci článku 6 odst. 2 nařízení (ES) č. 852/2004, podle kterého pečující osoby jako podnikatelé v potravinářství podléhají registrační povinnosti,
- l) hlášení příslušnému školskému úřadu o odhlášení dítěte s potřebou jazykového vzdělávání z Kindertagespflege a předání dokumentace výuky příslušné základní škole, resp. školskému úřadu se souhlasem rodičů analogicky postupu v denních zařízeních,
- m) podpora spolupráce pečujících osob s denními zařízeními a zařízeními rodinného vzdělávání,
- n) evidence a předávání údajů podle § 9 KitaFöG (zdravotní prevence, individuální a hromadné prohlídky).

Úkoly úřadu pro mládež podle místa bydliště jsou stanoveny takto:

- a) přijímání žádostí, zjišťování potřeby a zajištění místa,
- b) zprostředkování pečujících osob, pokud si rodiče pečující osobu nenajdou sami,
- c) poskytování podpory a poradenství rodičům, kteří si přejí Kindertagespflege financovanou ze soukromých zdrojů,
- d) zprostředkování míst v Tagespflege v jiném obvodu po odsouhlasení s úřadem pro mládež v místě, pokud nejsou ve vlastním obvodě k dispozici žádná místa financovaná z veřejných prostředků nebo pokud si rodiče přejí místo v jiném obvodu,
- e) poskytování poradenství rodičům ve všech otázkách Kindertagespflege, výpočet, stanovení a vybírání příspěvků na náklady placených rodiči podle platných předpisů TKBG.

Proces výběru a zprostředkování Tagesmutter/Tagesvater

Rodiče oznámí potřebu péče o své dítě úřadu pro mládež v místě bydliště. Po zjištění potřeby a vydání tzv. rozhodnutí o potřebě úřadem pro mládež v místě bydliště si rodiče sami mohou vybrat vhodnou pečující osobu pro své dítě nebo mohou využít její zprostředkování úřadem pro mládež. Úřad pro mládež dbá při poradenství a zprostředkování na podmínky pro péči o děti podporující jejich rozvoj. Přitom je nutno usilovat o to, aby v každém místě péče byly podle možností minimálně dvě děti stejného věku společně a aby se pečující osoba nestarala o více než dvě děti do jednoho roku. Dětem se speciální individuální potřebou péče je třeba zprostředkovat pouze pečující

osoby s pro ně odpovídající odbornou kvalifikací (viz kapitola 3). Rodiče uzavřou smlouvu o péči s úřadem pro mládež a úřad pro mládež uzavře smlouvu s pečující osobou (viz kapitola 5). Úřad pro mládež pak vydá rozhodnutí o příspěvcích rodičů (podíl rodičů na nákladech Kindertagespflege) a odpovídá za jejich inkasování (viz kapitoly 5 a 11).¹⁸ Pokud se rodina přestěhuje do obvodu jiného úřadu pro mládež a pokud to rodině vyhovuje, nemusí děti měnit pečující osobu, na kterou jsou zvyklé - dotčené úřady pro mládež provedou zpravidla do třech týdnů příslušnou úpravu smluv.

¹⁸ bod 7 AV-KTPF

3. Kvalifikační a další vzdělávání

Každý, kdo chce pečovat za úplatu o dítě/děti mimo domácnost rodičů více než 15 hodin týdně déle než tři měsíce, k tomu potřebuje povolení místně příslušného úřadu pro mládež (§ 43 SGB VIII). Povolení opravňuje k péči až o pět cizích dětí, pokud zemské právo tento počet nevymezí jinak. Platnost povolení je omezena na 5 let. Před vydáním povolení se prověřuje odborná kompetence a osobnost pečující osoby - za tímto účelem s ní úřad pro mládež provádí rozhovory a navštíví její domácnost. Rovněž je vyžadován výpis z rejstříku trestů (Führungszeugnis, § 72a SGB VIII) a osvědčení od lékaře. Žijí-li v domácnosti další osoby starší 18 let, musí i ony předložit odpovídající dokumenty.

Zájemce o profesi Tagesmutter/-vater musí splňovat určité osobní předpoklady, např.:

- Ø Věrohodná motivace k péči, vzdělávání a výchově dětí;
- Ø Zkušenost a radost v kontaktu s dětmi;
- Ø Respekt a porozumění v chování vůči dětem;
- Ø Dodržování zákazu používání fyzického a psychického násilí. Děti mají právo na výchovu bez násilí. Tělesné tresty, psychická zranění a ostatní ponižující opatření jsou nepřijatelná;
- Ø Fyzické i psychické zdraví a schopnost zvládat zátěž;¹⁹
- Ø Osobnostní rysy - spolehlivost, odpovědnost, schopnost organizace, kooperace a stabilita;
- Ø Profesionální vlastnosti - připravenost k účasti na kvalifikačních a vzdělávacích akcích, k aktivnímu řešení odborných problémů, ke koordinaci s odborným vedením, jinými profesemi a pečujícími osobami, jakož i ochota k rozvoji vlastního profesionálního profilu;
- Ø Připravenost spolupracovat s rodiči dětí;
- Ø Dlouhodobější perspektiva vykonávání Kindertagespflege (nejméně po 2 roky).

Povinností je absolvovat kurz první pomoci u kojenců a malých dětí. K prokázání své způsobilosti musí pečující osoba disponovat hlubšími znalostmi z oblasti péče o děti. Ty lze získat v rámci kvalifikačního kurzu, nejsou-li prokázány jinak (např. na základě zkušeností s péčí o děti v minulosti). Kurikulum pro kvalifikaci v Kindertagespflege (DJI-Curriculum,²⁰ 2002 - první vydání, 2008 - přepracované, rozšířené vydání), vypracované na základě požadavku spolkového Ministerstva pro rodinu Německým institutem pro mládež (Deutscher Jugendinstitut - DJI), vymezuje rozsah základního kvalifikačního vzdělávání na minimálně 160 výukových hodin. Nicméně dosud není závazné, a tak se požadavky v jednotlivých spolkových zemích liší. Rovněž standardizovaný kurz zatím není. Přípravné kvalifikační kurzy dosud nabízí např. úřady pro mládež, spolky Tagesmütter/-väter, vzdělávací centra, vyšší odborné školy a další instituce pro vzdělávání dospělých. V některých zemích je však základní kvalifikační vzdělávání v rozsahu 160 hodin již vyžadováno a mnohé z přípravných kvalifikačních kurzů se uvedeným kurikulem řídí, nebo přinejmenším inspirují. Absolvovat základní kvalifikační kurz se doporučuje i osobám s pedagogickým vzděláním, neboť péče

¹⁹ V německém originále doslova „zatížitelnost“.

²⁰ http://www.dji.de/fileadmin/user_upload/aktionsprogramm-kindertagespflege/Kriterien_Vergleichbarkeit_DJI_Curriculum.pdf

<https://www.bvkt.de/files/bvktpruefungsordnung.pdf>

http://www.dji.de/fileadmin/user_upload/aktionsprogramm-kindertagespflege/V42_Seite_01-03.pdf

o nejmenší děti mimo zařízení denní péče má svá specifika, která osnovy pedagogických škol nezohledňují.²¹

V rámci přípravného kvalifikačního kurzu si Tagesmutter/-vater musí osvojit odpovídající znalosti a dovednosti:

- Ø rozvíjet citlivost pro dětské vzdělávací procesy,
- Ø seznámit se s poznatky vývojové psychologie,
- Ø rozvinout své pozorovací schopnosti,
- Ø posílit své znalosti o tom, jak vzdělávat děti.

Bližší informace zájemci poskytuje místně příslušný úřad pro mládež.

Zmíněné DJI-Curriculum zprostředkovává praktické znalosti a základní kvalifikaci v těchto třech stěžejních bodech Kindertagespflege, která jsou v kurikulu dále velmi podrobně rozvedena do dílčích témat:

1. Podpora dětí: výchova, vzdělávání a péče;
2. Kooperace a komunikace mezi pečující osobou a rodiči: spolupráce a porozumění v typických kontaktních, ale i konfliktních situacích;
3. Pracovní podmínky pečující osoby: právní, finanční a institucionální rámcové podmínky Kindertagespflege.²²

Kvalifikační kurzy dle tohoto kurikula jsou oprávněni poskytovat vzdělavatelé, kteří k tomu získají pečeť „Aktionsprogramms Kindertagespflege“ od Spolku, země, Spolkového úřadu práce (Bundesagentur für Arbeit). Základní kvalifikace pečujících osob, která vychází z tohoto kurikula, je finančně podporována spolkovým ministerstvem pro rodinu. V řadě míst tak může zájemce kurz absolvovat bezplatně nebo s příspěvkem. Informace o podmínkách a přihlášce k převzetí nákladů za základní kvalifikační kurz obdrží u příslušného úřadu pro mládež nebo úřadu práce.

V pramenech²³ je zmiňována dvoudílná příručka „Kompetenzorientiertes Qualifizierungshandbuch für Tagespflegepersonen“,²⁴ která byla vydána v roce 2015 a má představovat rámec základní kvalifikace pro pečující osoby, umožňující v budoucnu i kvalifikační přípravu na odborných školách typu (Berufs-)Fachschule. Navazuje na „Kompetenzprofil Kindertagespflege in den ersten drei Lebensjahren“.²⁵ Oba dokumenty jsou považovány za důležitý krok učiněný směrem k integraci Kindertagespflege do systému vzdělávání, péče a výchovy dětí.

²¹ Úroveň kvalifikace pečujících osob v posledních letech výrazně roste. V roce 2012 mělo:

12,5 % pečujících osob pedagogické vzdělání a kvalifikační kurz v rozsahu minimálně 160 hodin,

12,1 % pedagogické vzdělání a kvalifikační kurz v rozsahu menším než 160 hodin,

7,3 % pedagogické vzdělání bez kvalifikačního kurzu,

33,2 % kvalifikační kurz v rozsahu minimálně 160 hodin,

28,3 % kvalifikační kurz v rozsahu menším než 160 hodin,

6,6 % žádný typ formální kvalifikace.

(*Kindertagespflege: Die familiennahe Alternative...*)

²² Heitkötter, M., Kerl-Wienecke, A. *Das DJI-Curriculum – Strukturelle, inhaltliche und methodische Merkmale.*

²³ *Kindertagespflege - eine neue berufliche Perspektive.*

²⁴ Schuegger, L. et al. *Kompetenzorientiertes Qualifizierungshandbuch Kindertagespflege. Bildung, Erziehung und Betreuung von Kindern unter drei.* Klett-Kallmeyer (Seelze/Velber), 2015. Knihu je možno objednat zde: <https://www.friedrich-verlag.de/shop/kompetenzorientiertes-qualifizierungshandbuch-kindertagespflege>

²⁵ Kerl-Wienecke, A., Schoyerer, G., Schuegger, L. 2013. *Kompetenzprofil Kindertagespflege in den ersten drei Lebensjahren.* Berlin: Cornelsen.

Pedagogické vzdělání jako podmínka péče o více než 5 dětí

Pečující osoba, která se stará o více než 5 dětí, musí mít pedagogické vzdělání (Kinderförderungsgesetz).²⁶

Účast na dalším vzdělávání

Vedle základního kvalifikačního kurzu je považována za důležitou **účast** na kurzech dalšího vzdělávání, aby pečující osoba byla v kontaktu s informacemi o nejnovějších poznatcích z rané pedagogiky, o možnostech raného vzdělávání, o pedagogických přístupech atd. Ve specializovaných kurzech si pečující osoba může prohlubovat své znalosti o určitých pedagogických konceptech, řečové výchově, jazykovém vzdělávání, spolupráci s rodiči atd. Mnohé úřady pro mládež požadují pravidelnou účast na dalším vzdělávání jako podmínku poskytování své podpory.

Pedagogický plán (koncepce)

Každá pečující osoba by si měla vypracovat písemný pedagogický plán (koncepce), aby bylo zřejmé, jaké má výchovné zásady a nabídku podpory. Měl by obsahovat:

- Ø Popis všeobecných podmínek (provozní doba, velikost, poloha místa péče a jeho specifické vlastnosti, okolí bydliště);
- Ø Složení dětské skupiny;
- Ø Cíle a obsah pedagogické práce s dětmi (vývojové podmínky dětí, sociální život ve skupině, nabídky na podporu vzdělávání dětí, možnosti získávání zkušeností uvnitř a vně místa péče, význam hry pro dítě a v průběhu dne, podpora řečového vývoje, možnosti pohybu v místě péče, zacházení s prostory, materiál a časy, kreativní nabídka v hudebně-umělecké oblasti atd.);
- Ø Zdraví a výživa, hygiena, výchova k čistotě;
- Ø Modelový průběh dne;
- Ø Zásady spolupráce s rodiči, rodičovské rozhovory;
- Ø Spolupráce s jinými pečujícími osobami a institucemi v okolí bydliště;
- Ø Vlastní další vzdělávání a prohlubování kvalifikace prostřednictvím návštěv seminářů, čtení odborné literatury atd.²⁷

Berlín

Každý uchazeč a každá pečující osoba má v Berlíně nárok na poradenství v právních, organizačních a pedagogických otázkách Kindertagespflege. Úřady pro mládež mají povinnost zajistit pro ně dostatečnou nabídku poradenství a dalšího vzdělávání. Pečující osoby jsou povinny těchto nabídek využívat, jejich účast na jednotlivých aktivitách je písemně zaznamenávána a v pravidelných intervalech prokazována. Po dosažení základní kvalifikace, jejíž nároky jsou nastaveny po vzoru kurikula pro kvalifikaci v Kindertagespflege vypracovaného Německým institutem pro mládež (DJI), mají pečující osoby povinnost souběžně s výkonem péče navštěvovat kurzy dalšího vzdělávání. Kurzy dalšího vzdělávání mají souviset s činností Tagesmütter/väter a pokrývat zejména oblasti pedagogiky, psychologie, pedagogické nabídky, výživu, zdraví, právo, spolupráci s rodiči a sebereflexi. Kvalifikační a další vzdělávací požadavky

²⁶ Handbuch Kindertagespflege.

²⁷ Kindertagespflege - eine neue berufliche Perspektive.

na pečující osobu jsou v Berlíně stanoveny poměrně podrobně.²⁸ Liší se dle předchozího vzdělání uchazeče, počtu dětí v péči a zaměření péče (např. péče o děti se specifickou individuální potřebou, péče o děti na doplnění péče v Kindertagespflege, v denním zařízení nebo ve škole). Jejich přehled uvádí tabulky č. 6-10.

Tabulka č. 6 Požadavky na kvalifikační a další vzdělávání pro pečující osoby bez pedagogického vzdělání

kdy je nutno/možno absolvovat	typ a rozsah kvalifikačního/dalšího vzdělání
před zahájením činnosti a v souvislosti s řízením o vydání povolení nebo při péči v domácnosti rodičů	<i>kurz „První pomoc u kojenců a malých dětí“</i> - minimální rozsah 3 x 2 hodiny
	<i>základní kvalifikace (základní certifikát)</i> - opravňuje k péči o 1 až 3 děti - certifikát získá ten, kdo se zúčastní 160 hodin výuky dle kurikula Německého institutu pro mládež (DJI) a úspěšně absolvuje závěrečné kolokvium (za účasti obvodních úřadů pro mládež, popřípadě odboru senátu pro mládež)
po dosažení základní kvalifikace současně s výkonem činnosti	<i>další vzdělávání</i> - v rozsahu 12 hodin výuky v kalendářním roce
po dosažení základní kvalifikace	<i>Berlínský nastavbový certifikát</i> - opravňuje k péči o více než 3 až maximálně 5 dětí - certifikát získá ten, kdo se může prokázat účastí na kurzech dalšího vzdělávání v celkovém rozsahu 84 hodin výuky, pedagogickou koncepcí v písemné formě a účastí na diskuzní/supervizní skupině v minimálním rozsahu 6 x cca 2 hodiny

Pozn. Jedna hodina výuky má 45 minut.

Tabulka č. 7 Požadavky na kvalifikační a další vzdělávání pro pedagogické odborné síly a uchazeče s jiným dokončeným pedagogickým nebo pečovatelským vzděláním

odbornost	požadavky na kvalifikační vzdělání
pedagogické odborné síly podle § 11 odst. 2 VO KitaFöG* (také bez státního uznání), dětské zdravotní sestry a vychovatelé	<u>povinně:</u> <i>kurz „První pomoc u kojenců a malých dětí“</i> - minimální rozsah 3 x 2 hodiny <i>další vzdělávání</i> - v rozsahu 12 hodin výuky v kalendářním roce přípravny seminář - v rozsahu 30 hodin výuky <u>dobrovolně:</u> <i>základní kvalifikace (základní certifikát)</i>
učitelé základních škol, logopedové, ergoterapeuti, psychologové, asistenti pedagoga, art terapeuti, sportovní terapeuti, muzikoterapeuti, hudební pedagogové, učitelé zvláštních škol	<u>povinně:</u> <i>kurz „První pomoc u kojenců a malých dětí“</i> - minimální rozsah 3 x 2 hodiny <i>Berlínský nastavbový certifikát</i> <i>minimálně 6 měsíců zkušenosti s péčí o děti do 3 let</i> <u>dobrovolně:</u> <i>základní kvalifikace (základní certifikát)</i>

Pozn. *) Jde především o státem uznané vychovatele, státem uznané sociální pracovníky, státem uznané diplomované sociální pracovníky, diplomované pedagogy a jim příbuzné obory v bakalářském nebo magisterském stupni.

²⁸ AV-KTPF, bod 10. Kvalifikace/další vzdělávání a odborné vedení

Tabulka č. 8 Minimální požadavky na kvalifikaci pečujících osob dle počtu dětí v péči

	počet dětí současně v péči			
	max. 3 děti	zpravidla 4 a 5 dětí	zpravidla 6 až 8 dětí	zpravidla 9 až 10 dětí
minimální kvalifikační požadavky	základní certifikát	nástavbový certifikát	pedagogické nebo jiné uznávané vzdělání u jedné pečující osoby a minimálně nástavbový certifikát u druhé pečující osoby	pedagogické nebo jiné uznávané vzdělání u obou pečujících osob

Tabulka č. 9 Minimální požadavky na kvalifikaci pečujících osob, které nabízejí péči pro maximálně tři děti na doplnění péče v Kindertagespflege, v denním zařízení nebo ve škole

	typ a rozsah kvalifikačního/dalšího vzdělání
povinně	<p>kurz „První pomoc u kojenců a malých dětí“</p> <ul style="list-style-type: none"> - minimální rozsah 3 x 2 hodiny krátký modul „Kindertagespflege Basic“ - 18 hodin výuky, které musí být prokázány nejpozději tři měsíce od zahájení péče
dobrovolně	<p>základní kvalifikace (základní certifikát)</p> <p>další vzdělávání</p> <p>v rozsahu 12 hodin výuky v kalendářním roce</p>

Tabulka č. 10 Minimální požadavky na kvalifikaci pečujících osob pro děti se specifickou individuální potřebou (podle bodu 2 odst. 3)

	typ a rozsah kvalifikačního/dalšího vzdělání
povinně	<p>kurz „První pomoc u kojenců a malých dětí“</p> <ul style="list-style-type: none"> - minimální rozsah 3 x 2 hodiny <p>základní kvalifikace (základní certifikát)</p> <p>další vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> - v rozsahu 12 hodin výuky v kalendářním roce
pokud nemají odpovídající předchozí profesní vzdělání nebo osobní kvalifikaci nebo pokud nemohou prokázat absolvování odpovídajícího kurzu u jiného institutu	<p>speciální kurz - škola pro Tagespflegeeltern Sociálně-pedagogického institutu pro další vzdělávání Berlín – Brandenburg (k přihlášení na školu pro Pflegeeltern dojde po posouzení způsobilosti příslušným úřadem pro mládež v místě)</p>

Základní kvalifikaci a přípravné semináře zajišťují vzdělávací instituce, které jsou k tomu oprávněny pečeti kvality a smlouvou o spolupráci minimálně s jedním úřadem pro mládež. Vzdělávací instituce mohou požádat o pečeti kvality u Sociálně-pedagogického institutu dalšího vzdělávání Berlín - Brandenburg. Pečeť kvality je propůjčena odborem senátu pro mládež v případě splnění státem stanovených kritérií kvality. Další vzdělávání a kurzy za účelem získání nástavbového certifikátu nabízí Sociálně-pedagogický institut dalšího vzdělávání Berlín - Brandenburg, obvodní úřady pro mládež a další obecně prospěšné instituce pro další vzdělávání pomoci mládeži, které byly uznány odborem senátu pro mládež nebo jsou držiteli pečeti kvality.

Volno na účast na akcích dalšího vzdělávání

Tagesmütter/-väter mohou během jednoho kalendářního roku čerpat až 5 dnů volna na účast na akcích dalšího vzdělávání. Jeden den má přitom rozsah osmi výukových hodin. Pokud jsou absolvovány mimo pracovní dobu (dobu péče), sčítají se a bývají uhrazeny jako den dalšího vzdělávání. Jsou-li absolvovány během doby péče, vyplácí se odměna (respektive úhrada za umístění), paušál na věcné náklady, popřípadě příplatky za všechny umístěné děti i tak v plné výši (viz kapitola 11). Převod absolvovaných hodin výuky do následujícího roku není povolen. Pečující osoba má povinnost další vzdělávání písemně prokázat ke konci kalendářního roku úřadu pro mládež v místě.²⁹

²⁹ AV-KTPF

4. Povolení k výkonu činnosti

Tagesmütter/-väter eviduje místně příslušný úřad pro mládež (respektive místní nositel veřejné Jugendhilfe), který jejich služby zprostředkovává rodičům (více viz část *Role úřadu pro mládež* v kapitole 2). Jeho povolení musí mít každý,³⁰ kdo chce pečovat o děti za úplatu mimo domácnost zákonného zástupce více než 15 hodin týdně po dobu delší než tři měsíce. (O povolení není nutné žádat, probíhá-li péče v domácnosti rodičů a není přítom pečováno o žádné další cizí děti.)

V průběhu tohoto řízení se prověřuje způsobilost uchazeče k denní péči o děti, jeho odborná kompetence a osobnost (viz kapitola 3). Rovněž je vyžadován výpis z rejstříku trestů a osvědčení od lékaře. Mimo to se zjišťuje, je-li domácnost vhodná k péči o děti - pečující osoba musí mít k dispozici prostory přátelské dětem (viz kapitola 7).

Povolení se vydává na časově omezenou dobu 5 let. Před uplynutím doby jeho platnosti musí pečující osoba o povolení požádat znovu. Povolení může být opatřeno vedlejším ustanovením.

Povolení opravňuje k péči o maximálně pět současně přítomných cizích dětí. Nicméně počet dětí v péči může být v povolení vymezený i jinak na základě zemských právních předpisů nebo z důvodů vztahujících se k individuální situaci pečující osoby. Povolení pro péči o menší počet dětí lze vydat např.: když prostory nejsou vhodné pro péči o více dětí; když se pečující osoba současně stará o více svých vlastních malých dětí, nebo se musí starat ještě o příbuzného potřebujícího péči. Právní předpisy dané spolkové zemí mohou určit, že toto povolení lze vydat k péči o více než pět současně přítomných cizích dětí, pokud má daná osoba pedagogické vzdělání, avšak v jednom místě péče (Pflegestelle) se nesmí pečovat o větší počet dětí než ve srovnatelné skupině zařízení pro denní péči o děti.

Povolení k výkonu činnosti Kindertagespflege na spolkové úrovni upravuje § 43 Osmé knihy Sociálního zákoníku (viz příloha č. 1), specifitější podmínky mohou být upraveny zemskou legislativou (např. může-li péče probíhat i v jiných prostorech).

Pokud by někdo pečoval o děti bez příslušného povolení, dopouštěl by se přestupku (podle § 104 odst. 1 bod 1 SGB VIII), za nějž lze udělit peněžitou pokutu (podle § 104 odst. 2 SGB VIII). Přestupkové řízení se zahajuje na základě oznámení nebo z moci úřední (příslušným správním orgánem je úřad pro mládež). Trest odnětí svobody v délce trvání až jednoho roku nebo peněžité pokuta mohou být uloženy osobám, které:

- se úmyslně setrvale opakovaně starají o děti bez příslušného povolení,
- pečují o děti bez povolení, čímž je v lehkomyšlnosti závažně ohroží v jejich tělesném, duševním nebo mravním rozvoji.³¹

Povinnosti pečující osoby vyplývající z udělení povolení

Pečující osoba je povinna informovat úřad pro mládež o důležitých událostech, které mají význam z hlediska péče nebo z hlediska dítěte.

³⁰ Kindertagespflege s veřejnou podporou mohou poskytovat také osoby v příbuzenském vztahu nebo s vyživovací povinností vůči dítěti, nikoli však rodiče, a pobírat peněžité plnění, pokud splňují předpoklady způsobilosti.

³¹ bod 6 odst. 11 AV-KTPF

Prověřování předpokladů před vydáním povolení

Uchazeč musí v průběhu procesu prověřování předpokladů poskytnout součinnost a souhlas s informováním se úřadu pro mládež u příslušné regionální sociálně-pedagogické služby. Jinak by mu bylo odepřeno vydání potvrzení o způsobilosti. Rovněž musí umožnit úřadu pro mládež vstup do obytných prostor a prostor, které obývají nebo spoluužívají děti.

Uchazeč je povinen úřadu pro mládež předložit:

- a. aktuální lékařské potvrzení, podle kterého ze zdravotního hlediska nic nebrání výkonu činnosti v oblasti denní péče o děti, zejména, že uchazeč netrpí nakažlivými chorobami, resp. psychickým či fyzickým onemocněním nebo závislostí,
- b. prohlášení nebo doklad o tom, že uchazeč bere na vědomí zákon o ochraně před infekcemi - IfSG - a předpisy o hygieně potravin,
- c. rozšířený výpis z rejstříku trestů podle § 30 a zákona o spolkovém centrálním registru, pokud si ho nevyžádá úřad pro mládež z moci úřední,
- d. doklad minimálně o základním vzdělání a dobré znalosti němčiny,
- e. doklad o absolvování kurzu „První pomoc u kojenců a malých dětí“ v rozsahu minimálně 3 x 2 hodiny, který nebyl absolvován před více než jedním rokem,
- f. doklad o uzavření pojištění odpovědnosti odpovídajícího dané činnosti,
- g. doklad o přijetí do úrazového pojištění profesního svazu pro zdravotní službu a dobrovolnou sociální péči (Berufsgenossenschaft für Gesundheitsdienst und Wohlfahrtspflege BGW),
- h. doklad o účasti na kvalifikačním vzdělávání,
- i. doklad o zvláštní kvalifikaci pro péči o dítě se specifickou individuální potřebou péče.

Lékařské potvrzení a výpis z rejstříku trestů (dokumenty uvedené v bodech a) a c)) je nutno předložit i za všechny plnoleté osoby žijící v domácnosti pečující osoby. Kindertagespflege nemůže vykonávat osoba, která byla pravomocně odsouzena za trestné činy porušení povinnosti péče a výchovy vůči dítěti do 16 let, sexuální delikty, porušení osobního prostoru pořízením obrazového záznamu, zneužívání a týrání chráněné osoby (mladší 18 let, či bezbranné kvůli chorobě nebo nemoci), trestné činy proti osobní svobodě (např. obchod s lidmi, nucení k prostituci, nucená práce, vykořisťování).³² Kindertagespflege nemůže být vykonávána ani v domácnosti, kde žije osoba, která byla za tyto činy pravomocně odsouzena.

Věkové omezení pečující osoby

Pro výkon činnosti pečující osoby není žádné věkové omezení. Úřad pro mládež rozhodne v jednotlivém případě podle schopnosti snášet zátěž a podle zdravotního stavu plnoleté pečující osoby.³³ V případě pochybností ohledně zdravotního stavu může úřad požádat o konzultaci lékaře, který vystavil lékařské potvrzení, pokud dotčená osoba zprostila lékaře lékařského tajemství.

³² Pro podrobný výčet trestných činů, které se neslučují s výkonem Kindertagespflege, viz § 72a SGB VIII.

³³ bod 6 odst. 7 AV-KTPF

Povolení Kindertagespflege s více než pěti dětmi („Großtagespflegestelle“)

Kindertagespflege s více než pěti dětmi je v Berlíně nutno organizovat ve spojení dvou pečujících osob, přitom obě musí být uvedeny v jednom povolení.

Přezkoumání způsobilosti pečující osoby a vhodnosti prostor při péči v domácnosti rodičů

Pro Kindertagespflege v domácnosti rodičů je nutno žádat o povolení, pouze pokud je pečováno i o další cizí děti. Rovněž vhodnost těchto prostor je úřadem pro mládež prověřována, ledaže je pečováno i o další cizí děti. Úřadem pro mládež je přezkoumávána pouze způsobilost pečující osoby včetně její kvalifikace. Při přijetí dalších cizích dětí do Kindertagespflege je nutno přezkoumat způsobilosti všech dospělých osob, které patří do domácnosti, v níž je péče realizována (tj. potvrzení lékaře a rozšířený výpis z rejstříku trestů).

Povinnosti pečujících osob vyplývající z udělení povolení

- Ø Pečující osoba je povinna informovat úřad pro mládež a rodiče bez zbytečného odkladu o událostech, které se týkají zájmů dítěte. Dále je bez zbytečného odkladu povinna oznámit, pokud u dítěte zjistí známky týrání nebo hrubého zanedbání. Úřadu pro mládež je nutno sdělit skutečnosti, které mají význam z hlediska péče o dítě a pro platnost povolení, jako např. změna rodinné situace, stěhování, pořízení domácích zvířat.
- Ø Pečující osoby v Kindertagespflege s financováním ze soukromých zdrojů jsou povinny za účelem zaručení ochrany dětí úřadem pro mládež sdělit mu bez zbytečného odkladu přijetí dítěte a zaslat osobní údaje dítěte a jeho rodičů (jméno, věk, pohlaví, národnost, datum přijetí dítěte a jméno, adresu a telefon rodičů).
- Ø Pečující osoby v Kindertagespflege s financováním z veřejných prostředků jsou povinny informovat úřad pro mládež v místě od desátého dne neomluvené absence v docházce nebo při odhlášení dítěte. Totéž platí pro déle trvající nevyužití nebo jen částečné využití místa. V takovém případě musí být písemné hlášení zasláno nejpozději do čtyř týdnů. Úřad pro mládež pak rozhodne o ukončení nebo o snížení rozsahu smlouvy.
- Ø Pečující osoba je povinna po nepřítomnosti dítěte z důvodu nakažlivé a/nebo povinně hlášené nemoci zkontrolovat, zda je k dispozici potvrzení lékaře o začátku a konci onemocnění dítěte. Toto potvrzení obstarají rodiče. U povinně hlášených nemocí předá pečující osoba potvrzení úřadu pro mládež.
- Ø Pečující osoba je povinna umožnit úřadu pro mládež přístup do obytných a pobytových prostor, v jednotlivých případech též hygieně.
- Ø Pečující osoba je povinna informovat úřad pro mládež v předstihu tří měsíců o zamýšleném ukončení své činnosti. V případě závažného důvodu je možné činnost ukončit okamžitě, přitom je však nutno bez zbytečného odkladu informovat úřad pro mládež v místě. Vybavení financované z veřejné podpory je nutno vrátit.

5. Pracovněprávní vztah, výkon činnosti jako OSVČ

Pečující osoba, která poskytuje své služby ve své domácnosti, může tuto činnost vykonávat jako placené zaměstnání, nebo jako samostatnou činnost. Denní péče o děti za úplatu ze zákona nepředstavuje živnost, tudíž pro ni není vyžadováno živnostenské oprávnění.³⁴ Více než 90 % pečujících tuto činnost vykonává jako samostatnou činnost.³⁵ V případě placeného zaměstnání jsou možnými zaměstnavateli např. úřad pro mládež, obce, veřejně prospěšné spolky, podniky nebo rodiče, popř. rodičovské iniciativy.

Příjmy pečující osoby a běžné peněžité plnění/úhrada za denní péči

Jak již bylo zmíněno, Tagesmütter/-väter jsou zpravidla OSVČ, které a) mají soukromě sjednaný smluvní vztah s rodiči hradícími jejich smluvní ceny, nebo b) na základě smluvního vztahu s úřadem pro mládež v rámci výkonu Kindertagespflege s veřejnou podporou pobírají peněžité plnění od úřadu pro mládež. To zahrnuje odměnu (respektive úhradu za umístění), která odpovídá časovému rozsahu, počtu dětí, o které se pečující osoba stará, a potřebě jejich podpory (ve smyslu nároků péče s ohledem na jejich zdravotní stav, psychosociální stav vývoje nebo rodinnou situaci). Mimo to obsahuje ještě úhradu věcných nákladů a určitých prokázaných příspěvků na sociální zabezpečení pečující osoby (náhradu prokázaných nákladů na platby pojistného na úrazové pojištění, poloviční náhradu prokázaných nákladů na přiměřené starobní zaopatření, poloviční náhradu prokázaných nákladů na přiměřené zdravotní pojištění³⁶ a pojištění pro případ péče).³⁷

Příjmy dosažené ze samostatné činnosti (zisk ze samostatné výdělečné činnosti) musí být oznámeny finančnímu úřadu s přiznáním k dani z příjmu. Osvobozena od daně je jen úhrada příspěvků na sociální zabezpečení.³⁸ Při stanovení zisku lze zpravidla uplatnit paušál na provozní výdaje na jedno dítě, o které je celodenně pečováno (v roce 2013 odpovídal 300 eur měsíčně). V případě, že je doba péče kratší než celodenní pobyt, se tento paušál přiměřeně zkrátí. Paušál na provozní výdaje může být odečten jen do výše provozních příjmů. Pokud péče probíhá jako samostatná činnost v domácnosti rodičů nebo v prostorách, které byly bezplatně poskytnuty, nelze výdaje paušálně odečíst.³⁹

³⁴ Na rozdíl od Německa v České republice osoba samostatně výdělečně činná musí mít živnostenské oprávnění. Usuzujeme, že pojmy živnost a živnostenské oprávnění v Německu nemají úplně stejný význam jako v České republice. V Německu se nám živnost jeví jako více spojená s obchodováním, vytvářením zisku.

³⁵ *Kindertagespflege: Die familiennahe Alternative...*

³⁶ Toto pravidlo platí, pokud neexistuje jiná forma zdravotního pojištění, jako je rodinné pojištění.

³⁷ Základní právní rámec tohoto peněžitého plnění stanoví § 23 odst. 1, 2 a 2a *SGB VIII*:

(1) Podpora v Kindertagespflege podle § 24 zahrnuje zprostředkování vhodné pečující osoby pro dítě, pokud ji neprokáže osoba oprávněná k výchově, odborné poradenství, doprovázení a další kvalifikaci pečující osoby a poskytování běžného peněžitého plnění pečující osobě.

(2) Běžné peněžité plnění podle odst. 1 zahrnuje

1. úhradu přiměřených nákladů, které vzniknou pečující osobě jako věcné náklady,
2. částku za účelem uznání jejího plnění podle odst. 2a,
3. náhradu prokázaných nákladů na platby pojistného na úrazové pojištění a poloviční náhradu prokázaných nákladů na přiměřené starobní zaopatření pečující osoby a
4. poloviční náhradu prokázaných nákladů na přiměřené zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče.

(2a) Výši běžného peněžitého plnění stanoví nositelé veřejné Jugendhilfe (Träger der öffentlichen Jugendhilfe), pokud právní předpisy dané spolkové země nestanoví jinak. Částka za účelem uznání plnění pečující osoby musí odpovídat rozsahu jejího výkonu. Přitom se zohlední časový rozsah a počet dětí, o které se pečující osoba stará, a potřeba jejich podpory.

³⁸ *Kindertagespflege: Die familiennahe Alternative...*

³⁹ tamtéž

Povinnosti platit daně a příspěvky na sociální pojištění nemají Tagesmütter/Tagesväter, kteří mají v péči pouze jedno dítě, a s jeho rodiči uzavřeli smlouvu na služby pro domácnost se mzdou do 400 eur měsíčně (eine „haushaltsnahe“ Beschäftigung auf 400-Euro-Basis). V těchto případech jsou rodiče zaměstnavateli pečující osoby a hradí za ni odvody na sociální pojištění. Pečující osoba si ponechá svůj plat v plné výši, bez jakýchkoliv srážek. Pokud však přijme do péče další dítě a její příjmy přesáhnou 400 eur, začne i pro ni platit daňová povinnost.⁴⁰

Pojištění pro případ nemoci a potřeby péče (Kranken-und Pflegeversicherung)

Samostatně činné pečující osoby si musí samy zajistit své zdravotní pojištění a pojištění pro případ potřeby dlouhodobé péče.⁴¹ Mohou být pojištěny u státní zdravotní pojišťovny buď prostřednictvím manželky nebo manžela v rámci pojištění rodiny nebo mohou mít dobrovolné zdravotní pojištění. Pro státní pojištění rodiny platí pro osvobození od platby pojistného hranice příjmu, která se každý rok upravuje (v roce 2013: 385 eur měsíčně). Nesezdané pečující osoby a pečující osoby, které překročí tuto hranici příjmu, mají povinnost se pojistit. Mohou se rozhodnout pro tzv. dobrovolné pojištění (u zákonné pojišťovny), nebo pro soukromé zdravotní pojištění. Pokud jde o dobrovolné státní pojištění, vzhledem k tomu, že Kindertagespflege není zařazena jako samostatná činnost na hlavní pracovní poměr, platí pro pečující osoby nejnižší minimální vyměřovací základ (v roce 2013 ve výši 898,33 eur) jako základ pro výpočet pojistného, pokud tedy měsíční příjem tuto částku fakticky nepřesáhne. Jestliže tuto částku přesáhne, tak se zpravidla při výpočtu pojistného vychází ze skutečného příjmu pečující osoby. Polovinu přiměřeného pojistného na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče, jak již bylo výše zmíněno, hradí pečující osobě úřad pro mládež.⁴²

Pečující osoby mohou také uzavřít soukromé zdravotní pojištění. Na rozdíl od zákonné zdravotní pojišťovny není pro výši pojistného rozhodující příjem - to znamená, že na rozdíl od státního pojištění zde neplatí, že kdo vydělá méně, platí nižší nebo žádné příspěvky. Výše pojistného u soukromého pojištění závisí na pojištěném riziku (základní, standardní nebo plný tarif), na vstupním věku a zdravotním stavu pojištěnce. Soukromé pojištění často umožňuje čerpat dražší služby (např. léky bez předpisu nebo vyšetření léčitелеm). Nevýhodou soukromého pojištění je ovšem to, že poplatky za něj mohou s průběhem času i výrazně vzrůst. Návrat od soukromého zdravotního pojištění k veřejnému je však možný pouze u těch pojištěnců, jejichž výše příjmu klesla pod hranici pojišťovací povinnosti. Proto bývá většinou volba soukromého zdravotního pojištění rozhodnutím na celý život.

Za účelem nemocenského pojištění a výplaty nemocenské v případě pracovní neschopnosti si dobrovolný pojištěnec u státní pojišťovny musí uzavřít ještě dodatek ke smlouvě. Nemocenská se začne vyplácet po 6 týdnech nemoci a v maximální výši a délce v počtech měsíců dle konkrétní pojišťovny. Z tohoto hlediska je pro pojištěnce praktičtější soukromé pojištění, u něhož je možno si sjednat, od kterého dne pracovní neschopnosti bude nemocenská vyplácena a v jaké výši.

Důchodové pojištění (Rentenversicherung)

Samostatně činné pečující osoby odpovídají také samy za své starobní zaopatření. Jsou zpravidla povinny platit si důchodové pojištění, pokud jejich příjmy po odečtení

⁴⁰ <http://www.tagesmutter.com/haeufige-fragen/>

⁴¹ Pojištění pro případ potřeby dlouhodobé péče bylo zavedeno k 1. 1. 1995. Je přičleněno ke zdravotnímu pojištění a poskytuje občanům ochranu pojištění v případě potřeby dlouhodobé péče. Kdo je v Německu zdravotně pojištěn, je v zásadě pojištěn i pro případ dlouhodobé péče a musí proto platit povinné příspěvky na pojištění pro případ potřeby dlouhodobé péče. Nejsou součástí příspěvků na zdravotní pojištění, platí se zvlášť. Příspěvky na pojištění pro případ potřeby dlouhodobé péče nese stejným dílem zaměstnavatel a zaměstnanec. (EURES)

⁴² *Kindertagespflege: Die familiennahe Alternative...*

pausa na provozní výdaje přesáhnou určitou částku (v roce 2013: 450 eur měsíčně). Zde rovněž za určitých předpokladů uhradí polovinu přiměřeného pojistného úřad pro mládež.⁴³

Pojištění pro případ nezaměstnanosti (Arbeitslosenversicherung)

Pokud pečující osoba vykonává samostatnou činnost v rozsahu minimálně 15 hodin týdně, existuje za určitých předpokladů možnost na základě žádosti založit vztah povinného pojištění za účelem pojištění pro případ nezaměstnanosti. Předpokladem je mj., aby bezprostředně, resp. v určitém časovém období před zahájením činnosti již existoval vztah povinného pojištění (např. pracovní poměr). Žádost musí být podaná nejpozději do tří měsíců od zahájení činnosti u úřadu práce.⁴⁴

Úrazové pojištění a pojištění odpovědnosti (Unfallversicherung und Haftpflichtversicherung)

Pro děti, o které je pečováno v Kindertagespflege, existuje zákonná pojistná ochrana v rámci úrazového pojištění, pokud se o ně stará vhodná pečující osoba. To, zda je osoba způsobilá, zjišťuje úřad pro mládež.⁴⁵

Pokud pečující osoba během své činnosti utrpí úraz, je rovněž úrazově pojištěna ze zákona. Samostatně činné pečující osoby spadají do kompetence Profesního sdružení pracovníků ve zdravotnictví a v odvětví sociální péče (BGW). Zde se musí pečující osoba přihlásit do jednoho týdne od zahájení činnosti. Pojistné na zákonné úrazové pojištění hradí úřad pro mládež po podání odpovídajícího rozhodnutí o platbě pojistného.⁴⁶

Pečující osoba je v době nepřítomnosti rodičů povinna vykonávat dozor. Pokud dítěti nebo v důsledku chování dítěte vznikne škoda, platí zpravidla domněnka, že došlo k zanedbání dozoru nad dítětem. Vzhledem k tomu, že někdy může být obtížné prokázat, že tomu tak není, měla by pečující osoba zajistit svou činnost prostřednictvím pojištění odpovědnosti. To je u mnoha pojišťoven možné pomocí zahrnutí činnosti v Kindertagespflege do pojištění soukromé odpovědnosti. Některé úřady pro mládež, sdružení a svazy nabízejí speciální skupinová pojištění odpovědnosti pro pečující osoby. V každém případě by se mělo přezkoumat, zda jsou pojistné podmínky v daném případě odpovídající (např. placená péče, počet dětí, místo poskytování péče).⁴⁷

Činnost v jiných vhodných prostorách nemůže být za určitých okolností pojištěna v rámci pojištění soukromé odpovědnosti. Zde je případně nutné pojištění odpovědnosti za provoz nebo pojištění profesní odpovědnosti.⁴⁸

Dovolená

Jelikož jsou Tagesmütter/-väter zpravidla OSVČ, mohou si svoji dovolenou regulovat sami. Běžně to bývá 20 dnů (4 týdny) placené dovolené. Dovolená by nicméně měla být u soukromě sjednané Kindertagespflege upravena ve smlouvě s rodiči a pečující osoba by za sebe měla mít zajištěn zástup.⁴⁹ Se zajištěním zástupu by měl oběma stranám pomoci úřad mládeže. Zastupující osoba by měla být dítěti známá (doporučuje se proto podnikat společné aktivity s pečujícími osobami vybranými pro zastupování a dětmi, které mají v péči).

⁴³ Kindertagespflege: Die familiennahe Alternative...

⁴⁴ tamtéž

⁴⁵ tamtéž

⁴⁶ tamtéž

⁴⁷ tamtéž

⁴⁸ tamtéž

⁴⁹ www.tagesmutter.com

Smlouva mezi rodičem a pečující osobou

V případě Kindertagespflege, která je soukromě sjednána a hrazena výhradně z prostředků rodičů, má být dle doporučení portálu www.tagesmutter.com mezi pečující osobou a rodiči každopádně uzavřena smlouva upravující co nejkonkrétněji podmínky péče a požadavky rodičů s ohledem na potřeby a zvyky dítěte. Účelem smlouvy je předcházet nedorozumění a problémům mezi rodiči a pečující osobou a nastavit řešení případných krizových situací. Smlouvu mohou rodiče a pečující osoba sestavit sami nebo mohou využít vzorů, které jsou k dispozici na vyžádání u úřadu mládeže.

Smlouva by každopádně měla obsahovat tyto oblasti:

- hodiny péče;
- platby (Bude péče hrazena dle hodinové sazby, či paušálem? Budou rodiče hradit služby péče předem či následně?);
- pojištění pečující osoby - úrazové pojištění a pojištění odpovědnosti;
- ujednání vztahující se k období dovolené, nemoci dítěte i pečující osoby, prázdninám (kolik dnů dovolené pečující osoba v průběhu roku čerpá, zda půjde o placenou dovolenou, jak bude zajištěn případný zástup v době nemoci či dovolené atd.);
- podmínky ukončení smluvního vztahu (Jaké jsou podmínky pro jeho řádné ukončení? Existují mimořádné důvody pro ukončení? Kdy končí smluvní vztah?);
- pravidla a podmínky péče (Jaké alergie a další nemoci dítě má? Které potraviny dítě smí a nesmí jíst? Jaké výchovné prostředky nesmějí být v žádném případě používány? Jaké aktivity budou podnikány? Smí pečující osoba v případě akutní potřeby, úrazu, nehody apod. s dítětem k lékaři a o čem eventuálně v takové situaci smí sama rozhodovat?);
- další ujednání.

Berlín

Smlouva

U Kindertagespflege s podporou z veřejných prostředků se uzavírá smlouva o Tagespflege mezi pečující osobou a příslušným úřadem pro mládež a smlouva o péči mezi úřadem pro mládež a rodiči.

Smlouva o Tagespflege⁵⁰

Úřad pro mládež uzavírá s pečující osobou písemnou smlouvu o Tagespflege za účelem umístění dítěte a péče o ně (podle § 16 odst. 3 KitaFöG). Její výpověď nebo časové omezení je zpravidla přípustné jen ke konci měsíce. Předpokladem uzavření smlouvy je povolení k výkonu činnosti, vhodnost pečující osoby pro dané dítě a odpovídající rozhodnutí úřadu pro mládež o potřebě (péče). Ve smlouvě je nutné uvést veškeré zásadní podmínky výkonu péče vůči pečující osobě. Mj. se zde vyloučí dodatečné platby rodičů pečující osobě.⁵¹ Ve smlouvě musí být rovněž obsažena ustanovení o ochraně dětí podle § 8a SGB VIII.

⁵⁰ bod 8 odst. 1 AV-KTPF

⁵¹ Rodiče hradí svůj podíl na nákladech na péči Úřadu pro mládež, který poskytuje peněžité plnění pečující osobě. Pečující osoba tedy nemá právo požadovat na rodičích další platby.

Smlouva o péči⁵²

Úřad pro mládež uzavře s rodiči smlouvu o péči ohledně umístění jejich dítěte do Kindertagespflege na základě schválené potřeby péče. Smlouva o péči stanoví začátek plnění smlouvy zároveň s přijetím dítěte do Kindertagespflege - začíná běžet zpravidla k prvnímu dni v měsíci a zahrnuje také přiměřenou adaptační dobu dítěte v délce max. 4 týdnů. Rodiče jsou povinni předložit k okamžiku začátku smlouvy potvrzení lékaře (ne starší než jeden týden), že neexistují žádné výhrady proti umístění dítěte. Smlouva o péči může upravovat i povinnost předložit jej pečující osobě. Děti v Kindertagespflege jsou od začátku doby platnosti smlouvy spolkovou zemí Berlín pojištěny pro případ úrazu u pojišťovny Unfallkasse Berlín.

Smlouva o péči má zajistit, aby smluvní vztah skončil vždy ke konci celého měsíce. Výpovědní lhůta přitom činí jeden měsíc. Odchylna je možná, pokud je od začátku plánovaná časově omezená péče, která ze zvláštního důvodu nezačne na začátku měsíce, resp. neskončí ke konci měsíce. V tomto případě se provede výpočet přesně na jednotlivé dny.

Pokud je plánovaná „Kindertagespflege v nestandardní dobu“ nebo „doplňující Kindertagespflege“, úřad pro mládež před uzavřením smlouvy o péči s rodiči přezkoumá, zda rozšíření péče nebrání zájmu dítěte.

Dovolená a zástup

Pečující osoby a rodiče vzájemně sladí plánování dovolené, aby pro dítě došlo jen k nezbytným změnám.⁵³ Po dobu volna pečující osoby je nutno včas zajistit pro dítě jinou možnost hlídání. Zákonní zástupci a pečující osoby v tomto ohledu mají nárok na poradenství ze strany úřadu pro mládež.

V případě nepřítomnosti pečující osoby se může o děti se souhlasem rodičů a místního úřadu pro mládež postarat jiná zastupující pečující osoba financovaná z veřejných prostředků. Při zastupování nebo změně obsazenosti, především o letních prázdninách, se může jedna pečující osoba starat o jedno další dítě dodatečně k počtu uvedenému v povolení, pokud doba péče nepřesáhne 3 měsíce za rok.⁵⁴

Při péči o více než pět dětí je standardně nutná přítomnost dvou pečujících osob, které mají povinnost dozoru. Od tohoto požadavku se lze po dohodě s úřadem pro mládež odchýlit, např. během doby přivádění a vyzvedávání dětí, při nemoci, dalším vzdělávání a dovolené pečující osoby. Ve skupině lze po dohodě s úřadem pro mládež v případě krátké neplánované nepřítomnosti jedné pečující osoby po dobu 1-3 dnů pracovat bez zastoupení a bez odpovídajícího financování, od čtvrtého dne bude stanoven zástup úřadem pro mládež nebo pečující osobou po dohodě s úřadem pro mládež a úřad pro mládež bude zástup financovat podle kvalifikace zastupující pečující osoby.⁵⁵

⁵² bod 8 odst. 2,3 a 4 AV-KTPF

⁵³ bod 9 odst. 11 AV-KTPF

⁵⁴ Podrobněji, zejména k výpočtu veřejné úhrady pro zastupující pečující osobu, viz bod 11 odst. 16 AV-KTPF v příloze č. 6.

⁵⁵ bod 9 odst. 7 AV-KTPF

6. Věk a počet dětí v péči

Nejčastěji jsou služby Tagesmütter/-väter využívány pro děti ve věku od 1 do 3 let (viz tabulky č. 2 a 3). Využívány však mohou být i pro děti mladší 1 roku nebo starší.⁵⁶ Doporučuje se však, aby mezi třetím a čtvrtým rokem děti přecházely do mateřských škol. A také se tak zpravidla děje, neboť se má za to, že v tomto věku více odpovídají jejich potřebám⁵⁷ a dětem starším tří let je státem garantováno místo v mateřské škole. Ve vyšším předškolním a školním věku jsou služby Tagesmütter/-väter využívány tedy spíše jen doplňkově, nebo v případě specifické potřeby.

V domácnosti Tagesmutter/-vater může být pečováno až o pět dětí současně. Počet dětí v péči však může být vymezený i jinak na základě zemských legislativních podmínek nebo z důvodů vztahujících se k individuální situaci (např. když prostory nejsou vhodné pro péči o více dětí; když se pečující osoba současně stará o více svých vlastních malých dětí, nebo se musí starat ještě o příbuzného potřebujícího péči). Nicméně pečující osoba, která se stará o více než pět dětí, musí mít pedagogické vzdělání (Kinderförderungsgesetz).⁵⁸

Berlín⁵⁹

Kindertagespflege je v Berlíně přednostně určena pro děti do věku 3 let. V případech tzv. specifické potřeby ji lze využít i pro starší děti, zejména v místech péče s více než pěti dětmi, která přednostně představují věkově smíšenou nabídku. V každém místě péče by podle možností měly být minimálně dvě děti stejného věku a pečující osoba by se neměla starat o více než dvě děti do jednoho roku.

Při zastupování nebo změně obsazenosti, především o letních prázdninách, se může jedna pečující osoba starat o jedno další dítě navíc k počtu uvedenému v povolení, pokud doba péče nepřesáhne 3 měsíce za rok.⁶⁰ Při péči o více než pět dětí je standardně nutná přítomnost dvou pečujících osob, které mají povinnost dozoru. Od tohoto požadavku se lze po dohodě s úřadem pro mládež odchýlit, např. během doby přivádění a vyzvedávání dětí, při nemoci, dalším vzdělávání a dovolené pečující osoby.

V Kindertagespflege stejně jako ve všech ostatních formách předškolního vzdělávání lze umístit jak školní děti, tak i děti se specifickou individuální potřebou vzdělávání. Úřad pro mládež může schválit dodatečnou péči v Kindertagespflege pro dítě školního věku, jestliže péči o ně nelze pokrýt rozsahem doplňujícího vzdělávání a péče ve škole nebo je péče o ně zapotřebí mimo nabízenou dobu.

Pokud jde o děti se specifickou individuální potřebou vzdělávání, Kindertagespflege je vhodná zejména pro:

- a) děti se zvýšenou potřebou péče na základě nemoci nebo onemocnění, zejména pokud umístění do denního zařízení nepřichází v úvahu na základě zdravotní indikace (chronické onemocnění),
- b) děti, pro které na základě zjištění úřadu pro mládež nepřichází v úvahu umístění do denního zařízení na základě psychosociálního stavu vývoje nebo rodinné situace,
- c) děti se zvýšenou potřebou v důsledku postižení, která je vykázaná v rozhodnutí o potřebě, pokud nejsou poskytovány jiné služby ke stejnému účelu.

⁵⁶ viz § 24 Osmé knihy Sociálního zákoníku v příloze č. 1

⁵⁷ Kontakt a hry s více vrstevníky rozvíjí jejich sociální kompetence a učení hrou připravuje děti na školu.

⁵⁸ *Handbuch Kindertagespflege*.

⁵⁹ Zpracováno dle bodů 1, 2 a 7 AV-KTPF

⁶⁰ Podrobněji, zejména k výpočtu veřejné úhrady pro zastupující pečující osobu, viz bod 11 odst. 16 AV-KTPF v příloze č. 6.

Specifickou individuální potřebu umístění je třeba prokázat úřadu pro mládež osvědčením posudkového lékaře, vyjádřením regionální sociálně-pedagogické služby nebo vyjádřením jiného srovnatelného poradenského centra.

7. Hygienické/stavební podmínky

Každý, kdo chce pečovat za úplatu o dítě/děti mimo jeho/jejich domácnost více než 15 hodin týdně déle než tři měsíce, potřebuje povolení místně příslušného úřadu pro mládež. Při tom se mimo jiné (viz kapitola 4) zjišťuje, je-li domácnost pečující osoby vhodná k péči o děti. Pečující osoba musí mít k dispozici prostory přátelské dětem⁶¹:

- Ø vyloučení zjevných i potenciálních prostorových a sociálních nebezpečí: bezpečnost, hygiena;
- Ø prostředí a vybavení bohaté na podněty, dostatek místa pro možnosti her, klidu, odpočinku, obzvláště pro malé děti možnost klidného spánku;
- Ø příjemná atmosféra, herní materiál na podporu rozvoje;
- Ø možnost her a zážitků v přírodě, lesním nebo parkovém prostředí v dosažitelné blízkosti; prostory musí být dobře větratelné, vytopitelné a osvětlené denním světlem.

Pro zajištění bezpečí malých dětí a předcházení možným nehodám odkazují příručky pro pečující osoby na Bezpečnostní kontrolní seznam (Eine Sicherheits-Checkliste "Sicherheit und Unfallverhütung", viz příloha č. 2).⁶² Vedle obecné opatrnosti vůči zdrojům nebezpečí, které jsou v něm vyjmenovány, se doporučuje dodržovat zmíněné konkrétní preventivní zásady týkající se oken, kuchyně, plynu a proudu, ohně, nebezpečných látek, alkoholu, cigaret, skleněných ploch, schodů, zajištění vybavení a zařízení proti pádu, hraček, domácích zvířat, rostlin, balkonu, zahrady, první pomoci a pomoci v tísni.

Jak vyplývá i z výše uvedeného, hygienické a stavební podmínky poskytování služeb péče o děti v domácím prostředí nejsou upraveny tak striktně jako v České republice. Stejně jako v sousedním Rakousku⁶³ požadavky na Tagesmutter/-väter nevybočují nad rámec dnešního standardu běžných domácností, byty pečujících osob nejsou považovány za provozovny, nejsou požadovány zvláštní stavební úpravy (dětská WC apod.) ani speciální opatření či vybavení v oblasti hygieny (pro informace související s hygienou potravin viz kapitola 9). Nejsou dány žádné konkrétní požadavky na velikost prostor v m², záleží na tom, o kolik dětí bude Tagesmutter/-vater pečovat. Jejich počet může být s ohledem na rozměry prostor omezen v povolení k výkonu péče. Obecně platí, že hry a spánek dětí by se měly odehrávat v oddělených prostorech.⁶⁴

Berlín

Podle požadavků na prostory, v nichž má být vykonávána Kindertagespflege, uvedených v AV-KTPF smí být v prostorách provozovaná vždy jen jedna skupina (Tagespflegestelle) pro maximálně 10 dětí. Musí poskytovat dostatek obytného prostoru a prostoru pro pohyb a pro hraní a musí nabízet zaměstnání a umožňovat hygienu a péči o zdraví a eventuální odpočinek dětí. Prostory musí být světlé, s možností větrání, musí být vybaveny kouřovými čidly, vytápěné a musí zaručovat bezpečnost dětí. Pokud je pečováno o více než tři děti, musí být k dispozici minimálně jedna místnost o přiměřené velikosti jen pro děti v denní péči (Tagespflege). Orientačně je třeba usilovat o pedagogicky užitnou plochu 4,5 m² na jedno dítě.⁶⁵

⁶¹ Pronajaté prostory musí splňovat stejné podmínky.

⁶² V originále *Eine Sicherheits-Checkliste "Sicherheit und Unfallverhütung"*, dostupný z [<http://www.handbuch-kindertagespflege.de/1-wegweiser/13-formen-der-kindertagespflege/sicherheits-checkliste/>], český překlad viz příloha č. 2.

⁶³ pro srovnání viz Barvíková, Paloncyová (2017)

⁶⁴ www.tagesmutter.com

⁶⁵ bod 6 odst. 6 AV-KTPF

V přítomnosti dětí a v prostorách, kde pobývají, platí zákaz kouření.⁶⁶

Pečující osoby a členové jejich domácnosti smějí v prostorách, kde se zdržují děti, nebo do kterých mají přístup, chovat jen taková zvířata, u kterých lze předpokládat, že pro děti nepředstavují žádné ohrožení zdraví.⁶⁷

⁶⁶ bod 9 odst. 9 AV-KTPF

⁶⁷ bod 9 odst. 10 AV-KTPF

8. Kontrola

Pravidelné kontroly provádí úřad pro mládež.

Berlín

Návštěvy domácnosti, v níž péče probíhá, úřad pro mládež provádí zpravidla jednou ročně, aby se přesvědčil o řádném stavu prostor užívaných pro Kindertagespflege, přitom je nutno zohlednit stavební požadavky a požadavky na požární bezpečnost⁶⁸ (k požadavkům na prostory viz kapitola 7).

⁶⁸ bod 6 odst. 6 AV-KTPF

9. Způsob stravování dětí

Oblast stravování v Kindertagespflege není v Německu řešena nijak striktně. Konkrétní doporučení k zacházení s potravinami, osobní hygieně v kuchyni, jejímu vybavení a uspořádání, ale také k přípravě jídel ve spolupráci se svěřenými dětmi, obsahuje brožura spolkového svazu pro Kindertagespflege⁶⁹ (Die Leitlinie für eine Gute Lebensmittelhygienepaxis in der Kindertagespflege, český překlad viz příloha č. 3), která vznikla na základě iniciativy Spolkového ministerstva pro výživu, zemědělství a ochranu spotřebitele v reakci na nejistoty ve výkladu evropských právních předpisů o hygieně potravin⁷⁰ ve vztahu k činnosti Tagesmütter/-väter⁷¹. Podotýkáme, že brožura se nevztahuje na některé formy Grosstagepflegestelle a že požadavky na Kindertagespflege jsou v některých oblastech náročnější u Kindertagespflege v jiných vhodných prostorech (Modul II) než u Kindertagespflege v domácnosti pečující osoby (Modul I). Několik rad k ukládání a zacházení s kuchyňským vybavením a potravinami obsahuje také návod s doporučeními, jak předcházet nehodám v Kindertagespflege - Eine Sicherheits-Checkliste "Sicherheit und Unfallverhütung".⁷²

Tagesmütter/-väter jsou z hlediska potravinářské legislativy potravinářským podnikem, a proto se musí registrovat u příslušného orgánu pro kontrolu potravin. K tomu však postačí neformální písemné sdělení jména, adresy a činnosti (Tagesmütter/-väter). Z registrace (ani ze zákona) nevyplývá pravidelná potravinářská kontrola kuchyně a dalších soukromých prostor využívaných pro Kindertagespflege. Předpokládá se, že pokud prostory úřad pro mládež schválil jako vhodné pro Kindertagespflege, zodpovědní Tagesmütter/-väter si ve své domácnosti dodržování pro ně relevantních hygienických zásad průběžně kontrolují a dokumentují sami.⁷³ K tomu jim slouží jako opora i výše zmíněné informační materiály, současně mají povinnost během svého vzdělávání absolvovat školení, v rámci něhož jsou seznamováni s relevantními hygienickými zásadami vyplývajícími z evropských právních předpisů ve vztahu Kindertagespflege, a prokázat jejich znalost. V případě jakýchkoliv dotazů či pochybností se jim doporučuje obrátit se na místně příslušný úřad pro mládež nebo orgán pro kontrolu potravin.

Společné stolování pečující osoby s dětmi a jejich zapojování do nákupů, jakož i přípravy jídla a prostírání stolu, je v Německu nejen povoleno, ale i doporučováno jako přirozený a důležitý prostředek učení a výchovy. Dětem by zkrátka mělo být umožňováno podílet se na přípravě svých pokrmů. Tagesmütter/-väter přitom samozřejmě u každého z dětí musí přiměřeně zohledňovat jeho individuální možnosti a aktuální zdravotní stav (např. dětem se silným nachlazením nebo zraněným na rukou by mělo být dovoleno pomáhat s vařením a přípravou jídla až po odeznění příznaků onemocnění). Úkolem

⁶⁹ Bundesverband für Kindertagespflege e. V., více o činnosti svazu viz web <https://www.bvktp.de/>

⁷⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin

⁷¹ Z novinových článků dohledatelných na internetu vyplývá, že v roce 2011 některé německé spolkové země začaly uplatňovat hygienické nároky odvíjející se od výkladu evropských právních předpisů o hygieně potravin (nařízení EP a Rady (ES) č. 852/2004). Na Tagesmütter připravující stravu pro svěřené děti začalo být pohlíženo jako na potravinářské podniky a jako takovým jim byly navrhovány či ukládány povinnosti, které odporovaly podstatě péče o děti v Kindertagespflege a její tradici v Německu (mj. bylo v ohrožení i oblíbené společné vaření a stolování Tagesmütter/-väter s dětmi). To vyvolalo silné protesty Tageseltern a společenskou nevoli vůči „šikaně“ Tageseltern, spočívající v jejich zatížení „absurdními byrokratickými pravidly“. Následně byla zveřejněna v textu zmiňovaná brožura *Die Leitlinie für eine Gute Lebensmittelhygienepaxis in der Kindertagespflege*, která nároky na Tagesmütter/-väter uvedla na rozumnou míru. Má se za to, že v Německu, kde v oblasti hygieny potravin v drtivé většině u Tagesmütter/-väter nikdy nebyly shledány závažnější problémy (několik marginálních problematických případů vždy zachytily úřady pro mládež), tyto nově formulované zásady Tagesmütter/-väter tak jako tak i dříve dodržovali. Nicméně má se za užitečné, že byly sepsány v jednom dokumentu.

⁷² český překlad viz příloha č. 2

⁷³ Vybrané výsledky vlastní kontroly musí pečující osoby, jako potravinářské podniky, pravidelně dokumentovat - např. formou ručně psané poznámky, kde uvedou zjištěný stav, vlastní podpis a datum (podrobněji viz *Die Leitlinie für eine Gute Lebensmittelhygienepaxis in der Kindertagespflege*, český překlad viz příloha č. 3)

Tagesmütter/-väter je vést děti při společném vaření k vědomě odpovědnému hygienickému chování (mytí rukou, nekašláni a nekýchání na potraviny, nošení kuchyňské zástěrky apod.)⁷⁴ Na veřejných internetových fórech lze najít recepty, které si mezi sebou Tagesmütter/-väter sdílejí jako osvědčené. To ovšem neznamená, že všechny pečující osoby v přítomnosti svěřených dětí skutečně vaří. Z diskusí na internetu vyplývá, že zatímco si některé z nich na čerstvé domácí stravě a společném vaření s dětmi zakládají a užívají si ho, jiné si jídlo pro ně předvaří ráno před zahájením provozu a dětem je pak podávají ohřivané. Další skupina jídlo pro děti zajišťuje jinak. Doporučením z těchto fór je zvolit si podle vlastních preferencí a možností způsob, který pečující osobě - a skrze ni i dětem - nepřináší stres, ale pohodu.

Bavorsko

Bavorské ministerstvo pro životní prostředí a zdraví vydalo Informační list s požadavky na hygienu potravin v Kindertagespflege.⁷⁵ V Listu se uvádí, že List dále obsahuje požadavky na kuchyni, zacházení s potravinami a zásady osobní hygieny pečující osoby, ty však kromě požadavku na účast Tagesmütter/-väter na hygienickém školení svými nároky nepřesahují běžné hygienické zásady pro každodenní provoz domácnosti.

Berlín

Pobyt v Kindertagespflege na část dne, celodenní pobyt a rozšířený celodenní pobyt musí zahrnovat oběd poskytnutý pečující osobou. U polodenního pobytu oběd nemusí, ale může být poskytnut. Oběd musí být připraven při respektování výživových a fyziologických poznatků.⁷⁶

Náklady na stravu u Kindertagespflege s veřejnou podporou jsou financovány z příspěvků rodičů hrazených úřadem pro mládež a z paušálu na věcné náklady vyplácenému úřadem pro mládež pečujícím osobám (podrobněji kapitola 11). U soukromě sjednané Kindertagespflege jsou náklady na stravu započítány do odměny pečující osobě, která je upravena smlouvou s rodiči.

⁷⁴ Die Leitlinie für eine Gute Lebensmittelhygienepaxis in der Kindertagespflege.

⁷⁵ Merkblatt: Lebensmittelhygienische Anforderungen in der Kindertagespflege - český překlad viz příloha č. 4

⁷⁶ § 5 odst. 4 KitaFöG

10. Hlídnání nemocných dětí

Dle doporučení portálu www.tagesmutter.com má být mezi rodičem a pečující osobou v rámci smlouvy o péči upraveno, zda k ní dítě smí, když je nemocné. Nicméně z diskusních fór na internetu vyplývá, že Tagesmutter/-vater mohou být svěřovány děti, pouze pokud jsou zdravé, a nejsou tedy ohrožením pro ostatní děti v její péči. Obecně je doporučováno, aby dítě alespoň v akutní fázi nemoci bylo v péči rodičů, příbuzných nebo známých. Současně je vyjadřováno pochopení, že ne vždy je to možné.

V některých městech, jako např. v Norimberku, nabízí místní úřad pro mládež v případě nemoci dítěte podporu dobrovolníků a Tagesmütter/-väter, aby děti mohly stonat a uzdravovat se doma ve svém prostředí. V některých městech (např. Frankfurt) přicházejí pomocnice, které se o dítě v nemoci postarají, protihodnotou jim bývají hrazeny náklady, které vynaložily. V Hamburku, Berlíně a na dalších místech existuje specializovaná služba Notfallmamas zprostředkovávající domů k nemocným dětem zdravotní sestry, vychovatelky a Tagesmütter. Jedna hodina takové péče stojí 25 eur. Řada zaměstnavatelů se na úhradě této péče podílí, nebo ji zcela přebírají. Rodiče mohou dvě třetiny poplatků vykázat jako zvláštní výdaj v daňovém přiznání.

V současné době přibývá měst, která zjišťují, že péče o nemocné děti představuje mezeru v systému služeb péče o děti a že kvalitní externí podpora pro rodiny, které v místě bydliště nemají žádné podpůrné rodinné sítě, bude v budoucnu čím dál důležitější. Rodičům v této situaci se doporučuje obrátit se o informace na místně příslušný úřad pro mládež anebo na zdravotní pojišťovny.⁷⁷

⁷⁷ <http://www.liliput-lounge.de/kinder/betreuung-kind-krank/>

11. Způsob financování

Dle informačního webu pro rodiče a Tagesmütter/-väter se hodinová sazba pro Tagesmutter/-vater za péči o jedno dítě pohybuje mezi 3 a 8 eury. Náklady na místo v Kindertagespflege obvykle nese země, obec (komuna) a rodič. Jejich výše závisí na různých faktorech a země od země, obec od obce se liší. Výše spoluúčasti rodičů většinou závisí na výši jejich příjmů. Při nepatrném nebo žádném příjmu může tyto náklady kompletně převzít místně příslušný úřad pro mládež.⁷⁸

Berlín

Závazek k veřejnému financování⁷⁹

Existuje-li rozhodnutí o potřebě podle § 5 VO KitaFöG, pečující osoba je ochotna přijmout dítě a splňuje předpoklady způsobilosti a předpoklady pro vydání povolení, je úřad pro mládež povinen u Kindertagespflege financované z veřejných prostředků poskytnout financování.

Závazek k veřejnému financování Kindertagespflege je podmíněn místní příslušností. Péče o děti z jiných oblastí v berlínských Tagespflegestelle je na uvážení úřadu pro mládež v místě požadované Tagespflegestelle, přitom je nutno zejména zohlednit přednostní závazek spolkové země Berlín k zajištění míst pro děti z Berlína. Souhlas předpokládá zejména příslib k úhradě nákladů od cizího úřadu pro mládež, který je povinen zaručit místo. Umístění lze také poskytnout v jednotlivých odůvodněných případech, zejména v případě pobytu v Berlíně na určitou dobu z důvodu výkonu povolání.

Kita-Gutschein

Od 1. 8. 2013 mají všechny děti od svých prvních narozenin nárok na místo v zařízení denní péče nebo v Kindertagespflege s veřejnou podporou (Kita-Platz). Tzv. Kita-Gutschein je potvrzením o nároku dítěte na denní péči s veřejnou podporou spolkové země Berlín v zařízení denní péče (financovaného dle § 23 KitaFöG) v rozsahu od více než 5 do 7 hodin denně, nebo v Kindertagespflege v rozsahu od více než 100 do 140 hodin měsíčně (§ 17 KitaFöG). Rodiče musí podat žádost o Kita-Gutschein u příslušného Úřadu pro mládež v místě bydliště nejdříve 9 měsíců a nejpozději 2 měsíce před požadovaným zahájením péče. Poté, co potvrzení obdrží, sami kontaktují zařízení nebo Kindertagespflege, které si vybrali (podmínkou je, že musí mít uzavřenu smlouvu o veřejné podpoře). Má-li kapacitu jejich dítě přijmout, rodiče uzavřou smlouvu o péči - v případě Kindertagespflege s úřadem pro mládež (v případě zařízení denní péče přímo se zařízením). Se zprostředkováním volného místa v Kindertagespflege (nebo v zařízení) může pomoci úřad pro mládež.

Podíl rodičů na nákladech Kindertagespflege

Spoluúčast rodičů na nákladech na Kindertagespflege upravuje berlínský zákon o podílu na nákladech na denní péči (TKBG).⁸⁰ Výše účasti na nákladech na péči se odvíjí od výše příjmu a rozsahu péče, řídí se přitom tabulkami uvedenými v příloze zákona, přičemž částky pro Kindertagespflege (tabulka č. 11) platí i pro péči v denním zařízení

⁷⁸ V Bavorsku činí příspěvek rodičů na jedno veřejně podporované místo celodenní péče (tj. 7-8 hodin denně) maximálně 335 eur.

⁷⁹ bod 11 odst. 1 AV-KTPF

⁸⁰ Tagesbetreuungskostenbeteiligungsgesetz (TKBG) - český překlad viz příloha č. 6

do nástupu dítěte do školy. Účast na nákladech kalkuluje, stanoví a od rodičů vybírá příslušný úřad pro mládež. Nicméně zákon TKBG postupně s pomocí přechodných období (§ 8 TKBG) ruší povinnost rodičů hradit před začátkem školní docházky dítěte spoluúčast rodičů na jiných nákladech denní péče než na stravu (§ 3 odst. 5 TKBG). Do 31. 7. 2017 byli této povinnosti rodiče zproštěni od 2 let dítěte, poté s platností do 31. 7. 2018 od 1 roku⁸¹ a po tomto datu již od narození dítěte až do zahájení školní docházky.⁸² Nadále tedy u těchto dětí budou hradit pouze náklady na stravu. Předpokládáme, že u Kindertagespflege zproštění povinnosti spoluúčasti na nákladech platí zpravidla do věku 3 let dítěte (neboť právě do tohoto věku má dítě nárok na veřejnou podporu v Kindertagespflege při splnění dalších zákonných podmínek § 24 SGB VIII), popřípadě u dětí se specifickou individuální vzdělávací potřebou i v pozdějším věku. Nicméně i v případech, kdy povinnost hradit podíl na nákladech stále platí, zákon umožňuje čerpat různé slevy (§ 3 odst. 2 až 4 TKBG) - např. slevy pro rodiny s více dětmi do 18 let.

Tabulka č. 11 **Měsíční příspěvek na jedno dítě v Kindertagespflege (bez stravy) dle příjmu a rozsahu péče**

	příjem v eurech			rozsah péče		
	roční	měsíční	půl dne max. 5 hodin	částečná max. 7 hodin	celodenní max. 9 hodin	celodenní více než 9 hodin
do	22 499,99	1 875	15	20	25	25
od	22 500,00	1 875	15	31	48	48
od	26 340,00	2 195	29	43	57	66
od	27 780,00	2 315	33	49	65	75
od	29 220,00	2 435	37	55	73	84
od	30 660,00	2 555	41	61	81	93
od	32 100,00	2 675	45	67	89	102
od	33 540,00	2 795	49	73	97	112
od	34 980,00	2 915	53	79	105	121
od	36 420,00	3 035	57	85	113	130
od	37 860,00	3 155	61	91	121	139
od	39 300,00	3 275	65	97	129	148
od	40 740,00	3 395	69	103	137	158
od	42 180,00	3 515	73	109	145	167
od	43 620,00	3 635	77	115	153	176
od	45 060,00	3 755	81	121	161	185
od	46 500,00	3 875	85	127	169	194
od	47 940,00	3 995	89	133	177	204

⁸¹ Respektive poslední 4 roky a posledních 5 let před zahájením pravidelné povinné školní docházky.

⁸² „Příspěvky rodičů, kteří mají děti v péči zařízení denní péče o děti nebo Kindertagespflege, na provozní náklady (kromě stravného) budou zrušeny pro všechny děti ke školnímu roku 2018/2019. Spolková země Berlín má za to, že i v předškolní péči má být berlínským dětem garantováno bezplatné vzdělávání, jako je obvyklé na státních školách a univerzitách v Berlíně. V současné době rodiče ještě hradí doplňkovou školní péči (družina), ale i zde se již uvažuje o zavedení bezplatné péče. To celé je založeno na myšlence, že vzdělávání musí být v principu přístupné všem a zdarma.

V akčních cílech „Rozvíjet a finančně zajistit rané vzdělávání“, které byly vytyčeny s podporou spolkových zemí, spolková vláda zmínila zrušení nebo společensky přijatelné nastavení příspěvků rodičů jako úkol směřující k redukci překážek a vstupních bariér pro využívání denní péče o děti. Je popsáno, že příspěvky rodičů (respektive nastavení jejich výše) jsou důležitým nástrojem podpory využívání mimorodinných nabídek péče obzvláště nevzdělanými nebo sociálně znevýhodněnými rodinami, jakož i rodinami s migračním pozadím. Také další spolkové země se již vydaly na cestu směrem k osvobození od platby příspěvků a jednotlivé „Kita“ročníky od této povinnosti částečně osvobozují.“ (osobní vyjádření paní Evelyn Kubsch z berlínské Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Familie v e-mailu ze dne 12. 2. 2018)

pokračování tabulky

	příjem v eurech			rozsah péče		
	roční	měsíční	půl dne max. 5 hodin	částečná max. 7 hodin	celodenní max. 9 hodin	celodenní více než 9 hodin
od	49 380,00	4 115	93	139	185	213
od	50 820,00	4 235	98	146	195	224
od	52 260,00	4 355	103	154	205	236
od	53 700,00	4 475	109	161	215	247
od	55 140,00	4 595	113	169	225	259
od	56 580,00	4 715	118	176	235	270
od	58 020,00	4 835	123	184	245	282
od	59 460,00	4 955	128	191	255	293
od	60 900,00	5 075	133	199	265	305
od	62 340,00	5 195	138	206	275	316
od	63 780,00	5 315	143	214	285	328
od	65 220,00	5 435	148	221	295	339
od	66 660,00	5 555	153	229	305	351
od	68 100,00	5 675	158	236	315	362
od	69 540,00	5 795	163	244	325	374
od	70 980,00	5 915	168	251	335	385
od	72 420,00	6 035	173	259	345	397
od	73 860,00	6 155	178	266	355	408
od	75 300,00	6 275	183	274	365	420
od	76 740,00	6 395	188	281	375	431
od	78 180,00	6 515	193	289	385	443
od	79 620,00	6 635	198	296	395	454
od	81 060,00	6 755	203	304	405	466

Zdroj: TKBG

Peněžité plnění pečujícím osobám z veřejného financování⁸³

Peněžité plnění je pečujícím osobám poskytováno měsíčně. Vyplývá ze stanovených denních sazeb na dítě a skládá se z těchto složek:

- Ø paušál na věcné náklady za účelem náhrady věcných nákladů na Kindertagespflege,
- Ø odměna jako úhrada za umístění a
- Ø příplatky za dítě v závislosti na potřebě (příplatek za péči v nestandardní dobu, při péči o děti se specifickou individuální potřebou vzdělávání atd.).

Mimoto lze pečujícím osobám v případě potřeby poskytnout další příplatky a materiální plnění.

Peněžité plnění pečujícím osobám vyplácí úřad pro mládež v místě zpravidla měsíčně předem. Peněžité plnění je splatné od okamžiku uzavření smlouvy, to je první den přijetí dítěte, a je nutno ho vyplácet do posledního dne měsíce, ve kterém skončí Kindertagespflege. Přitom se počítá den jako jedna třetina měsíční sazby. Konečný výsledek se zaokrouhlí na celá eura, díky tomu vzniknou jen minimální přeplatky nebo nedoplatky. Odchylka je možná, pokud je od začátku plánovaná časově omezená péče, která ze zvláštního důvodu nezačne na začátku měsíce, resp. neskončí ke konci měsíce.

⁸³ bod 11 odst. 2 a 3 AV-KTPF

Paušál na věcné náklady (za účelem náhrady věcných nákladů na Kindertagespflege)⁸⁴

Paušál na věcné náklady slouží zejména na úhradu výdajů pečující osoby za jídlo a nápoje, hygienu a zdravotní péči (kromě plen), hračky a různý materiál pro aktivity dětí, drobné zařízení domácnosti, pojištění odpovědnosti, údržbu prostor, úklid a energie. Paušál na věcné náklady činí 200 eur na jedno dítě měsíčně.

Při Kindertagespflege v domácnosti rodičů lze poskytnout část paušálu na věcné náklady na krytí jízdnic nákladů a/nebo na pojištění odpovědnosti a popřípadě na příplatky za péči v Kindertagespflege v nestandardní dobu nebo za péči o děti se specifickou individuální potřebou (viz níže v textu). Na cizí děti (které nežijí v domácnosti rodičů) se paušál poskytne v plné výši.

Při rozšířeném celodenním umístění s více než 180 hodinami péče měsíčně se paušál na věcné náklady zvýší o 25 %, aby byla zajištěna rozšířená potřeba dítěte.

Při Kindertagespflege v nestandardní době může úřad pro mládež podle uvážení zvýšit paušál na věcné náklady až o 25 % a při péči o dítě se specifickou individuální potřebou vzdělávání až o 50 %.

Odměna jako úhrada za umístění⁸⁵

Úhrada za umístění (tj. odměna pečující osoby) se vyplácí v paušálních částkách odstupňovaných podle rozsahu služeb - viz tabulka č. 12

Tabulka č. 12 Paušální částky úhrady za umístění dle rozsahu služeb (v eurech)

Kindertagespflege				
forma nabídky*	max. 3 děti	4 a 5 dětí	6 až 8 dětí	9 až 10 dětí
celodenní místo rozšířené více než 180 hodin měsíčně (110 %)	428	525	540	554
celodenní místo více než 140 hodin do max. 180 hodin (včetně) měsíčně (100 %)	389	478	491	503
místo na část dne více než 100 hodin do max. 140 hodin (včetně) měsíčně (90 %)	350	430	442	453
polodenní místo max. 100 hodin (včetně) měsíčně (80 %)	311	382	393	403

Zdroj: AV-KTPF

Pozn. *) Dojde-li na straně pečující osoby ke změně formy nabídky, obdrží pečující osoba paušál v nově příslušné částce za děti, o které se již stará, od začátku následujícího měsíce.

V těchto paušálních částkách jsou obsaženy i přiměřené podíly na základní příspěvky na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče a starobní zaopatření (např. důchodové pojištění) pečující osoby (kvůli osvobození od daně z příjmu se polovina úhrad na pojištění vykazuje zvlášť). Pokud pečující osoba tyto příspěvky na pojištění přes existující závazek neuhradí, nebo nezaplatí-li je v plné výši, sníží se jí do budoucna úhrada za umístění (odměna) o odpovídající podíl a za již uplynulou dobu bude s pečující osobou stanoven platební postup. Pečující osoby jsou povinny úřadu pro mládež v místě jednou ročně prokázat, že příspěvky na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče a starobní zaopatření (např. důchodové pojištění) uhradily. Pokud pečující osoba nezaplatila žádné příspěvky, je povinna tyto poskytnuté složky úhrady v platné výši vrátit (včetně těch, které byly vykázány zvlášť). Jestliže pečující

⁸⁴ bod 11 odst. 4 až 7 AV-KTPF

⁸⁵ bod 11 odst. 8 až 10 AV-KTPF

osobě nevznikly žádné náklady na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče a starobní zaopatření (např. důchodové pojištění), úřad pro mládež provede již od začátku srážku odpovídajících paušálů na podíly pojištění, které jsou obsaženy v úhradě. Pečující osoba je povinna uvést odpovídající údaje. Pokud příspěvky na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče platí již jiný subjekt nebo jsou placeny na základě jiné zákonné úpravy, sníží se úhrada o tuto složku. V paušálech jsou obsaženy přiměřené podíly na denní nemocenské dávky pečující osoby, neuvádějí se zvlášť.

Příplatek za péči v Kindertagespflege v nestandardní dobu⁸⁶

Na jednotlivé dítě se poskytne příplatek za péči v Kindertagespflege v nestandardní dobu, jestliže:

- a) dochází pravidelně mimo obvyklou otevírací dobu denních zařízení zpravidla před 6.00 a po 18.00 hod. (u denních zařízení s rozšířenou otevírací dobou před 6.00 a po 21.00 hod.),
- b) dochází pravidelně na více než 12 hodin denně nebo
- c) pokud je doba potřeby péče proměnlivá.

I v případě souběhu několika z uvedených skutečností existuje nárok jen na jeden příplatek za jedno dítě. Příplatek může měsíčně činit až 50 % příslušné úhrady za umístění. Výše příplatku se řídí rozhodnutím úřadu pro mládež v jednotlivém případě podle úhrady odpovídající rozsahu péče o dítě.

Příplatek za péči o děti se specifickou individuální potřebou⁸⁷

Příplatek je poskytován při péči o děti se specifickou individuální potřebou vzdělávání. Jde zejména o:

- Ø děti se zvýšenou potřebou péče na základě nemoci nebo onemocnění, zejména pokud umístění do denního zařízení nepřichází v úvahu na základě zdravotní indikace (chronické onemocnění),
- Ø děti, pro které na základě zjištění úřadu pro mládež nepřichází v úvahu umístění do denního zařízení na základě psychosociálního stavu vývoje nebo rodinné situace,
- Ø děti se zvýšenou potřebou v důsledku postižení, která je vykázaná v rozhodnutí o potřebě, pokud nejsou poskytovány jiné služby ke stejnému účelu.

I v případě souběhu několika z těchto skutečností existuje nárok jen na jeden příplatek na jedno dítě. Výše příplatku na dítě může podle rozhodnutí úřadu pro mládež v jednotlivém případě činit až 75 % příslušné úhrady za umístění měsíčně.

Dotace a materiální plnění⁸⁸

Dotace a materiální plnění vedle peněžitého plnění mohou pečující osoby obdržet, pokud prokáží materiální nebo finanční náklad. Na žádost pečujících osob poskytne úřad pro mládež v místě:

- Ø náhradu nákladů na zákonné úrazové pojištění pečující osoby,
- Ø materiální plnění na vybavení a bytové zařízení,
- Ø dotace na první a následné vybavení hračkami,
- Ø dotace na nájemné a prostředky na opravy vzhledu místa péče.

⁸⁶ bod 11 odst. 11 AV-KTPF

⁸⁷ bod 11 odst. 12 AV-KTPF

⁸⁸ bod 11 odst. 13 AV-KTPF

Náklady na zákonné úrazové pojištění pečující osoby mohou být uhrazeny ve výši základní sazby profesního svazu pro zdravotní službu a dobrovolnou sociální péči (Berufsgenossenschaft für Gesundheitsdienst und Wohlfahrtspflege BGW). Tato úhrada se uskuteční zpravidla jednou ročně, maximálně jeden rok zpětně, a to i tehdy, pokud po přechodnou dobu nebylo v místě péče umístěno žádné dítě.

Materiální plnění na vybavení a bytové zařízení se poskytuje po přezkoumání potřeby jako finanční náhrada za vybavení, které nedal k dispozici úřad pro mládež v místě. Při Kindertagespflege v domácnosti rodičů může být poskytnuto, pouze je-li zde pečováno i o cizí děti.

Dotace na první a následné vybavení hračkami se poskytuje při zařizování Tagespflegestelle na každé místo ve výši poloviny paušálu na věcné náklady. Doplnování herního materiálu je pečující osoba povinna hradit z paušálu na věcné náklady. Nicméně pokud tak prokazatelně nemůže být pokryta pedagogická potřeba dítěte, bude poskytnuta dotace jako při prvním vybavení.

Dotace na nájemné a opravy vzhledu místa péče se poskytuje výhradně na Kindertagespflege v najatých prostorách, pokud je místo péče (Tagespflegestelle) zřizováno na výslovnou žádost úřadu pro mládež v místě. V ostatních případech může úřad pro mládež v místě tuto dotaci poskytnout podle disponibilních rozpočtových prostředků. Výši příspěvku na nájemné může úřad pro mládež podle uvážení stanovit do maximální výše 140 eur podle počtu povolených míst.

Pravidla financování doplňující Kindertagespflege⁸⁹

Doplňující Kindertagespflege je financována podle zvláštních pravidel. Za účelem výpočtu věcných nákladů se 1 % poloviny paušálu na věcné náklady vynásobí počtem hodin. Doby od 21.00 do 5.00 hod. se pro výpočet paušálu na věcné náklady nezohlední. Při péči v domácnosti rodičů mohou být poskytnuty dodatečné prostředky za účelem úhrady jízdních nákladů a/nebo pojištění odpovědnosti odpovídajícího činnosti a případně příplatky za péči v Kindertagespflege v nestandardní dobu nebo při péči o dítě se specifickou potřebou vzdělávání.

Úhrada za doplňující Kindertagespflege činí za jednu hodinu v denní době 5,50 eur a v noci 4,25 eur. Denní doba jsou hodiny, kdy je nutná péče před a po běžné otevírací době denních zařízení, Tagespflegestelle nebo školní družiny, zpravidla od 5.00 do 6.00 hod. a od 18.00 do 21.00 hod. V dny, kdy mají běžná zařízení zavřeno, o víkendech a ve svátek je za denní dobu považovaná péče v době od 5.00 do 21.00 hod. Noční doba zahrnuje čas od 21.00 do 5.00 hod.; poskytuje se jen ve spojení s péčí v doplňující Kindertagespflege v denní dobu. Za každé další dítě, které je současně umístěno v doplňující Kindertagespflege, se výše uvedené úhrady poskytnou v poloviční výši. (Pro další podrobnější podmínky viz bod 11 odst. 14 AV-KTPF v příloze č. 6)

Proplácení dovolené a dnů nepřítomnosti pečující osoby⁹⁰

Pečující osoba má nárok na dovolenou (podle § 3 spolkového zákona o minimální dovolené pro pracovníky⁹¹). Od úřadu pro mládež v místě pobírá i po dobu dovolené ve dnech péče, kdy nebyla přítomna, částku úhrady a paušál na věcné náklady v poloviční výši, vyplácené úřadem pro mládež v místě. Podle informací uváděných v bodě 11 odst. 16 AV-KTPF se kompletní denní sazba včetně eventuálních příplatků vypočte jednou třicetinou měsíční celkové částky úhrady, poloviny paušálu na věcné náklady a případných příplatků. Oproti tomu KitaFöG hovoří pouze o částce úhrady

⁸⁹ bod 11 odst. 14 AV-KTPF

⁹⁰ § 18 KitaFöG; bod 11 odst. 16 AV-KTPF

⁹¹ Bundesurlaubsgesetz (BUrlG)

a polovině paušálu na věcné náklady, nikoliv už o případných příplatcích. Podle KitaFöG se v případě nezaviněné absence, zejména v důsledku nemoci, částka úhrady a paušál na věcné náklady v poloviční výši vyplácí po dobu 20 dnů v jednom kalendářním roce.

Financování zastupující pečující osoby z veřejných prostředků⁹²

V případě nepřítomnosti pečující osoby se může o děti se souhlasem úřadu pro mládež v místě a jejich rodičů postarat jiná zastupující pečující osoba financovaná z veřejných prostředků. Při zastupování nebo změně obsazenosti, především o letních prázdninách, se může jedna pečující osoba starat o jedno další dítě navíc k počtu uvedenému v povolení, pokud doba péče nepřesáhne 3 měsíce za rok. Výpočet zastupování se vztahuje na kalendářní dny a na začátek a konec nepřítomnosti.

Pokud se zastupující pečující osoba stará o děti ve svém místě péče, je jí vypláceno odpovídající peněžité plnění - vypočte se kompletní denní sazba včetně eventuálních příplatků jednou třetinou měsíční celkové částky úhrady, poloviny paušálu na věcné náklady a případných příplatků. Pokud probíhá zastupování v místě péče nepřítomné pečující osoby, je jí vypláceno peněžité plnění poměrným dílem ve výši úhrady, nikoli však paušál na věcné náklady. V tomto případě má zastupovaná pečující osoba i nadále nárok na plné peněžité plnění - úhradu, paušál na věcné náklady a případné příplatky - za dobu nepřítomnosti.

Financování Kindertagespflege pro berlínské dítě v místě péče mimo Berlín⁹³

Pokud je berlínské dítě umístěno v místě péče v jiné spolkové zemi, je nutno zjistit financování věcných nákladů a úhrady jiného okresu, resp. spolkové země obvyklé v daném místě. Na základě písemného ujednání úřadu pro mládež v místě bydliště s úřadem pro mládež příslušným pro dané místo péče lze provést úhradu nebo ji pro zjednodušení administrativy zaplatit přímo pečující osobě.

⁹² bod 11 odst. 16 a 17 AV-KTPF

⁹³ bod 11 odst. 18 AV-KTPF

Zdroje

Barvíková, J., Paloncyová, J. 2017. *Tagesmutter/Tagesvater v Rakousku*. Praha: VÚPSV, v. v. i. Dostupné z: <http://www.vupsv.cz/index.php?p=news&site=default&id=398&kategor=1>

Bedingungen der Kindertagespflege in Berlin im Überblick. Familien für Kinder, gGmbH. Dostupné z: https://www.kindertagespflege-bb.de/files/bedingungen_kindertagespflege_berlin_2017.pdf

Eine Sicherheits-Checkliste "Sicherheit und Unfallverhütung". Dostupné z: <http://www.handbuch-kindertagespflege.de/1-wegweiser/13-formen-der-kindertagespflege/sicherheits-checkliste/>

EURES. *Průvodce pro migrující pracovníky z Česka - A7 Pojištění pro případ potřeby dlouhodobé péče*. Dostupné z: https://www3.arbeitsagentur.de/web/wcm/idc/groups/public/documents/webdatei/mdaw/mdm1/~edisp/16019022dstbai449884.pdf?_ba.sid=L6019022DSTBAI449887

Handbuch Kindertagespflege. Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend. Dostupné z: <http://www.handbuch-kindertagespflege.de/>

Heitkötter, M., Kerl-Wienecke, A. *Das DJI-Curriculum - Strukturelle, inhaltliche und methodische Merkmale*. Deutsches Jugendinstitut. Dostupné z: http://www.dji.de/fileadmin/user_upload/aktionsprogramm-kindertagespflege/Kriterien_Vergleichbarkeit_DJI_Curriculum.pdf

Kerl-Wienecke, A., Schoyerer, G., Schuegger, L. *Kompetenzprofil Kindertagespflege in den ersten drei Lebensjahren*. Berlin: Cornelsen, 2013.

Kindertagespflege: Die familiennahe Alternative - Ein Leitfaden für Tagespflegepersonen. Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend. Berlin, 2013 (2. vydání) Dostupné z: http://kindertagespflege.fruhe-chancen.de/fileadmin/PDF/Archiv/Leitfaden_fuer_Tagespflegepersonen.pdf

Kindertagespflege - eine neue berufliche Perspektive. Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend, Berlin, 2010 (3. vydání) Dostupné z: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/service/publikationen/kindertagespflege---eine-neue-berufliche-perspektive/95938?view=DEFAULT>

Kindertagespflege im Haushalt der Eltern (Personensorgeberechtigten). Dostupné z: <http://www.tagespflege.bayern.de/formen/haushalt-eltern/index.php>

Merkblatt: Lebensmittelhygienische Anforderungen in der Kindertagespflege. Bayerisches Staatsministerium für Umwelt und Gesundheit, 2012. Dostupné z: http://www.lra-fo.de/site/2_aufgabenbereiche/Sicherheit_Gesundheit_Verbraucherschutz/Gesundheitsamt/PDF-Dokumente/merkblatt_kindertagespflege.pdf?m=1453038659

Rhein, I. *Wie Sie als Tagesmutter in einer Großtagespflegestelle tätig sind*. Verlag Interna, 2010.

Schuegger, L. et al. *Kompetenzorientiertes Qualifizierungshandbuch Kindertagespflege. Bildung, Erziehung und Betreuung von Kindern unter drei*. Klett-Kallmeyer (Seelze/Velber), 2015.

Statistisches Bundesamt (Destatis). 2017. *Statistiken der Kinder- und Jugendhilfe. Kinder und tätige Personen in Tageseinrichtungen und in öffentlich geförderter Kindertagespflege am 01.03.2017*. Dostupné z: https://www.destatis.de/DE/Publikationen/Thematisch/Soziales/KinderJugendhilfe/TageseinrichtungenKindertagespflege5225402177004.pdf?__blob=publicationFile

Právní předpisy:

Osmá kniha Sociálního zákoníku (SGB VIII)

Spolkový zákon k podpoře dětí mladších tří let v zařízeních denní péče a v Kindertagespflege (KiföG)

Spolkový zákon o minimální dovolené pro pracovníky (BUrIG)

Berlínský zemský zákon o předškolním vzdělávání v denních zařízeních a Kindertagespflege (KitaFöG)

Vyhláška o předškolním vzdělávání (VOKitaFöG)

Zákon o účasti na nákladech na denní péči (TKBG)

Prováděcí předpis k berlínskému zemskému zákonu o Kindertagespflege (AV-KTPF)

Berlínský zemský prováděcí zákon k §§ 69-71 Osmé knihy Sociálního zákoníku (AG KJHG)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin

Webové stránky:

http://www.dji.de/fileadmin/user_upload/aktionsprogramm-kindertagespflege/Kriterien_Vergleichbarkeit_DJI_Curriculum.pdf

<https://www.bvkt.de/files/bvktpruefungsordnung.pdf>

http://www.dji.de/fileadmin/user_upload/aktionsprogramm-kindertagespflege/V42_Seite_01-03.pdf

<http://www.tagesmutter.com/>

<http://www.tagesmutter.com/haeufige-fragen/>

<http://www.liliput-lounge.de/kinder/betreuung-kind-krank/>

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Sozialgesetzbuch, Achtes Buch, Kinder- und Jugendhilfe (SGB VIII)
(výňatky z Osmé knihy Sociálního zákoníku upravující Kindertagespflege)

Sociální zákoník (SGB VIII)

Osmá kniha

Pomoc dětem a mládeži⁹⁴

Stav: Nové znění oznámením ze dne 11. 9. 2012 I 2022; naposledy změněno čl. 2 odst. 10 zákona ze dne 4. 11. 2016 I 2460

Druhá kapitola

Plnění pomoci pro mládež

Třetí část

Podpora dětí v zařízeních pro denní péči o děti a v Kindertagespflege

§ 22 SGB VIII Zásady podpory

(1) Zařízení pro denní péči o děti jsou zařízení, ve kterých se děti zdržují po část dne nebo celodenně a jsou podporovány ve skupinách. Kindertagespflege poskytuje vhodná pečující osoba ve své domácnosti nebo v domácnosti osoby, které je dítě svěřeno do péče. Podrobnosti ohledně vymezení zařízení pro denní péči o děti a Kindertagespflege upravují předpisy dané spolkové země. Mohou také stanovit, že Kindertagespflege bude poskytována v jiných vhodných prostorách.

(2) Zařízení pro denní péči o děti a Kindertagespflege mají za úkol:

1. podporovat rozvoj dítěte v sociálně kompetentní osobnost s vlastní odpovědností,
2. podporovat a doplňovat výchovu a vzdělávání v rodině,
3. pomáhat rodičům, aby mohli lépe sladit výdělečnou činnost a výchovu dětí.

(3) Podpora zahrnuje výchovu, vzdělávání a péči o dítě a vztahuje se na sociální, emocionální, tělesný a duševní rozvoj dítěte. Zahrnuje zprostředkování orientačních hodnot a pravidel. Podpora by se měla řídit věkem a vývojovým stupněm, jazykovými a jinými schopnostmi, životní situací a zájmy a potřebami jednotlivého dítěte a měla by zohledňovat jeho etnický původ.

§ 23 SGB VIII Podpora v Kindertagespflege

(1) Podpora v Kindertagespflege podle § 24 zahrnuje zprostředkování vhodné pečující osoby pro dítě, pokud ji neprokáže osoba oprávněná k výchově, odborné poradenství, doprovázení a další kvalifikaci pečující osoby a poskytování běžného peněžitého plnění pečující osobě.

(2) Běžné peněžité plnění podle odst. 1 zahrnuje:

1. úhradu přiměřených nákladů, které vzniknou pečující osobě jako věcné náklady,

⁹⁴ Zdroj: <http://www.sozialgesetzbuch-sgb.de/> [1. 2. 2017]

2. částku za účelem uznání jejího plnění podle odst. 2a,
3. náhradu prokázaných nákladů na platby pojistného na úrazové pojištění a poloviční náhradu prokázaných nákladů na přiměřené starobní zaopatření pečující osoby a
4. poloviční náhradu prokázaných nákladů na přiměřené zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče.

(2a) Výši běžného peněžitého plnění stanoví nositelé veřejné pomoci mládeži (Träger der öffentlichen Jugendhilfe), pokud právní předpisy dané spolkové země nestanoví jinak. Částka za účelem uznání plnění pečující osoby musí odpovídat rozsahu jejího výkonu. Přitom se zohlední časový rozsah a počet dětí, o které se pečující osoba stará, a potřeba jejich podpory.

(3) Způsobilé ve smyslu odst. 1 jsou osoby, které se vyznačují svou osobností, odborností a ochotou ke spolupráci se zákonnými zástupci a jinými pečujícími osobami a mají k dispozici prostory vhodné pro děti. Měly by mít podrobnější znalosti ohledně požadavků na péči o děti, které získaly v kvalifikačních kurzech nebo prokázaly jiným způsobem.

(4) Zákonní zástupci a pečující osoby mají nárok na poradenství ve všech otázkách denní péče o děti. Po dobu volna pečující osoby je nutno včas zajistit pro dítě jinou možnost hlídání. Pokud se spojí několik pečujících osob, je třeba poskytnout jim poradenství, pomoc a podporu.

§ 24 SGB VIII Nárok na podporu v zařízeních pro denní péči o děti a v Kindertagespflege

(1) Dítě, které ještě nedosáhlo jednoho roku, má nárok na podporu v zařízení nebo v Kindertagespflege, pokud

1. je to potřebné pro jeho vývoj v za sebe odpovědnou a sociálně kompetentní osobnost nebo

2. zákonní zástupci

a) vykonávají výdělečnou činnost, zahájili výdělečnou činnost nebo hledají práci,

b) absolvují další profesní vzdělávání, připravují se na budoucí povolání nebo studují vysokou školu nebo

c) pobírají dávky za účelem integrace na trhu práce ve smyslu druhé knihy Sociálního zákoníku.

Pokud dítě žije ve společné domácnosti jen s jedním zákonným zástupcem, nastupuje tato osoba na místo zákonných zástupců. Rozsah každodenní podpory se řídí individuální potřebou.

(2) Dítě, které dosáhlo věku jednoho roku, má až do dosažení věku tří let nárok na předškolní vzdělávání v zařízení pro denní péči o děti nebo v Kindertagespflege. Odstavec 1 věta 3 platí obdobně.

(3) Dítě, které dosáhlo věku tří let, má až do nástupu do školy nárok na podporu v zařízení pro denní péči o děti. Zřizovatelé veřejných služeb v oblasti práce s mládeží jsou povinni usilovat o to, aby pro tuto věkovou skupinu byla k dispozici nabídka celodenních míst odpovídající potřebě. Dítě může být v případě zvláštní potřeby nebo doplňkově podporováno také v Kindertagespflege.

(4) Pro děti školního věku je nutno zajistit nabídku zařízení pro denní péči o děti odpovídající potřebě. Odstavec 1, třetí věta a odstavec 3, třetí věta platí obdobně.

(5) Nositelé veřejné pomoci mládeži nebo jimi pověřené subjekty jsou povinny informovat rodiče nebo jednoho z rodičů, kteří chtějí využít služeb podle odst. 1 až 4, o nabídce míst ve spádové oblasti a o pedagogické koncepci zařízení a poradit jim při výběru. Právní předpisy dané spolkové země mohou určit, aby zákonní zástupci informovali příslušné

nositele veřejné pomoci mládeži nebo jimi pověřené subjekty v určité lhůtě o zamýšleném využití služeb.

(6) Další právní předpisy jednotlivých spolkových zemí tím nejsou dotčeny.

§ 25 SGB VIII Podpora péče o děti organizované vlastními silami

Matkám, otcům a jiným zákonným zástupcům, kteří si chtějí hlídání dětí zorganizovat sami, je třeba poskytnout poradenství a podporu.

§ 26 SGB VIII Výhrada právních předpisů dané spolkové země

Bližší podrobnosti ohledně obsahu a rozsahu úkolů a plnění upravených v kapitole upravují právní předpisy dané spolkové země. Ustanovení zemských předpisů, které odkazují mateřské školy pod oblast vzdělávání, platná k 31. 12. 1990, tím nejsou dotčena.

§ 43 SGB Povolení pro Kindertagespflege

(1) Osoba, která se chce starat o jedno či více dětí mimo domácnost zákonného zástupce po část dne a více než 15 hodin týdně za úplaty po dobu delší než 3 měsíce, musí mít povolení.

(2) Povolení musí být vydáno, pokud je osoba způsobilá k denní péči o děti. Způsobilé ve smyslu první věty jsou osoby, které:

1. se vyznačují svou osobností, věcnou kompetencí a ochotou ke spolupráci se zákonnými zástupci a jinými pečujícími osobami a

2. mají k dispozici prostory odpovídající potřebám dětí. Měly by mít podrobnější znalosti ohledně požadavků na péči o děti, které získaly v kvalifikačních kurzech nebo prokázaly jiným způsobem.

(3) Povolení opravňuje k péči o maximálně pět současně přítomných cizích dětí. V jednotlivém případě lze povolení vydat pro menší počet dětí. Právní předpisy dané spolkové země mohou určit, že toto povolení lze vydat k péči o více než pět současně přítomných cizích dětí, pokud má daná osoba pedagogické vzdělání; v jednom místě péče (Pflegestelle) se nesmí pečovat o větší počet dětí než ve srovnatelné skupině zařízení pro denní péči o děti. Povolení se vydává na časově omezenou dobu 5 let. Může být opatřeno vedlejším ustanovením. Pečující osoba je povinna informovat nositele veřejné pomoci mládeži o důležitých událostech, které mají význam z hlediska péče nebo z hlediska dítěte.

(4) Zákonní zástupci a pečující osoby mají nárok na poradenství ve všech otázkách denní péče o děti.

(5) Bližší podrobnosti upravují právní předpisy dané spolkové země.

Sicherheits-Checkliste
(Bezpečnostní kontrolní seznam)

Bezpečnostní kontrolní seznam⁹⁵

Pokyny k "bezpečnosti a předcházení úrazům"

Pro malé děti existují zvláštní zdroje nebezpečí, na které chtějí upozornit dále uvedené pokyny k „bezpečnosti a předcházení úrazům“. Vedle všeobecné opatrnosti se doporučuje přijmout speciální opatření za účelem bezpečnosti a předcházení úrazům.

Plyn a elektřina:

Zdroje plynu a elektřiny je nutno odstranit z dosahu dětí. Zásuvky je třeba opatřit dětskými pojistkami. Zástrčky elektrických pracovních přístrojů, holicího strojku nebo fény je nutno vždy vytáhnout ze zásuvky a spotřebiče uklidit.

Kuchyně:

Sporáky je nutno vhodným způsobem zabezpečit tak, aby se děti nemohly spálit, např. pomocí ochranné mřížky. Mimoto se doporučuje při vaření používat zadní plotýnky, protože na ně malé děti zpravidla nedosáhnou, a držadlo pánve otočit dozadu. Ostré předměty jako jehly, nůžky a nože je třeba odklidit z dosahu dětí. Na rychlovarné konvice, kávovary, žehličky, fritézy, inhalační přístroje apod. malé děti také nesmějí dosáhnout nebo zatáhnout za přívodní kabel a shodit je dolů.

Oheň:

Zápalky a zapalovače je třeba ukládat na místě nepřístupném dětem. Děti se nesmí ponechat o samotě s hořícími svíčkami.

Toxické látky:

Čisticí prostředky, léky, vonné oleje, vonný petrolej a kosmetické prostředky obsahují nebezpečné toxické látky a je třeba je ukládat mimo dosah dětí. Při nákupu farmaceutického a chemického zboží se doporučuje číst etikety. U nebezpečných výrobků je většinou uvedeno upozornění, že je nutno je uložit mimo dosah dětí.

Alkohol, cigarety:

Alkohol a cigarety je nutno uložit mimo dosah dětí. Domácí bar je třeba zamykat. Popelníky by měly být zavřené a je třeba je pravidelně vyprazdňovat.

Okna:

Pokud jsou okna v dosahu dětí, je třeba je opatřit bezpečnostními pojistkami.

Skleněné plochy:

Skleněné plochy oken, dveří, výplně skříní a zrcadla je vhodné opatřit ochrannou fólií proti roztříštění.

Podlahy, koberce:

Podlahy a koberce by měly být protiskluzové a bez míst, na kterých se dá zakopnout.

⁹⁵ dostupný z: [<http://www.handbuch-kindertagespflege.de/1-wegweiser/13-formen-der-kindertagespflege/sicherheits-checkliste/>]

Schodiště:

Schody by měly být opatřeny protiskluzovými lištami. Podle věku dětí by měl být přístup na schodiště zabezpečen mříží, která zabrání pádu ze schodů.

Obložení:

Obložení topných těles a jiné předměty musí být pevně zakotveny a zabezpečeny proti lezení.

Zařízení:

Regály, skříně, televizi je nutno pevně ukotvit a zabezpečit proti překocení. Ostré hrany a rohy je třeba chránit. To platí také pro veškeré vybavení, které slouží k bezprostřední péči a ošetřování dětí (např. vana, přebalovací stůl, ohrádka, dětský postýlka atd.). Vzdálenost vyplňovacích prutů v dětské postýlce a v ohrádce nesmí být větší než 7,5 cm a menší než 6 cm, aby nedošlo k přiskřípnutí hlavy nebo končetin. Je třeba vyvarovat se ubrusů a dalších předmětů, které by umožňovaly např. to, aby na sebe dítě strhlo horké nápoje. Již pouhý šálek horké kávy může způsobit opařeniny.

Hračky:

Hračky z kovu nebo plastu s ostrými hranami by se neměly používat. Nesmí se používat ani plastové hračky, u kterých by se daly odkousnout a polknout jednotlivé části. Chodítka / systémy pro nácvik chůze by se neměly nabízet, protože hrozí nebezpečí pádu.

Kontrolovaná bezpečnost:

Doporučuje se nakupovat vybavení a hračky odpovídající věku, které jsou opatřeny znakem GS (kontrolovaná bezpečnost). Znak GS se propůjčuje výrobkům, které byly podrobeny bezpečnostně-technické zkoušce.

Igelitové sáčky:

Igelitové sáčky je nutno uchovávat mimo dosah dětí. Pokud si dítě přetáhne nepozorovaně igelitový sáček přes hlavu, může se materiál při dýchání přisát natolik pevně, že mu hrozí nebezpečí udušení.

Domácí zvířata:

Velká domácí zvířata (např. pes, kočka) nelze nechat o samotě s kojencem nebo malým dítětem.

Rostliny:

Květináče musí být stabilní. Pokojové rostliny a různé zahradní porosty mohou být jedovaté. Proto je nutno dbát na to, aby děti nestrkaly do úst žádné listy, květy nebo bobule. Na internetových stránkách Informační toxikologické centrály Univerzity v Bonnu (<http://www.meb.uni-bonn.de/giftzentrale/jahresbericht99-Dateien/typo3/index.php?id=284>) je uveden soupis jedovatých rostlin s fotografiemi a vysvětlivkami.

Balkóny:

Balkóny, terasy a lodžie kvůli nebezpečí zřícení se nebo pádu dítěte nesmí nabízet žádné možnosti lezení, šplhání, kvůli nimž by se mohlo ocitnout v ohrožení. Je nutno dát pozor zejména na nábytek na balkónech nebo terasách a na větší hračky!

Zahrada:

Stojatou i tekoucí vodu (bazén, rybníček, nádrž na dešťovou vodu atd.) je nutno zabezpečit proti pádu dovnitř. Jedovaté rostliny a keře je nutno odstranit. Herní prvky nainstalované v zahradě (houpačky, prolézačky) musí být důkladně zakotvené a je třeba provádět jejich pravidelné kontroly a údržbu. Sekačky, zahradní techniku, prostředky na ochranu rostlin a hnojiva je nutno uzamykat. Schodiště vedoucí do sklepa a venkovní zásuvky je nutno zabezpečit dětskými pojistkami. Východy ze zahrady na ulici je nutno zavírat.

První pomoc:

Náplasti, obvazy a další materiál pro poskytnutí první pomoci je nutno uchovávat tak, aby byly mimo dosah dětí, avšak v případě potřeby snadno dosažitelné. Smysluplné je nosit s sebou odpovídající materiál pro poskytnutí první pomoci i na vycházky.

Pomoc v naléhavém případě:

Na dobře viditelném místě by měla být stále k dispozici telefonní čísla hasičů, policie a toxikologické centrály. Doporučuje se doplnit také telefonní čísla na ošetřujícího dětského lékaře a rodiče. Doporučuje se mít u sebe lístek s těmito telefonními čísly i na procházkách a výletech.

Die Leitlinie für eine Gute Lebensmittelhygienepraxis in der Kindertagespflege
(Zásady správné praxe hygieny potravin v Kindertagespflege)

Zásady správné praxe hygieny potravin v Kindertagespflege

SPOLKOVÝ SVAZ PRO KINDERTAGESPFLEGE
Vzdělávání - výchova - péče

Tiráž

Bundesverband für Kindertagespflege e. V. (Spolkový svaz pro Kindertagespflege)
Baumschulenstr. 74
12437 Berlín

tel. č.: 030 / 78 09 70 69
č. faxu: 030 / 78 09 70 91

e-mail: info@bvkt.de
internetová adresa: www.bvkt.de

Redakce:

Dr. Eveline Gerszonowicz, Astrid Sult, Doreen Goszczyński, Klaus-Dieter Zühlke

Úprava:

WERTE&ISSUES Berlin

Fotografie:

© complize - photocase.com
© Slobodan Vasic, © Nikolay Suslov, © diego cervo - istockphoto.com
© blumenkind, © photocrew, © tan4ikk, © Africa Studio, © Daorson, © Lars Koch, © Kasia Bialasiewicz, © HLPhoto, © photophonie, © fuzzbones, © Picture-Factory, © Robert Kneschke, © norixon, © Kzenon, © Alexey Stiop, © zest_marina, © Gina Sanders - Fotolia.com

Obsah

<i>Předmluva</i>	63
Úvod	
Právní situace a všeobecné informace k použití těchto zásad	64
Část 1	
Zásady správné výrobní a hygienické praxe	67
1.1 Zacházení s potravinami	67
a) Trvanlivost potravin snadno podléhajících zkáze	
b) Obecné pokyny k hygienickému zacházení s potravinami snadno podléhajících zkáze	
c) Trvanlivost doma vyrobených potravin	
d) Hygienické zmrazování čerstvých potravin a připravených pokrmů	
e) Nákup a přeprava potravin / dovážka potravinářského zboží	
f) Skladování a poskytování potravin, ochrana před nepříznivými vlivy	
g) Chlazení potravin snadno podléhajících zkáze	
h) Opracování a zpracování potravin, speciální rizika související s potravinami	
i) Dovážka teplých pokrmů externím poskytovatelem služeb (catering)	
j) Manipulace se zvláštními skupinami výrobků	
k) Zařízení společného stravování: Speciální pravidla a zákazy	
1.2 Osobní hygiena	78
a) Hygiena rukou	
b) Oděvy	
c) Chování při manipulaci s potravinami	
d) Drobná zranění	
e) Odborné vzdělání a znalosti (informační povinnosti, odborné znalosti, zákon o ochraně před infekcemi)	
1.3 Příprava jídla společně s dětmi	78
1.4 Požadavky na prostory, vybavení a spotřebiče	78
a) Definice „Modulu I“, resp. „Modulu II“ a zásadní požadavky na prostory	
b) Podlahy, stěny, stropy, okna, dveře	
c) Pracovní plochy, dřez a předměty vybavení	
d) Umyvadlo na mytí rukou	
e) Koupelna, toalety	
f) Úklid a dezinfekce kuchyně a předmětů vybavení	
g) Domácí zvířata	
h) Monitorování a likvidace škůdců	
i) Spižárna / skříň na potraviny	
Část 2	83
Vlastní kontrolní opatření, analýza rizik a kritické kontrolní body (HACCP)	
Část 3	
Zpětná sledovatelnost a dodržování mikrobiologických kritérií	85
Příloha 1	
Příklad formulace smluvní dohody ohledně teploty při dodání v případě dodávky potravin nebo pokrmů poskytovatelem cateringových služeb	86

*Vážené Tagesmütter, vážení Tagesväter⁹⁶,
vážené kolegyně, vážení kolegové,*

příprava potravin probíhá v Kindertagespflege podobně jako v rodině zcela samozřejmě každý den. Děti zde mají možnost naučit se a zažít, jak se zpracovávají potraviny, a podle vývojového stupně mohou dokonce samy pomáhat. Vzdělávací místo „Kuchyně“ je tedy zvláštním kvalitativním znakem Kindertagespflege. To, že by vše mělo probíhat v hygienických podmínkách, aby se eliminovaly nemoci, je pro odpovědné pečující osoby samozřejmostí. Jako orientační pomůcku pro praxi Vám nyní můžeme předložit tyto zásady hygieny potravin.

Po nabytí platnosti nařízení EU o hygieně potravin v roce 2006 panovala delší dobu nejistota v otázce, zda lze osoby pečující o děti považovat za provozovatele potravinářských podniků či nikoli. Vyskytly se více či méně přísné výklady a aplikace předpisů práva hygieny potravin, které přinesly zčásti pro praxi v Kindertagespflege komplikace.

Tyto zásady „Správné praxe hygieny potravin v Kindertagespflege“ byly vypracovány z iniciativy Spolkového ministerstva výživy, zemědělství a ochrany spotřebitele a ve spolupráci se svazem potravinového práva a potravinářství (Bund für Lebensmittelrecht und Lebensmittelkunde e.V.), zastřešujícím svazem potravinářského hospodářství, a byly odsouhlaseny se zástupci zemských svazů členských organizací spolkového svazu pro Kindertagespflege. Obsahují doporučení k praktické realizaci, která odpovídají předepsaným hygienickým standardům.

Tyto zásady informují o základních pravidlech hygieny, která musí dodržovat pečující osoby při přípravě jídla. V návaznosti na to jsou popsány stavební požadavky. Zde je nutno splňovat různá kritéria, podle toho, zda Kindertagespflege probíhá v soukromé domácnosti pečující osoby, nebo v jiných vhodných prostorách.

Tyto zásady neplatí pro zařízení společného stravování, jako jsou například denní zařízení péče o děti nebo také některé formy Großtagespflegestelle. Zda je místo, kde probíhá denní péče, možno klasifikovat jako takové zařízení, rozhodne místně příslušný orgán pro kontrolu potravin.

Věříme, že doporučení obsažená v těchto zásadách budou pro Vás užitečná, a samozřejmě, že Vy i děti, o které se staráte, budete stále zdraví!

Hedi Wegener

1. předsedkyně - Bundesverband für Kindertagespflege e.V.

⁹⁶ Pozn. k překladu: V souladu s ostatními částmi této studie zde výrazy Tagesmutter/Tagesvater, Kindertagespflege a Großtagespflegestelle ponecháváme v němčině. „Denní péči o děti“ nebo „denní péči“ je v překladu tohoto dokumentu míněna pouze denní péče o děti prostřednictvím Tagesmutter/Tagesvater, nikoliv jiné formy denní péče o děti. Na ostatní formy denní péče o děti se tyto Zásady nevztahují.

Úvod

Právní situace a všeobecné informace k použití těchto zásad

Evropské potravinové právo:

Nařízení (ES) č. 852/2004

Od 1. ledna 2006 je v platnosti nařízení (ES) Evropského parlamentu a Rady č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin. Evropská nařízení platí ve všech členských státech Evropské unie bezprostředně a není proto nutná implementace do vnitrostátních právních předpisů. Cílem tohoto nařízení je zajištění hygienické nezávadnosti potravin jako základní předpoklad bezpečnosti potravin. Toto nařízení je určeno provozovatelům potravinářských podniků všeho druhu, od jednotlivců, kteří připravují jídlo pro jiné spotřebitele v kuchyni využívané jinak jen pro vlastní domácnosti, až po velké průmyslové podniky. Toto nařízení představuje obecný základ hygienické výroby potravin. Toto nařízení je formulováno tak, aby nejrůznější potravinářské podniky vyhovovaly požadavkům.

Toto nařízení umožňuje aplikaci zásad správné hygienické praxe, aby tak usnadnilo soutěžitelům uvádění právních předpisů do provozní praxe. Aplikace zásad správné praxe poskytuje provozovatelům v oboru potravinářství stejně jako orgánů pro kontrolu potravin právní jistotu a zajišťuje jednotný výklad právních předpisů.

Evropské právo hygieny potravin a Kindertagespflege

Na základě evropského práva hygieny potravin určují státy, jaké formy denní péče o děti podléhají potravinovému právu. Jednotná výpověď s celostátní platností proto na tomto místě není možná. Z tohoto důvodu by pečující osoby v každém případě měly kontaktovat místní orgán kontroly potravin a zeptat se na vlastní status z hlediska potravinového práva.

V zásadě jsou osoby, které se starají o děti a poskytují jim stravu v rámci denní péče buď ve vlastním soukromě užívaném bytě nebo v jiných vhodných prostorách (např. najaté nebytové prostory nebo byty, které nejsou užívány k soukromým účelům), považovány za „provozovatele potravinářského podniku“ ve smyslu evropského potravinového práva. Podléhají tak předpisům nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin. Denní péče o dítě v domácnosti dítěte naproti tomu pod tuto definici nespadá.

„Provozovatelem potravinářského podniku“ ve smyslu evropského potravinového práva je každý, kdo podává potraviny:

- organizovaným způsobem a
- pravidelně
- jiným osobám než členům svého soukromého prostředí (členové rodiny, osoby z okruhu přátel a známých).

Evropské potravinové právo tak definuje tento pojem velice široce. Proto pod tuto definici spadá mnoho podniků i neziskových organizací. To platí například pro gastronomii, kiosky, nebo dokonce v určitých případech pro spolkové nebo církevní slavnosti.

Nařízení (ES) č. 852/2004 platí z důvodu preventivní ochrany spotřebitele pro všechny provozovatele potravinářských podniků a obsahuje všeobecné předpisy hygieny potravin. Děti, a zde zejména kojenci a malé děti do věku tří let jsou na základě nevyzrálého imunitního systému zvláště citlivou skupinou spotřebitelů, která vyžaduje speciální ochranu. Respektování podstatných pravidel hygieny potravin má pro zdraví dětí velký význam. Dodržování uvedeného nařízení nepředstavuje ztíženou podmínku pro denní péči o děti, protože podstatné požadavky jsou jak v soukromé domácnosti, tak i v jiných vhodných

prostorách často již splněny, pokud jsou k dispozici běžná zařízení dnešního standardu bydlení (např. přípojka pitné vody, kuchyň, toaleta a koupelna).

Právo hygieny potravin definuje jen ojediněle konkrétní technické požadavky, spíše staví na nejvyšší místo jako zadaný cíl bezpečnost potravin a hygienické zacházení. Právo hygieny potravin lze tedy použít flexibilně a připouští četná řešení přiměřená v jednotlivém případě za účelem splnění požadavků. Poskytuje provozovatelům potravinářských podniků při manipulaci s potravinami mnoho volnosti a prostor pro posouzení a vlastní uvážení, aniž by přitom došlo k ohrožení bezpečnosti potravin. S tím je spojena vysoká odpovědnost provozovatele potravinářského podniku za zdravotní nezávadnost potravin, se kterými manipuluje. Osoba pečující o děti tak v plném rozsahu odpovídá za bezpečnost a hygienu potravin.

Zásady správné praxe hygieny potravin, pokyny pro použití

Předpisy nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin jsou koncipovány spíše obecně. Mnohé obory výživového a potravinářského hospodářství proto využívají možnosti vypracovat na základě uvedeného nařízení zásady správné výrobní praxe za účelem usnadnění aplikace ustanovení tohoto nařízení. Tyto zásady správné praxe hygieny potravin byly vypracovány jak pro formy Kindertagespflege probíhající v soukromé domácnosti pečující osoby, tak i pro Kindertagespflege v jiných vhodných prostorách (např. najaté nebytové prostory nebo bytové prostory nepoužívané k soukromým účelům). Použijí se jak pro Kindertagespflege v malých skupinách, tak i pro některé formy Großtagepflegestelle, nikoli však pro zařízení péče o děti nebo jiná zařízení denní péče se statutem zařízení společného stravování. Cílem těchto zásad je upřesnění požadavků práva hygieny potravin s ohledem na Kindertagespflege a tím vytvoření standardu hygieny pro zacházení s potravinami v rámci Kindertagespflege, který bude vyhovovat praxi a bude přiměřený. Tato upřesnění správné praxe hygieny potravin se týkají následujících aspektů:

1. Technické požadavky nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin

V těchto zásadách jsou obsaženy v části 1 - Zásady správné výrobní a hygienické praxe - obsažena nejdůležitější opatření pro hygienické zacházení s potravinami stanovená pro pečující osoby (kapitola 1.1 až 1.3) a v kapitole 1.4 informace o relevantních stavebních, resp. technických požadavcích podle přílohy č. II k nařízení (ES) č. 852/2004. Potravinové právo rozlišuje mezi provozními prostorami užívanými přednostně k soukromým účelům (zde: Kindertagespflege v soukromé domácnosti pečující osoby) a jinými provozními prostorami (zde: Kindertagespflege nikoli v soukromé domácnosti). V kapitole 1.4 zohledňují tyto zásady toto rozlišení rozdělením na následující moduly:

Modul I

Kindertagespflege v soukromých bytových prostorách pečující osoby

Soukromý byt pečující osoby se používá pro péči a přípravu stravy pro děti v denní péči.

Modul II

Kindertagespflege v jiných vhodných prostorách

Denní péče o děti probíhá v jiných vhodných prostorách, jako např. v bytových či nebytových prostorách najatých k tomuto účelu.

2. Pokyny pro realizaci požadavku nařízení (ES) č. 852/2004 s ohledem na metodu kontroly s podporou HACCP: Opatření za účelem vlastní kontroly

Článek 5 nařízení (ES) č. 852/2004 vyžaduje od provozovatelů potravinářských podniků zavedení postupů za účelem zvládnutí rizik, které vycházejí z tzv. zásad HACCP. „HACCP“ je zkratka pro „*Hazard Analysis and Critical Control Point*“. Jedná se přitom o postup, který se zakládá na analýze rizik při výrobě potravin a na etablování tzv. kritických kontrolních bodů ve výrobním procesu. „Rizikem“ (hazard) v tomto smyslu jsou veškeré látky nebo předměty, jako např. choroboplodné zárodky, jedy nebo cizí tělesa (jako úlomky skla apod.), které se vyskytují v potravinách a mohou poškozovat lidské zdraví. V kritických kontrolních bodech lze cíleným jednáním snížit, resp. vyloučit riziko. Například kontrolováním zahříváním (kontrolou teploty) pokrmů lze snížit obsah zárodků a tím snížit také riziko rozmnožení patogenních původců.

Předpokladem pro etablování kritických kontrolních bodů je v prvním kroku analýza postupu. Přitom si musí být provozovatel potravinářského podniku vědom všech možností, jak se mohou dostat nebezpečné látky nebo předměty do potravin. To je první krok výroby a přípravy potravin.

Bezpečnosti potravin lze dosáhnout při použití specifických zásad, jako jsou tyto zásady, které jsou přizpůsobeny potřebám malých provozů. Pokud bude použitím těchto zásad zajištěno, aby byla kontrolována a ovládnutí rizika potravin, lze vycházet z toho, že také budou splněny závazky vyplývající z předpisů potravinového práva. Pak nejsou nutné žádné další kroky za účelem aplikace kontrolního postupu na základě HACCP. V těchto zásadách jsou v části 2 - Analýza rizik a kritické kontrolní body (HACCP) - charakterizovaná a vyhodnocená hygienicky relevantní opatření v rámci analýzy HACCP nejdůležitější pro denní péči o děti. Pokud bude pečující osoba dodržovat požadavky podle části 1 a bude pravidelně kontrolovat v rámci vlastní kontroly kontrolní body navrhované v části 2 a popř. přijme vhodná opatření, lze jinak upustit od provádění úplného kontrolního postupu na základě HACCP.

Evidenční povinnost: Provozovatelé potravinářských podniků podléhají podle článku 6 nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin evidenční povinnosti. To je jednoduchý a neformální postup, kterým příslušný orgán pro kontrolu potravin získává kontaktní údaje zařízení denní péče, která působí v jeho oblasti příslušnosti (jméno a adresa pečující osoby). U místního příslušného orgánu pro kontrolu potravin je nutno si vyžádat konkrétní postup při hlášení.

U otázek, které se vyskytnou v rámci činnosti v Kindertagespflege, je třeba se obrátit na příslušný orgán (kontrola potravin, úřad pro mládež, resp. hygiena).

Tyto zásady prošly uznávacím procesem podle evropských a vnitrostátních předpisů a představují tak jak z odborného hlediska, tak i podle potravinového práva aktuální, všeobecně uznávaný stav praxe hygieny potravin v Kindertagespflege. Při jejich vypracování byla zohledněna četná osvědčená doporučení a pokyny z praxe.

ČÁST 1

Zásady správné výrobní a hygienické praxe

1.1 Zacházení s potravinami

Pokyny uvedené v bodech a) až h) popisují hygienické zacházení s potravinami. Hygienické zacházení s potravinami musí být zajištěno při přípravě stravy pro děti v Kindertagespflege v každém případě, tedy bez ohledu na status pečujících osob nebo zařízení podle potravinového práva.

a) Trvanlivost potravin snadno podléhajících zkáze

Na potravinách snadno podléhajících zkáze se mohou zvláště dobře množit choroboplodné zárodky. Toto rozmnožení choroboplodných zárodků má negativní vliv na potraviny. Negativní vliv znamená jakoukoli změnu potraviny od obvyčejného zkažení až po rozmnožení choroboplodných zárodků, které jsou eventuálně přítomny v potravinách, což může vést ke vzniku zdravotního rizika pro spotřebitele.

K takovým potravinám podléhajícím snadno zkáze, které hrají roli v Kindertagespflege, patří zejména syrové a drůbeží maso, krájené salámy a sýry, syrové ryby, vejce a mléko a výrobky z nich. Patří sem také nakrájené ovoce a zelenina. Dále jsou potraviny podléhající snadno zkáze považovány kojenecká a dětská výživa, zmrzlina a zmrzlinové polotovary, pekařské výrobky s nepropečenou náplní nebo oblohou a lahůdkové, syrové a bramborové saláty, marinády, majonézy a jiné emulgované omáčky a droždí. V těchto potravinách se mohou za nepříznivých okolností (např. při nedostatečném chlazení) v krátké době masivně pomnožit zárodky, což často není spojeno s viditelnými změnami, tzn., že ho nelze na první pohled zjistit.

Pro potraviny snadno podléhající zkáze zásadně platí, že rozmnožení zárodků lze zabránit, nebo ho minimálně zpomalit, pomocí následujících opatření:

- hygienické zacházení s výrobky;
- důsledné chlazení výrobků podle předpisů; během doby uchování je nutno respektovat teploty chlazení doporučené výrobcem;
- odborné ohřívání a v případě nutnosti udržování vysoké teploty jídel.

Zejména důsledné chlazení má při zacházení s potravinami snadno podléhajícími zkáze největší význam, protože rozhodujícím způsobem ovlivňuje bezpečnost a trvanlivost potraviny. Na obalech potravin snadno podléhajících zkáze musí být proto uvedeno datum minimální trvanlivosti nebo datum spotřeby a vhodná teplota chlazení. V případě nedostatečného nebo přerušného chlazení se mohou během doby skladování nebo na potravinách snadno podléhajících zkáze pomnožit patogenní původci nebo se také mohou vytvořit jedovaté látky (toxiny).

Konzumace pak může vést k infekcím, intoxikacím nebo jiným zdravotním potížím. Zahřátím sice lze deaktivovat žijící zárodky, některé toxické nebo jinak zdraví škodlivé metabolické produkty zárodků (toxiny), které se již stihly vytvořit, jsou však rezistentní vůči vysokým teplotám.

b) Obecné pokyny k hygienickému zacházení s potravinami snadno podléhajícími zkáze

Zacházení s potravinami snadno podléhajícími zkáze

U potravin snadno podléhajících zkáze je nutno před použitím zkontrolovat jejich hygienicky nezávadný stav. Doba minimální trvanlivosti (DMT) uvádí okamžik, do kterého výrobce zaručuje při správném zacházení a při případně uvedené teplotě skladování vhodnost jím vyrobené potraviny. Při překročení této doby musí pečující osoba další použití přezkoumat na vlastní odpovědnost. Pokud potraviny nejsou opatřeny dobou minimální trvanlivosti, nýbrž dobou spotřeby, nesmí se po tomto datu použít, protože při konzumaci mohou existovat závažná zdravotní rizika. Potraviny po uplynutí doby spotřeby je proto nutno zlikvidovat.

Potraviny snadno podléhající zkáze se musí zásadně dostatečně chladit, nebo se pokud možno rychle musí opracovat a zpracovat. Po uvaření se hotové pokrmy musí bez zbytečného prodloužení zchladit na potřebnou teplotu. Během vaření složitějších pokrmů snadno podléhajících zkáze je nutno dbát, aby byly přísady předem vychlazené. Příklad: Při přípravě těstovinového salátu se tepelně opracované přísady, jako např. uvařené těstoviny a předvařená zelenina stejně jako další přísady, např. proužky dušené šunky a kousky okurek ještě před smícháním vychladí na teplotu +7 °C. Díky tomuto dílčímu zchlazení se zabrání masivnímu pomnožení nežádoucích zárodků během přípravy.

c) Trvanlivost doma vyrobených potravin

Doma vyrobené potraviny snadno podléhající zkáze se mohou skladovat jen po omezenou dobu a jen s dostatečným chlazením. U jídel, která se konzumují v uvařeném nebo upečeném stavu, je třeba dbát na to, aby se potraviny zahřály na dostatečně vysokou teplotu. Potraviny se musí ve všech částech rychle zahřát na teplotu jádra +72 °C po dobu 2 minut. Také předem vychlazené pokrmy, které se podávají teplé, se musí zahřát minimálně na teplotu jádra 72 °C po dobu 2 minut. Zahřátí minimálně na +72 °C usmrtí zárodky, mimo jiné také případné patogenní původce (např. salmonely). Před podáním připraveného jídla dětem je třeba dbát na dostatečné ochlazení, aby nedošlo k popáleninám a opařeninám. Přitom je třeba eliminovat delší dobu státní, aby nedošlo k (novému) usazení a rozmnožení zárodků. Dostatečné ochlazení jídla před konzumací lze provádět např. rozdělením na jednotlivé porce.

d) Hygienické zmrazování čerstvých potravin a připravených pokrmů

Čerstvé potraviny nebo čerstvě připravené pokrmy lze za účelem prodloužení doby trvanlivosti zmrazit ve vhodných mrazácích nebo mrazicích zařízeních v hygienicky nezávadných obalech. Datum zmrazení musí být viditelně umístěno na obalu. Stav hygieny a kvality výchozích produktů před zmrazením a způsob balení rozhodnou o trvanlivosti a kvalitě mraženého pokrmu. Ochlazení, resp. následné zmrazení pokrmů by se mělo provádět po malých porcích v nízké výšce vrstvy, aby se dosáhlo rychlého snížení teploty jídel a zároveň, aby se zabránilo vzestupu teploty ostatních potravin v chladničce, resp. v mrazáku.

e) Nákup a přeprava potravin / dovážka potravinářského zboží

Při nákupu volně nabízených potravin je nutno dbát na to, aby byly čerstvé a u potravin v hotových obalech na nepoškozenost a čistotu obalu, a mimoto na správné a úplné označení, údaj o době minimální trvanlivosti, resp. době spotřeby a na pokyny k chlazení. Také při přepravě potravin je nutno dbát na dobrou hygienu potravin. Potraviny musí být chráněny před nepříznivými vlivy např. vysokých teplot, zápachu nebo prachu. Potraviny by se měly přepravovat zabalené (např. v papírových nebo igelitových taškách nebo v plastových přepravech). Přepravní nádoby musí být určeny k tomuto účelu a je třeba je udržovat v čistotě. Potraviny snadno podléhající zkáze je třeba přepravovat při

teplotách, které zamezují pomnožení zárodků. To je zpravidla zajištěno dostatečným chlazením (např. přeprava v chladicím boxu a s mrazicími vložkami) a krátkými přepravními cestami (např. žádné skladování syrových kuřat v kufru auta v létě).

Při dovážce teplých jídel poskytovatelem cateringových služeb je nutno namátkově kontrolovat smluvně sjednanou teplotu při dovážce (minimálně +65 °C). Obdobně se postupuje u zboží, které je nutno povinně chladit. Vzory formulace pro odpovídající smluvní ujednání jsou uvedeny v příloze č. 1. Další pokyny ke kontrole dovážky zboží viz část 2, pododdíl „Kontrola příjmu zboží“.

f) Skladování a poskytování potravin, ochrana před nepříznivými vlivy

Potraviny musí být chráněny před škodlivým vlivem čisticích či dezinfekčních prostředků nebo jiných chemikálií. Potraviny se proto nesmí skladovat společně s čisticími a dezinfekčními prostředky nebo chemikáliemi.

Z bezpečnostních důvodů se nesmí čisticí prostředky nebo chemikálie nikdy přelévat do nádob od potravin nebo nápojů (např. mrazicí krabičky, láhve na nápoje).

Prach, špína, klimatické vlivy, zápachy, škůdci, jiné potraviny a odpady mohou mít nepříznivý vliv na potraviny. Při skladování je třeba zamezit vzájemnému nepříznivému ovlivňování různých potravin, aby se patogenní původci (např. salmonely z čerstvého kuřecího masa) nepřenese na jiné potraviny (např. salát). Potraviny - s výjimkou čerstvého ovoce a zeleniny - by se proto zásadně měly skladovat v nepropustných a neprotékajících obalech nebo nádobách. U čerstvého ovoce a zeleniny lze učinit výjimky, pokud jsou všechny ostatní potraviny dobře zabalené. Zbytky z načatých konzerv by se rovněž měly přendat do jiných uzavíratelných nádob.

g) Chlazení potravin snadno podléhajících zkáze

Potraviny snadno podléhající zkáze se musí skladovat chlazené, resp. zmrazené. Při skladování potravin vyžadujících chlazení je třeba dbát na následující:

- V chladničce by se neměly potraviny uchovávat volně ložené, nýbrž v uzavřených nádobách nebo zcela zakryté.
- Maso, drůbež a ryby by se vždy měly dávat do nejspodnější přihrádky chladničky (nad přihrádku na zeleninu), protože je to nejstudenější zóna chladničky.
- Pokud se skladuje syrové maso nebo syrové drůbeží maso, je třeba dbát na to, aby šťáva z masa neodkapávala na jiné potraviny. Šťávu z masa je nutno hygienicky zachytit a zlikvidovat.
- Je nutno respektovat pokyny pro chlazení uvedené na obalu. Pokud není možné dodržet teplotu chlazení uváděnou výrobcem (příklad: doporučená teplota chlazení +2 °C u mletého masa), musí se potraviny spotřebovat, resp. zpracovat v den nákupu.
- Teplotu v chladničce je třeba nastavit maximálně na +7 °C, lepší jsou teploty pod +5 °C. Teplotu je třeba pravidelně kontrolovat teploměrem na různých místech uvnitř chladničky.
- Chladnička by se neměla zbytečně otvírat a nechávat otevřená.
- Chladnička by se neměla přepíňovat, aby mezi potravinami mohl dostatečně cirkulovat studený vzduch.
- Chladnička by se měla pravidelně, např. jednou měsíčně, vyklidit a důkladně vyčistit. Přitom je třeba dbát na to, aby se potraviny snadno podléhající zkáze buď prozatímne uskladnily při chlazení podle předpisů nebo je po tomto přerušení chladicího řetězce nutno je co možná nejrychleji spotřebovat nebo zpracovat.
- Chladnička bez automatického odmrazování by se měla ve vhodných intervalech odmrazovat podle údajů výrobce.

h) Opracování a zpracování potravin, speciální rizika související s potravinami

- Tepelné opracování potravin a udržování horkých potravin

Zahřátím potravin se sníží obsah zárodků. K úplnému usmrcení všech zárodků jako při sterilizaci potravin zpravidla při „konvenční“ přípravě v domácnosti např. vařením, dušením, grilováním (tepelným opracováním) zpravidla nedochází; ani to není nutné, protože se připravená jídla obvykle konzumují brzy po přípravě. Při skladování takto uvařených a připravených pokrmů je však třeba mít na mysli, že může dojít k novému rozmnožení existujících nebo „nových“ patogenních původců, které se dostanou do pokrmů (křížová kontaminace), proto je nutno nezkonsumované tepelně opracované potraviny uskladnit v chladničce a brzy zkonsumovat.

Účinnost procesu vaření závisí na teplotě vaření na době působení teplot, tzn., že čím nižší je teplota zahřívání, tím delší doba působení se musí zvolit, aby se dosáhlo stejného efektu při usmrcení zárodků.

Příklad tepelného opracování: Buď

= teplota jádra +70 °C po dobu nejméně 10 minut nebo

= teplota jádra +72 °C po dobu nejméně 2 minut.

Teploty jádra v potravině nižší než +65 °C zpravidla nejsou dostatečně účinné a je třeba je eliminovat. K měření teploty jádra potravin je třeba použít vhodný kuchyňský teploměr.

- „Ochutnávání“

Při přípravě jídel je zpravidla nutné jejich ochutnávání. Hygienicky správně se postupuje tak, že se pomocí lžice přendá potravina z hrnce na druhou lžici nebo do misky a teprve tehdy se ochutnává. Protože se ze lžičky, kterou se ochutnávalo, mohou přenést zárodky z úst a dýchacích cest ochutnávající osoby, nesmí tato lžice přijít do styku s jídlem v hrnci. Alternativně lze pro každé ochutnání použít novou lžici.

- Fritování

Fritovací tuky se při příliš dlouhém používání nebo při příliš vysokých teplotách kazí. Mimoto existuje vysoké nebezpečí popálení při použití příliš starého fritovacího tuku. Potraviny fritované ve zkaženém tuku nejsou vhodné ke konzumaci. U fritovacího tuku je nutno před použitím zkontrolovat, zda nevykazuje znaky počínajícího zkažení (např. tmavé zbarvení, nepříjemný zápach a chuť). Pokud se vyskytnou tyto znaky, je nutno fritovací tuk vyměnit. Při fritování by měla provozní teplota činit maximálně +175 °C, protože při vyšších teplotách se ve fritovaných pokrmech tvoří ve zvýšené míře látky ohrožující zdraví, tuk začíná kouřit a zvyšuje se nebezpečí požáru.

K fritování by se měly používat jen běžně prodejné tuky určené k tomuto účelu (zkontrolovat na základě etikety). Fritézy a přístroje na smažení musí být vybaveny termostaty s regulátorem a nezávislymi omezovači teploty. Termostat s regulátorem musí umožňovat nastavení na maximální teplotu nejvýše +200 °C. Doporučuje se pravidelná kontrola skutečné teploty tuku. Pokud existuje podezření na poruchu funkce, nesmí se spotřebič dále používat.

- Udržování horkých pokrmů

Pokud se pokrmy udržují horké, je třeba dbát na to, aby teplota v nich neklesla pod +65 °C, protože by došlo k silnému urychlení pomnožení zárodků. Udržování horkých pokrmů je dále nutno omezit na maximálně tři hodiny.

- **Pitná voda na přípravu pokrmů**

Na přípravu potravin a nápojů je nutno použít čerstvou pitnou vodu. Za tímto účelem se musí voda nechat odtéct, dokud z vodovodu neteče citelně chladnější. Stojatá voda (voda, která nějakou dobu stála ve vedení) se zásadně nesmí používat k přípravě potravin a nápojů. Voda z olověných trubek je zásadně nevhodná pro kojence, děti do 6 let a těhotné ženy.

i) **Dovážka teplých pokrmů externím poskytovatelem služeb (catering)**

U dovážky teplých jídel poskytovatelem cateringových služeb je nutno zkontrolovat a zaznamenat teplotu při dovážce (+65 °C). Jídlo by se proto mělo posílat pokud možno kolem oběda. Pokud je teplota při dovážce nižší než +65 °C, je třeba kontaktovat dodavatele a tuto skutečnost reklamovat. Jídlo s teplotou při dovážce nižší než +65 °C je třeba vrátit. V teplých pokrmech udržovaných při nedostatečně vysoké teplotě se mohou vytvořit teplotně stabilní toxiny, a proto by se v denní péči o děti neměla zásadně jídla dodatečně ohřívat. To však znamená, že pro tento případ musí být možnost alternativní stravy, popř. vlastní přípravy.

j) **Manipulace se zvláštními skupinami výrobků**

- **Speciální potravinová rizika ve výživě dětí**

Děti, a to zejména malé děti mladší tří let, patří na základě ne zcela vyvrátěného imunitního systému ke zvláště citlivým skupinám osob. Neměly by konzumovat syrové potraviny živočišného původu, protože mohou být zatíženy patogenními původci. Sem patří:

- červené mleté maso („tatarák“),
- tepelně neupravené uzeniny, zejména roztíratelné syrové salámy,
- (např. čerstvý mětský salám, cibulový mětský salám, čajovka),
- syrové mléko, sýry ze syrového mléka,
- ryby uzené za studena, syrové ryby („suší“) a
- syrová a nedostatečně tepelně zpracovaná vejce nebo jídla z vajec (také např. syrové těsto na koláč)

Pokud se tyto potraviny použijí jako přísady do pokrmů, musí se pokrmy tedy v každém případě před podáním dětem dostatečně dlouho a na dostatečně vysokou teplotu zahřívát (např. po dobu 10 minut nad teplotu nad +70 °C), aby se snížilo riziko potravinových infekcí.

U kojenců a batolat do jednoho roku je třeba dbát na to, aby nekonzumovaly med.

Také potraviny rostlinného původu mohou obsahovat určité patogenní původce, např. salmonely, bakterie EHEC nebo vajíčka parazitů (např. červů). Potraviny rostlinného původu je proto nutno před konzumací vždy pečlivě, případně i několikrát, omýt. U některých syrových potravin (např. karotka) může existovat nutnost oloupání. Výhonky by se v Kindertagespflege neměly dětem nabízet vůbec nebo jen po dostatečném zahřátí (tepelně zpracované).

Na přípravu čaje se používá voda, která prošla prudkým varem. Je třeba dbát na dobu louhování podle údajů výrobce. Čaj se nesmí připravovat v kávovaru.

- **Rozmrazování hluboce zmrazených masných a rybích výrobků**

Rozmrazování zmrazeného nebo hluboce zmrazeného masa, drůbežního masa, ryb a přípravků a výrobků z nich se provádí v chladničce ve vhodných nádobách nebo ve speciálních zařízeních. Tekutina, která se uvolní během procesu rozmrazování, se musí hygienicky zachytit a zlikvidovat a nesmí přijít do styku s jinými potravinami.

- Rozmrazování hluboce zmrazených bobulovin

Hluboce zmrazené bobuloviny, např. jahody nebo borůvky, mohou obsahovat vysoce infekční patogenní původce, např. noroviry. Z preventivních důvodů by se měly pokrmy vyráběné z rozmrazených hluboce zmrazených bobulovin (např. kompot) proto během přípravy tepelně zpracovat (projít varem!).

- Opracování a zpracování drůbeže

Tepelně neopracované drůbeží maso může být zdrojem zvláštního ohrožení patogenními původci, jako jsou například salmonely nebo Campylobacter. Proto je při opracování a zpracování drůbeže na místě zvláštní opatrnost. Po kontaktu se syrovým drůbežím masem je třeba důkladně si umýt a vydezinfikovat ruce. Při manipulaci s tepelně nezpracovaným drůbežím masem je třeba dát pozor na to, aby se přístroje, nádoby a jiné přístroje (např. prkénka na krájení) po kontaktu s masem nepoužily k jiným účelům, nýbrž aby se ihned důkladně vyčistily, např. umytím v myčce na nádobí.

Při manipulaci se syrovým drůbežím masem je třeba zvlášť důsledně dbát na to, aby nedošlo ke kontaminaci jiných potravin. Toho se dosáhne prostorových nebo ještě lépe časových oddělením od jiných činností. Příklad: Nejdříve příprava salátu (mytí, čištění, popř. krájení a ochucení), teprve potom mytí, popř. krájení a ochucení syrového drůbežího masa. Tímto způsobem lze dalekosáhle eliminovat tzv. „křížové kontaminace“, tzn. přenos patogenních původců z jedné potraviny na druhou dotykem rukou nebo předmětů (nože, prkénka na krájení).

Drůbeží maso se musí důkladně tepelně zpracovat (také kolem kostí, např. minimálně po dobu 10 minut při teplotě +70 °C), aby se pokud možno bezpečně usmrtili také patogenní původci uvnitř. To je nutno zajistit i při zpracování zmrazeného, resp. rozmrazeného drůbežího masa.

- Důkladné tepelné zpracování masa

Při přípravě velkých kusů masa (např. pečením) by se proces tepelného zpracování neměl přerušovat, tzn., že povrchové opečení velkých kusů masa s následným přerušením procesu tepelného zpracování a závěrečnou pozdější tepelnou úpravou je rizikové a mělo by se eliminovat. Čerstvě připravené a důkladně tepelně zpracované pokrmy z masa, např. masové špízy, by se měly spotřebovat co možná nejrychleji, nejpozději však následující den. Zbylé, ještě tepelně neopracované masové špízy, pokud se mají dále použít, se musí tentýž den důkladně tepelně zpracovat a uložit do chladu.

- Opracování a zpracování mletého masa

Mletým masem se rozumí čerstvé maso, které bylo umleté najemno nebo namleté pomocí mlýnku na maso a obsahuje méně než 1 % soli. Vyrábějí se z něho např. hamburgery, karbanátky nebo klobásy.

Mleté maso a výrobky z něho představují před tepelným zpracováním potraviny snadno podléhající zkáze, protože mletím se mohou přenést zárodky z povrchu masa a z pracovních přístrojů dovnitř, kde se za vhodných podmínek v krátké době mohou silně pomnožit. Při přepravě mletého masa a při opracování a zpracování mletého masa má proto největší význam zvláštní čistota a důsledné chlazení.

Čerstvé mleté maso a výrobky z něho se mohou v neotevřeném obalu skladovat nejvýše do uvedeného data spotřeby. Přitom by měla být dodržena teplota skladování doporučená výrobcem. Pokud to není možné, např. proto, že je doporučená teplota skladování +2 °C a chladnička je obvykle nastavená na poněkud vyšší teploty, je nutno mleté maso spotřebovat v den nákupu. Také po otevření obalu je nutno mleté maso zpracovat tentýž

den. Poté se musí nezpracované zbytky zlikvidovat, stejně jako neotevřené zboží po uplynutí doby spotřeby.

Syrové mleté maso a výrobky ze syrového mletého masa (např. tatarský biftek, métský salám) by se měly z bezpečnostních důvodů ve výživě dětí eliminovat. Upozorňuje na to také spolkový institut pro hodnocení rizik.

- Zacházení se syrovými vejci a s výrobky s obsahem syrových vajec

Syrová vejce mohou obsahovat na skořápce nebo uvnitř vejce (bílek, žloutek) patogenní původce, např. salmonely. Při nesprávné manipulaci s vejci se tyto zárodky mohou pomnožit a pak představují vážné zdravotní riziko zejména pro děti. Proto je hygienické zacházení s vejci a syrovými vejci (obsah vejce po rozklepnutí) velice důležité.

Je třeba respektovat následující pravidla:

- Při nákupu syrových vajec je třeba dbát na to, aby skořápky nebyly poškozené, aby nebyly znečištěné zbytky trusu, a aby byl obal čistý a suchý.
- Při manipulaci se syrovými vejci existuje zásadně riziko přenosu patogenních původců na jiné potraviny. Je proto třeba dbát na důkladné mytí rukou po kontaktu s vejci. Také pracovní plochy a předměty, které přišly do styku se syrovými vejci, by se poté měly důkladně vyčistit.
- Vejce by se měla skladovat odděleně od jiných potravin. Přendání vajec (z plata do určené přihrádky v chladničce, která se používá jen k tomuto účelu) snižuje riziko přenosu patogenních původců (např. z plata) na jiné potraviny nebo plochy/předměty v kuchyni.
- Vejce by se měla zásadně skladovat při stálé teplotě, pokud možno chlazená na +5 až +8 °C.
- Při přípravě těst se syrovými vejci, např. na palačinky, tukové pečivo nebo vafle je třeba dbát na to, aby se připravené těsto ihned dále zpracovalo, nebo pokud se tak nestane, aby se až do použití uložilo do chladu a poté spolehlivě tepelně zpracovalo. Těsto by se mělo použít jen v den, kdy bylo připraveno.
- Pokrm, které se po přidání syrového vejce již dále tepelně nezpracovávají, se ve výživě malých dětí zásadně nesmí používat. Ve velkoobchodě a přes internet lze zakoupit výrobky jako pasterizovaná celá vejce nebo pasterizovaný bílek. Pokud se k přípravě pokrmů z vajec použijí tyto přísady, je riziko zavlečení patogenních původců při přípravě pokrmu výrazně nižší než při použití syrového vejce.

- Mléko a mléčné výrobky

Uvedená doba minimální trvanlivosti platí jen pro neotevřený obal. Také trvanlivé (UHT) mléko se musí po otevření obalu stejně jako jiné mléčné výrobky uchovat v chladu a brzy spotřebovat.

Pokud se mléko nebo mléčné výrobky, např. jogurt nebo tvaroh, přendávají z prodejního obalu do nádob (např. konvička nebo plastové misky), je třeba dbát na čistotu nádob. Před každým dalším použitím se nádoby musí vyčistit, aby se čerstvý produkt nezkazil zbytky a nečistotami.

K rizikům syrového mléka a sýrů ze syrového mléka viz bod j) „Zacházení se zvláštními skupinami výrobků“, 1. pododdíl „Speciální potravinová rizika ve výživě dětí“. Od použití nepasterovaného mléka by se mělo zásadně upustit, k zákazu podávání v zařízení společného stravování viz bod k).

- **Příprava sušeného mléka pro kojence**

Sušené mléko pro kojence se musí připravit před podáváním vždy čerstvé. Před přípravou je nutné si důkladně umýt ruce tekoucí teplou vodou a mýdlem. Příprava by měla probíhat prostorově, resp. časově vždy odděleně od zpracování jiných syrových potravin a od čištění přístrojů. Připravené, avšak nevypité mléko pro kojence se musí zlikvidovat, nesmí se uložit na příští krmení ani se nesmí ohřívat. K přípravě sušeného mléka pro kojence by se měla použít čerstvá pitná voda (z vodovodu). Za tímto účelem je nutno nechat vodu napřed odtéct, dokud nevytéká z kohoutku studená voda. Voda by se měla před přípravou sušeného mléka pro kojence nejdříve povařit a pak zchladit na teplotu uvedenou výrobcem. Pitná voda z olověných trubek se na přípravu mléka pro kojence nesmí použít, v těchto případech je nutno použít balenou vodu vhodnou pro přípravu sušeného mléka pro kojence.

Lahvičku, lžičku a savičku je nutno po každém krmení důkladně omýt horkou vodou a saponátem nebo v myčce při teplotě +65 °C, pečlivě vyčistit a poté osušit. Gumové savičky se musí pravidelně vyvářet a v pravidelných intervalech vyměňovat.

- **Příprava kojenecké výživy ze skleniček**

Kojeneckou výživou ze skleniček je nutno připravovat přímo před krmením.

Potřebná porce se před ohřátím odebere ze skleničky. Je třeba zamezit tomu, aby byl obsah skleničky dlouho udržován teplý. Jednou ohřátý obsah skleničky se již znovu nesmí ohřívat, nedojedené zbytky je třeba zlikvidovat. Otevřené skleničky, jejichž obsah se neohřival, lze uchovat v chladničce maximálně jeden den. Hygienickým způsobem se krmí tak, že se pro každé dítě použije vlastní lžička a vlastní sklenička / vlastní talířek.

k) **Zařízení společného stravování: Speciální pravidla a zákazy**

Zákaz podávání a pravidla pro referenční vzorky

Speciální pravidla hygieny platí pro zařízení společného stravování, ve kterých konzumují potraviny zvláště citliví lidé. Zda je místo denní péče o děti z právního hlediska nutno posuzovat jako „zařízení společného stravování, ve kterých konzumují potraviny zvláště citliví lidé“, rozhodne v jednotlivém případě příslušný orgán kontroly potravin. Tato zařízení musí dodržovat zákonná ustanovení podle § 17 a § 20 a nařízení pro potraviny živočišného původu s ohledem na zákaz podávání a referenční vzorky.

Kontaktní osobou pro otázky zákazu podávání nebo správný odběr a skladování referenčních vzorků je orgán kontroly potravin příslušný podle bydliště pečující osoby.

l) **Zvláštní situace: Přinášení potravin, připravených jídel nebo mateřského mléka do denní péče**

Potraviny nebo připravená jídla, která do místa denní péče přinesli např. rodiče dětí, smí být předány pečující osobě jen v nezávadném stavu. Pečující osoba, pokud podává dětem v rámci denní péče donesené potraviny nebo připravená jídla, zásadně také odpovídá za bezpečnost a hygienu donesených potravin a jídel. Pečující osoba proto musí v rámci svých možností dbát na nezávadnou kvalitu potravin a donesených jídel. Od podávání určitých pokrmů, které jsou pro děti rizikové (syrové mleté maso, mětský salám, tatarák a podobné výrobky, syrové uzeniny, syrové mléko / nepasterizované mléko, sýry z nepasterizovaného mléka, syrové ryby, syrová a nedostatečně tepelně zpracovaná vejce a pokrmy z nich, např. saláty s domácí majonézou ze syrových vajec, sladkosti se žloutky nebo se sněhem z bílků, jako např. tiramisu, bramborový salát se syrovým vejcem, koláče a dorty s krémem vyrobeným ze syrového vejce) by se v denní péči o děti mělo zcela upustit, viz také kapitola 1.1, písm. j. Proto se takové potraviny ani nesmějí přinášet. Je dovoleno přinášet jen potraviny s dostatečnou dobou minimální trvanlivosti. Přinášené pokrmy vyžadující chlazení, jako např. pudinky nebo zákusky, salámy, sýry nebo zmrzlina

se musí také přepravovat chlazené. Zmrzlina nesmí při přepravě rozmrznout. Pokud to není možno zajistit, neměla by se přinášet.

- **Mateřské mléko**

Manipulace s odstříkaným mateřským mlékem v rámci denní péče vyžaduje zvlášť přesné dodržování různých hygienických opatření jak ze strany matky, tak i ze strany pečující osoby. V případě, že se v denní péči používá odstříkané mateřské mléko, se proto doporučuje, aby si matka i pečující osoba předem vyžádaly vhodnou odbornou radu, např. laktační poradkyně.

1.2 Osobní hygiena

a) Hygiena rukou

Potraviny nesmí být kontaktem s rukama během opracování a zpracování negativně ovlivněny. Proto je nutno při zacházení s potravinami klást zvláštní důraz na dále popsaná pravidla hygieny rukou.

Šperky: hodiny a šperky by se při přípravě jídla a při manipulaci s otevřenými potravinami měly pokud možno odložit.

Lak na nehty, umělé nehty: Při manipulaci s potravinami se v žádném případě nesmí do potravin dostat částí laku na nehty nebo umělých nehtů. Při manipulaci s určitými potravinami, např. při krájení ovoce a při přípravě obložených chlebů to lze zajistit použitím jednorázových rukavic.

Jednorázové rukavice: Jednorázové rukavice musí být vhodné pro styk s potravinami, při použití jednorázových rukavic se částí rukavic nesmí dostat do pokrmů. Při změně činnosti je nutno vyměnit také rukavice. Před a po použití jednorázových rukavic je nutno důkladně umýt ruce, protože v teplém vlhkém prostředí rukavic se rychle mohou pomnožit na rukách choroboplodné zárodky. Je třeba respektovat vhodná opatření k ochraně pokožky a péči o pokožku.

Mytí rukou: Pokud se dotýkáme potravin holýma rukama, existuje nebezpečí, že se nežádoucí zárodky z rukou dostanou na potravinu nebo do potraviny. Proto je nutné důkladně si umýt ruce před prací s potravinami. Rovněž je nutno důkladně si umýt ruce:

- po zpracování potravin, které mohou obsahovat patogenní původce (např. mleté maso, syrové drůbeží maso, vejce),
- po kontaktu s domácími zvířaty,
- po čištění nosu, kýchnutí nebo kašláním do ruky,
- po úklidu,
- po styku se znečištěnými předměty nebo potravinami,
- (popř.) po kouření,
- po návštěvě toalety,
- po provádění jiných prací (např. po přebalování).

Pokud existuje velké riziko přenosu patogenních původců na potraviny, měly by se ruce vydezinfikovat i po umytí. To může být např. tehdy, pokud např. při onemocnění dítěte pečující osoba odstraňovala zvratky.

Při dezinfekci je nutno dodržet dobu působení prostředku a - pokud to výrobce uvádí - ruce závěrem důkladně opláchnout pitnou vodou a hygienicky osušit. Zásadně je nutno striktně dodržet návod výrobce k použití.

Poznámka k ochraně pokožky: Protože časté mytí rukou stejně jako používání dezinfekčních prostředků na ruce může poškozovat pokožku, doporučuje se pravidelně používat osvědčené prostředky na ochranu pokožky a při dezinfikování místností, ploch a pracovních předmětů nosit ochranné rukavice.

Pokud se těsto (např. na koláče, sekaná z mletého masa, těsto na knedlíky) a podobné potraviny musí zpracovávat hnětením rukama, stejně jako při vaření, není vhodné používat lak na nehty a umělé nehty.

b) Oděvy

Během výdeje jídla a při přípravě potravin (např. krájení ovocného salátu, natírání chlebů, vaření) je nutno zásadně nosit vhodné a čisté oblečení nebo vhodný pracovní oděv (např. zástěru nebo plášť). Pracovní oděv by měl být odolný při praní na vyvářku a žehlení a je nutno ho pravidelně prát, resp. měnit.

c) Další pokyny pro zacházení s potravinami

S potravinami je nutno zásadně zacházet tak, aby nedošlo k jejich nepříznivému ovlivnění, které by mohlo vést ke zdravotnímu poškození svěřených dětí. Ten, kdo zachází s potravinami, proto musí pracovat zvlášť pečlivě a dbát na dodržování obecných pravidel hygieny. Základní pravidla hygieny jsou:

- nikdy na potraviny nesmrkat nebo nekašlat;
- nekouřit v prostorách, ve kterých se zachází s potravinami, zejména v kuchyni, a to ani tehdy, když tam nejsou žádné děti;
- neotírat ruce o oblečení nebo pracovní oděv, protože by se jinak na oděvu, který je na první pohled ještě čistý, mohly rozmnožit bakterie a při další práci by se mohly přenést rukama na jiné potraviny.

d) Drobná poranění

Měla by být k dispozici přiměřená domácí lékárnička (podobně jako autolékárnička podle zákonných předpisů) uložená na místě mimo dosah dětí. Drobné rány nebo řezná poranění rukou nebo paží je nutno ihned vyčistit, popř. vydezinfikovat a zakrýt vhodným obvazovým materiálem. Zejména kontakt potravin se zanícenými, resp. hnisajícími ránami představuje velké riziko (k tomu také viz upozornění na zákaz zaměstnávání podle zákona o ochraně před infekcemi, část e). Znečištěné náplasti nebo obvazy na rukách je nutno vyměnit. Náplasti na rukách musí být při manipulaci s potravinami vždy zakrytí jednorázovými rukavicemi nebo chráničem prstů.

e) Odborné vzdělání a znalosti (informační povinnosti, odborné znalosti, zákon o ochraně před infekcemi)

Osoby, které vyrábějí a uvádějí do oběhu potraviny, musí mít zásadně odborné znalosti v zacházení s potravinami a v oblasti potravinového práva (povinné školení podle § 4 nařízení o hygieně potravin). Tyto odborné znalosti musí být k dispozici pro danou vykonávanou činnost, tzn., že pečující osoba musí mít takové odborné znalosti, které jsou nutné pro její konkrétní činnost. Doporučuje se účast na školeních o hygieně potravin pořádaných různými poskytovateli (např. úřad pro mládež s účastí orgánů pro kontrolu potravin). Výhodami účasti na školeních je společný postup a výměna odborných informací s dalšími účastníky a zdokumentování na základě potvrzení o účasti.

- Znalosti pracovníků v oblasti hygieny potravin

Pokud pečující osoby v rámci denní péče zaměstnávají pracovníky, kteří rovněž manipulují s potravinami (např. výpomoc do kuchyně), platí i zde povinnost absolvovat školení. To znamená, že pečující osoba jako provozovatel potravinářského podniku odpovídá za to, že potraviny snadno podléhající zkáze budou opracovávat a zpracovávat jen osoby, které absolvovaly školení v otázkách hygieny potravin odpovídající jejich činnosti a mají dostatečné odborné znalosti. Dostatečné znalosti se předpokládají u osob, které absolvovaly odborné vzdělání odpovídající vykonávané činnosti, např. v oboru kuchař. Absolvování vzdělání musí být příslušnému orgánu na požádání prokázáno. Doporučuje se zdokumentování absolvovaných školení a zaškolení pracovníků za účelem prokázání. Školení o hygieně lze podle § 4 nařízení o hygieně provést společně s poučením nutným podle zákona o ochraně před infekcemi.

- Požadavky podle zákona o ochraně před infekcemi (IfSG)

Požadavky podle zákona o ochraně před infekcemi jsou implementovány specificky podle dané země. Proto by měly pečující osoby v každém případě před zahájením své činnosti kontaktovat příslušný orgán hygieny.

Na osoby, které zacházejí s potravinami, jsou podle zákona o ochraně před infekcemi kladeny zvláštní požadavky za účelem zamezení přenosu choroboplodných zárodků přes potraviny na jiné osoby. Podle tohoto zákona nesmí osoby, které:

1. onemocněly břišním tyfem, paratyfem, cholerou, bacilární úplavicí, salmonelózou, jinou infekční gastroenteritidou nebo virovou hepatitidou A nebo E, nebo u kterých existuje podezření na tyto nemoci,
2. mají infikované rány nebo kožní nemoci, u kterých existuje možnost přenosu patogenních původců přes potraviny,
3. vylučují bakterie rodu *Shigella*, salmonely, enterohemoragickou *Escherichia coli* nebo původce cholery (*Vibrio cholerae*),

pracovat nebo být zaměstnány, pokud při výrobě, úpravě nebo uvádění do oběhu přicházejí do styku s následujícími potravinami přímo (např. prostřednictvím rukou) nebo nepřímo (prostřednictvím přístrojů, nádobí, pracovních materiálů):

- maso, drůbeží maso a výrobky z něho,
- mléko a výrobky na bázi mléka,
- ryby, koryši, měkkýši a výrobky z nich,
- vaječné výrobky,
- kojenecká a dětská výživa,
- zmrzlina, polotovary na přípravu zmrzliny,
- pekařské výrobky s nepropečenou/tepelně nezpracovanou náplní nebo obložením,
- lahůdkové, syrové, bramborové saláty, marinády, majonézy, emulgované omáčky, droždí,
- klíčky a naklíčené rostliny určené ke konzumaci v syrovém stavu a semena na výrobu klíčků a naklíčených rostlin určených ke konzumaci v syrovém stavu.

nebo pokud pracují jako pracovníci, zaměstnavatelé, osoby samostatně výdělečně činné v kuchyních nebo v zařízeních společného stravování, resp. při těchto činnostech přicházejí do styku s předměty denní potřeby (přístroje, nádobí, jiné pracovní přístroje) tak, že by byl možný přenos patogenních původců na potraviny.

Všechny osoby, které komerčně vyrábějí, upravují nebo uvádějí do oběhu výše uvedené potraviny a osoby, které jsou těmito činnostmi zaměstnány poprvé, musí být před prvním zahájením činnosti poučeny orgánem hygieny nebo lékařem pověřeným orgánem hygieny a předložit potvrzení o tomto poučení. Potvrzení nesmí být starší tří měsíců a zaměstnavatel (např. úřad pro mládež nebo specializovaná služba) ho musí mít k dispozici nejpozději při prvním zahájení činnosti.

Zdokumentování posledního poučení musí mít k dispozici pečující osoba, a na požádání ho předloží příslušnému orgánu.

Pečující osoby, které zaměstnávají další pracovníky, je musí po zahájení činnosti poučit o zákazu činnosti a zaměstnávání a o povinnosti zaměstnanců sdělit zaměstnavateli bez zbytečného odkladu, pokud zjistí příznaky uvedených chorob nebo vylučování uvedených patogenních původců. Mimoto musí zaměstnavatel toto poučení pracovníků opakovat v pravidelných intervalech, minimálně však jednou za dva roky.

Konkrétně to znamená, že pečující osoby, které samy u sebe nebo u svých pracovníků zjistí určité symptomy nemoci (nevolnost, zvracení, průjem, horečka nad +38 °C, horečka se závažnými bolestmi hlavy, břicha nebo kloubů, žlutavé zbarvení očního bělma, hnisavé kožní rány) musí bez zbytečného odkladu vyhledat lékaře a nesmí vydávat žádné potraviny v rámci denní péče o děti.

V případě dotazů k zákonu o ochraně před infekcemi by se pečující osoby měly obrátit na příslušný orgán hygieny.

1.3 Příprava jídla společně s dětmi

Pokud děti, o které je pečováno v rámci denní péče, pomáhají při přípravě jídla, je nutno respektovat následující základní pravidla:

- Pečující osoba musí rozhodnout, zda děti mohou pomáhat, na základě jejich zdravotního stavu. Děti, které např. mají silné nachlazení (spojené s kašlem, rýmou nebo kýcháním) a děti s poraněním rukou by neměly pomáhat při vaření nebo přípravě jídla až do úplného uzdravení.
- Děti by měly mít možnost podílet se na přípravě jídla. Pečující osoba by měla děti vést k odpovědnému a hygienickému chování. Před kontaktem s potravinami by si zejména měly umýt ruce, na potraviny se nekašle ani nekýchá. Pro pomáhající děti lze také doporučit speciální oděv (zástěru).
- Při manipulaci s potravinami snadno podléhajícími zkáze by měla pečující osoba zvlášť dbát na to, aby děti dodržovaly hygienická pravidla.
- Děti by zásadně neměly pomáhat při zpracování čerstvého masa nebo čerstvého mletého masa a syrových vajec v případě, že se jedná o větší skupiny dětí.

1.4 Požadavky na prostory, vybavení a spotřebiče

a) Definice „Modulu I“, resp. „Modulu II“ a zásadní požadavky na prostory

b) Podlahy, stěny, stropy, okna, dveře

a) Definice „Modulu I“, resp. „Modulu II“ a zásadní požadavky na prostory

Modul I - Kindertagespflege v soukromých bytových prostorách pečující osoby

Soukromé bytové prostory pečující osoby užívané v denní péči o děti pro přípravu potravin musí být, pokud je to prakticky realizovatelné, situovány a konstruovány tak, aby se eliminovalo riziko kontaminace potravin. Prostory je nutno zásadně udržovat v pořádku a čistotě. Je třeba zamezit znečištění škůdci a zvířaty.

Modul II - Kindertagespflege v jiných vhodných prostorách

Jiné vhodné prostory (nevyužívané k soukromým účelům), které se používají v rámci denní péče o děti pro přípravu potravin, musí být situovány a konstruovány tak, aby se eliminovalo riziko kontaminace potravin. Prostory je nutno zásadně udržovat v pořádku a čistotě. Je třeba zamezit znečištění škůdci a zvířaty. V případě potřeby musí být k dispozici vhodné prostory pro zpracování a skladování.

b) Podlahy, stěny, stropy, okna, dveře

Modul I

Je třeba respektovat zásadní požadavky vyplývající z písm. a).

Modul II

Je nutno respektovat zásadní požadavky vyplývající z písm. a) a dále uvedená ustanovení.

Podlahové krytiny musí být v nezávadném stavu, musí se snadno čistit a případně dezinfikovat. Proto musí být podlahové krytiny hladké, omyvatelné a odolné vůči plísní.

Plochy stěn musí být v nezávadném stavu, musí se snadno čistit a případně dezinfikovat. Stěny v prostorách, ve kterých se přímo manipuluje s potravinami (např. v okolí pracovní desky, dřezu, sporáku) musí být do dostatečné výšky provedeny z hladkých materiálů (např. obklady nebo omyvatelný netoxický nátěr).

Stropy musí být postaveny a udržovány tak, aby se z nich neolupovaly žádné části, nahromaděná špína, kondenzovaná voda a plíseň.

Okna od kuchyně, která se otevírají ven, musí být v případě potřeby vybavena mřížemi nebo sítěmi proti hmyzu, které lze snadno odstranit za účelem čištění. Nutnost mříží proti hmyzu závisí například na poloze kuchyně / okna od kuchyně.

Dveře musí mít hladký, vodoodpudivý povrch. Musí se snadno čistit a případně dezinfikovat.

c) Pracovní plochy, dřez a předměty vybavení (Modul I a II)

Plochy, které přicházejí do styku s potravinami, jako např. kuchyňská pracovní deska, je nutno udržovat v nezávadném stavu a musí se snadno čistit a v případě potřeby dezinfikovat. Musí být provedeny z hladkého, otěruvzdorného a netoxického materiálu odolného vůči korozi, např. z nerezů nebo plastu. Pracovním plochám nebo pracovním prostředkům ze dřeva je proto třeba se pokud možno vyhnout. V každém případě musí být povrch hladký a bez trhlin nebo mezer.

Na čištění a v případě potřeby dezinfekci pracovních přístrojů, vybavení a nádobí musí být k dispozici dřez. Dřez musí mít přípojku na pitnou vodu (teplá a studená voda). Doporučuje se dvojdřez. Přitom se jedna část používá na „nečisté činnosti“, např. předčištění nádobí nebo omývání potravin (např. ovoce a zeleniny), naproti tomu druhá část se používá výhradně na „čisté činnosti“, jako je hygienické oplachování pracovních přístrojů, vybavení a nádobí. Pokud je k dispozici jen jednodřez, nesmí se mytí nádobí a omývání potravin provádět současně, nýbrž časově odděleně a mezitím se očistí dřez. Potraviny se pak mohou omývat např. na cedníku pod tekoucí vodou nebo alternativně ve zvláštní nádobě (např. plastová mísa / vanička).

Pro hygienické mytí většího množství nádobí se doporučuje myčka.

Pracovní přístroje, nádobí a přístroje je nutno uchovávat hygienicky, například v čistých uzavřených skříních. Spotřebiče používané v kuchyni, předměty vybavení a jiné pracovní prostředky by se měly pravidelně kontrolovat z technického hlediska, aby byla zaručena jejich bezpečná funkce. Poškozené, zkorodované a nefunkční předměty, např. prkénka na

krájení se stopami opotřebení, rezavé nože nebo prasklé nádoby od spotřebičů je nutno vyměnit.

Pro chlazení a uchovávání potravin a hotového připraveného jídla musí být k dispozici chladnička. Je třeba zamezit přetížení chladničky příliš velkým množstvím potravin, protože se pak snižuje výkon chlazení a může dojít k rozmnožení nežádoucích zárodků v nedostatečně zchlazených potravinách.

Pokud se uchovávají hluboce zmrazené potraviny, musí být k dispozici mrazák (např. samostatně stojící nebo mrazicí přihrádka), který udržuje teplotu -18 °C nebo nižší. V chladničkách a mrazácích by měl být k dispozici teploměr nebo elektronický ukazatel teploty pro každodenní kontrolu teploty.

V kuchyni musí být k dispozici uzavíratelná nádoba na odpadku (koš na odpadky). Koš na odpadky je třeba denně vynášet a v pravidelných intervalech čistit.

d) Umyvadlo na mytí rukou (Modul I a II)

Modul I

V kuchyni, resp. v dostatečně blízko situované místnosti / prostoru musí být k dispozici umyvadlo na mytí rukou, resp. jiné vhodné zařízení. Na mytí rukou musí být k dispozici zásobník na mýdlo a podle možností jednorázové ručníky. Doporučuje se používání jednorázových ručníků. Alternativně je možné používání čistých ručníků, které se musí měnit minimálně jednou denně, v případě potřeby (např. při viditelném promočení) i častěji.

Modul II

Zde může být nad rámec požadavků pro modul I požadováno, aby popř. zařízení na mytí potravin byla uspořádána odděleně od umyvadel na mytí rukou. Umyvadla na mytí rukou musí mít přívod studené a teplé (pitné) vody.

e) Koupelna, záchod (Modul I a II)

Z koupelny by neměl (modul I), resp. nesmí být (modul II) přímý přístup do kuchyně / prostoru pro přípravu jídla.

Koupelnu a záchod je třeba udržovat v hygienicky nezávadném stavu. V koupelně musí být k dispozici umyvadlo na mytí rukou s přívodem studené a teplé (pitné) vody. Na mytí rukou musí být k dispozici zásobník na mýdlo a podle možností jednorázové ručníky. Doporučuje se používání jednorázových ručníků. Alternativně je možné používání čistých ručníků, které se musí měnit minimálně jednou denně, v případě potřeby (např. při viditelném promočení) i častěji.

e) Čištění a dezinfekce kuchyně a předmětů vybavení (Modul I a II)

Kuchyň a její zařízení, stroje, předměty a vybavení se musí čistit ve vhodných časových intervalech. Dezinfekce je nutná jen ve výjimečných případech (viz dále).

Všechny čisticí a dezinfekční prostředky se musí uchovávat vždy v originálním obalu a striktně oddělené od potravin. Z důvodu nebezpečí záměny se nesmí čisticí prostředky a chemikálie přelévat do nádob od potravin nebo nápojů (např. mrazicí nádoby, láhve od nápojů). Musí být uchovávány mimo dosah dětí. Je třeba přesně respektovat návody k použití těchto prostředků.

Při čištění předmětů, které přicházejí do styku s potravinami, se musí použít pitná voda. Čištění se musí vždy provádět ve spojení se vhodným čisticím prostředkem.

Předměty vybavení a přístroje, např. prkénka na krájení, nádoby a nože se musí zásadně umýt pokud možno co nejrychleji po použití. Mytí pitnou vodou bez přísad (např. saponátu) je dostačující jen tehdy, pokud se jedná o nečistoty rozpustné ve vodě, které lze snadno odstranit, např. při předčištění před vlastním mytím nebo při dílčím čištění předmětů, které se hned budou používat dál. Použití horké vody zlepšuje čisticí účinek a redukuje existující zárodky. Čištění s přísadami, např. se saponáty a pod horkou pitnou vodou je vhodné k odstranění mastných nebo přischlých nečistot. Obsažené aktivní složky způsobí, že tuky a částice nečistot snadněji emulgují, uvolňují se, lze je spláchnout.

Před čištěním kuchyně nebo vybavení se musí z čištěné oblasti odstranit uskladněné potraviny, nebo je třeba je chránit jinak, např. zakrytím nebo přemístěním do uzavíratelných nádob.

Dezinfekce navazující na čištění způsobí, že zárodky přetrvávající na povrchu (např. patogenní původci) budou téměř úplně usmrceny. Provádění dezinfekčních opatření zpravidla není nutné. Jen ve výjimečných případech může být dezinfekce kuchyně a předmětů, které přicházejí do kontaktu s potravinami, smysluplná. To platí např. tehdy, pokud pečující osoba nebo osoba, o kterou je pečováno, trpí akutním zvracením nebo průjmem. V těchto případech musí být informován ošetřující lékař nebo orgán hygieny a je třeba si vyžádat přesné pokyny k provedení dezinfekčních opatření.

Houbičky, hadříky, kartáčky, žínky atd., které se používají k čištění, poskytují ideální podmínky pro rozmnožení bakterií a plísní. Proto je nutno tyto předměty pravidelně prát min. na 80 °C nebo čistit a pravidelně i v případě potřeby vyměnit. Potřeby na čištění se smějí používat vždy jen k určenému účelu. Hadřík na čištění kuchyňské pracovní desky se tedy smí používat jen k tomuto účelu, nikoli však k mytí dřezu. To lze usnadnit například tím, že se budou výhradně používat potřeby určité barvy k určitému účelu. Zásadně je nutno preferovat jednorázové použití papírových utěrek. Při silném znečištění a při manipulaci se syrovými potravinami je nutno použít papírové utěrky, které se následně zlikvidují s odpadem.

Chladničky je nutno pravidelně, např. jednou měsíčně, zcela vyklidit a poté vyčistit. I přes nižší teploty se některé zárodky - tedy také patogenní původci - rozmnožují v chladicích zařízeních a mohou se přitom dostat i do potravin. Také mrazáky, pokud jsou k dispozici, je nutno pravidelně vyklidit, odmrazit a vyčistit. Špinavou vodu po čištění je třeba vylít do záchodu, nikoli do dřezu.

g) Domácí zvířata (Modul I a II)

Z důvodu hygieny potravin by měla být domácí zvířata odstraněna z kuchyně, a to minimálně během přípravy jídla z bezprostředního pracovního prostoru. Domácí zvířata je nutno neustále udržovat mimo dosah pracovních ploch a/nebo kuchyňského stolu.

Záchody pro kočky a misky na krmení a vodu by neměly být umístěny v kuchyni a v prostoru, kde se jí. Voliéry a ptačí klece je třeba umístit tak, aby při přípravě a konzumaci jídla nedocházelo ke kontaminaci trusem a peřím.

Vzhledem k tomu, že psi a kočky mohou být přenašeči parazitů přenosných na člověka, je třeba dbát na jejich pravidelné odblešování a odčervování. Pro další informace se prosím obraťte na svého veterináře.

h) Monitorování a likvidace škůdců

Modul I

Hmyz všeho druhu (např. mouchy, vosy, moli) a hlodavce (myši, kryty) je nutno důsledně udržovat mimo dosah potravin a míst, na kterých se manipuluje s potravinami.

Nepřikryté jídlo, otevřené koše na odpadky nebo zásoby potravin lákají hmyz a hlodavce. Ti mohou okolí i potraviny znečistit vajíčky, pavučinami nebo výkaly. Potraviny se tím

znehodnotí a nejsou vhodné ke konzumaci člověkem. Mimoto se tímto způsobem mohou přenášet patogenní původci. Především načaté suché zásoby (např. rýže, těstoviny, müsli) poskytují ideální podmínky pro výskyt a množení takových škůdců. Proto musí být skladovací prostory a nádoby na odpadky vždy uzavřené a udržovány v čistotě a pořádku.

Za účelem kontroly napadení hmyzem se doporučuje nainstalovat (mimo dosah dětí) a pravidelně vyměňovat pasti na odpovídajících místech (např. lepicí pásky na moly ve spížních skříních). V případě zjištění výskytu hmyzu či jiných škůdců je nutno použít důsledné metody likvidace, které v optimálním případě zajistí odborná firma.

Modul II

Stejně jako v modulu I a mimoto se pravidelně kontroluje výskyt hmyzu. V případě zjištěného výskytu hmyzu se systematicky zdokumentují přijatá opatření za účelem kontroly výskytu hmyzu. Za tímto účelem se uvede údaj o:

- zkontrolované oblasti (např. kuchyně nebo spížírna),
- zjištěných škůdcích a
- přijatých opatřeních (např. výměna pastí, resp. pověření odborné firmy).

i) Spížírna / spížní skříň (modul I a II)

Na skladování suchých potravin, popř. také na ovoce a zeleninu by měla být k dispozici spížní skříň, resp. spížírna chráněná před světlem a škůdci s mírnou pokojovou teplotou.

ČÁST 2

Vlastní kontrolní opatření, analýza rizik a kritické kontrolní body (HACCP)

Provozovatelé potravinářských podniků jsou povinni vyvinout a používat vhodná vlastní kontrolní opatření a tyto vlastní kontroly zdokumentovat. Pomocí dokumentace, která musí odpovídat přiměřeně poměrům a typu provozu, může provozovatel potravinářského podniku případně prokázat, že splnil povinnou péči. V následujícím textu je uveden návrh vlastních kontrolních opatření a kontrolních bodů vhodných pro zacházení s potravinami a přípravou jídla v Kindertagespflege.

Kontrola příjmu zboží

Při nákupu a dodávce potravin, zejména chlazených, je nutno dbát na následující:

- na správnou teplotu potravin / pokrmů,
- na poškozený obal, kterým by potraviny mohly být nepříznivě ovlivněny,
- na dostatečně dlouhou dobu minimální trvanlivosti, resp. datum spotřeby a
- na čistotu přepravního prostředku.
- vady je nutno případně reklamovat a zboží vrátit, pokud nebyly dodrženy výše uvedené podmínky. Výsledky kontrol je třeba namátkově zdokumentovat na dodacím listu nebo na pokladní stvrzence, např. krátkým rukou psaným záznamem („Zboží nezávadné“, podpis, datum).

Skladovací teplota

Kontrolujte pravidelně namátkově teplotu svých chladicích zařízení (chladnička, mrazák). Výsledky měření by se měly zaznamenat. Je třeba zajistit správné chlazení. Potraviny, které nebyly dostatečně chlazené, je nutno zkontrolovat a pokud se prokazatelně jednalo jen o krátkou dobu a/nebo jen o mírné teplotní odchylky, lze je ihned zpracovat. V případě pochybností je však nutno takové potraviny pro jistotu zlikvidovat.

Teplota při pečení / vaření

Třetím kontrolním bodem je dostatečné tepelné zpracování pokrmů (viz kapitola 1.1, h) Opracování a zpracování potravin, 1. podbod). Teplota pečení/vaření se v případě potřeby zkontroluje pomocí teploměru na vaření/pečení, pokud není dosažení dostatečně vysoké teploty bezpečně viditelné, resp. prokazatelné prudkým varem.

Ve zvláštních případech (nápadné výsledky měření, odchylky) by se teploty měly zaznamenat a měla by se zjednat náprava.

Příklady dostatečného tepelného zpracování:

- příprava vajec: vaření v klokotající vodě a kontrola nakrojením, žloutek musí být pevný, jinak je třeba prodloužit dobu varu,
- příprava drůbeže: dostatečné tepelné zpracování (dostatečná teplota i doba zpracování), maso musí jít lehce od kosti, šťáva z masa čirá, při nakrojení musí být propečené, v případě pochybností měření pomocí teploměru, při odchylkách: dopéct, resp. dále tepelně zpracovávat,

- příprava mletého masa: tepelné zpracování, při nakrojení propečené (jednotná barva, a konzistence od okraje až po vnitřní jádro), případně měření pomocí teploměru, při odchylkách: dopéct, resp. dále tepelně zpracovávat,
- příprava ryb: tepelné zpracování, při nakrojení propečené (jednotná barva a konzistence od okraje až po vnitřní jádro), případně měření pomocí teploměru, při odchylkách: dopéct, resp. dále tepelně zpracovávat.

ČÁST 3

Zpětná sledovatelnost a dodržování mikrobiologických kritérií

Zpětná sledovatelnost

Provozovatelé potravinářských podniků jsou povinni v případě potřeby (např. v případě úřední kontroly prokázat systém, pomocí kterého lze zjistit, kde byly určité potraviny zakoupeny (tzv. „systém zpětné sledovatelnosti“). Pro oblast Kindertagespflege je dostatečné uložení pokladních stvrzenek, faktur nebo dodacích listů. Tyto podklady by se měly uchovávat po určitou dobu. Prokázání zpětné sledovatelnosti se měří dobou spotřeby, resp. dobou minimální trvanlivosti potravin. Zásadně by mělo být s příslušným orgánem (kontrola potravin) vyjasněno, jak dlouho je nutno dokumenty / podklady uchovávat.

Dodržování mikrobiologických kritérií

Nařízení (ES) č. 2073/2005 s mikrobiologickými kritérii pro potraviny stanoví pro určité potraviny požadavky ohledně výskytu, resp. koncentrace zdravotně relevantních zárodků v potravinách. Zásadně musí provozovatelé potravinářských podniků kontrolovat dodržování těchto mikrobiologických požadavků v rámci vlastní kontroly. Pokud tak nečiní, může být podnikatel pohnán k odpovědnosti. Doporučuje se kontaktovat příslušný orgán (kontrola potravin).

PŘÍLOHA 1

Příklad formulace smluvní dohody ohledně teploty při dodání

Příklad formulace smluvní dohody ohledně teploty v případě dodávky potravin nebo pokrmů poskytovatelem cateringových služeb.

Potraviny snadno podléhající zkáze musí být dodány chlazené. Chladicí řetězec nesmí být přerušen.

Pro potraviny vyžadující chlazení: Nesmí být překročeny následující teploty při dodání:

- maso a drůbež 0 až +4 °C,
- mleté maso +2 °C,
- masné výrobky +7 °C,
- ryby a výrobky z ryb - 2 až 0 °C,
- mléko, mléčné výrobky +6 až +8 °C,
- mražené zboží -18 °C,
- vejce je třeba dodávat při stálé teplotě, přednostně +5 až +8 °C

Pro jídla dodávaná teplá: Teplota při dodání nesmí být nižší než +65 °C.

Kontroly se provádějí před přejímkou zboží objednatelem. V případě reklamací se zboží nepřevzme.

Bundesverband für Kindertagespflege e. V. (Spolkový svaz pro Kindertagespflege)
Baumschulenstr. 74
12437 Berlín
tel. č.: 030 / 78 09 70 69
č. faxu: 030 / 78 09 70 91
e-mail: info@bvkt.de
internetová adresa: www.bvkt.de

Příloha č. 4

Merkblatt: Lebensmittelhygienische Anforderungen in der Kindertagespflege

(Informační list s požadavky na hygienu potravin v Kindertagespflege
Bavorského ministerstva pro životní prostředí a zdraví)

Informační list

Požadavky na hygienu potravin v Kindertagespflege

Tagesmütter/-väter jsou z hlediska potravinářské legislativy potravinářským podnikem, a proto se musí registrovat u příslušného orgánu pro kontrolu potravin. Postačí neformální písemné sdělení jména, adresy a činnosti (Tagesmütter/-väter). Nevyplývá z toho pravidelná potravinářská kontrola soukromých prostor využívaných pro Kindertagespflege včetně kuchyně.

Požadavky na kuchyni

- kuchyně musí být čistá a udržovaná, bez (domácích) zvířat a škůdců
- plochy, předměty, armatury s přímým/nepřímým kontaktem s potravinami musí být čisté, v nezávadném stavu, musí se snadno čistit, popř. dezinfikovat
- v dostatečné blízkosti umyvadlo na mytí rukou, zásobník mýdla a jednorázové ručníky nebo denně čisté textilní ručníky
- dva dřezy (mytí nádobí / omývání potravin), resp. jeden dřez s čištěním mezi jednotlivými pracovními operacemi
- potřeby na čištění je nutno po použití uložit na čisté místo/v suchu, popř. vyměnit
- přívod pitné vody v dostatečném množství; omývání potravin pitnou vodou
- vhodné nádoby na odpadky s víkem; časté, popř. každodenní vynášení a čištění zabrání napadení škůdci
- vhodná zařízení na chlazení a mražení potravin (max. + 7 °C, resp. – 18 °C); teploměr za účelem kontroly teploty

Zacházení s potravinami, osobní hygiena a další požadavky

- hygienicky nezávadná příprava (také čištění potravin)
- zvláštní péče při práci s rizikovými potravinami (syrová drůbež, syrová vejce apod.)
- nesmí se nabízet jídla s obsahem syrových vajec, syrové mléko / nepasterované mléko od krav z kontrolovaného chovu (Vorzugsmilch)!
- čisté oblečení; vyhnout se nošení šperků
- mytí rukou / dezinfekce rukou atd. před prací s potravinami, po návštěvě toalety, po výměně plen
- toaleta / koupelna čistá, v bezvadném stavu, snadné čištění, popř. dezinfekce; umyvadlo na mytí rukou, zásobník mýdla, jednorázové ručníky
- uskladnění látek ohrožujících zdraví, resp. nepoživatelných látek ve zvlášť uskladněných, zavřených a označených (originálních) nádobách
- dostatečné chlazení potravin vyžadujících chlazení a potravin snadno podléhajících zkáze
- rychlé ochlazení pokrmů v chladničce (na méně než + 10 °C za 2 hodiny), malá vrstva, resp. malé porce
- mražené potraviny nechat rozmrznout v chladničce; tekutinu hygienicky zachytit / odstranit
- rozmražené potraviny zpracovat rychle a hygienicky, opět nezmrázovat
- teplé pokrmy před konzumací převařit (např. teplota jádra 80 °C po dobu 10 minut)
- účast na hygienickém školení podle § 4 vyhlášky o hygieně potravin (LMHV), resp. podle nařízení (ES) č. 852/2004 a poučení podle § 43 zákona o ochraně před infekcemi

- dodržování data minimální trvanlivosti/data spotřeby potravin

Upozornění: Tento list s informacemi si nečiní nárok na úplnost. Předpokládají se vlastní kontrolní opatření v rámci povinné svědomitosti pečujících osob.

V **případě** dotazů Vám je k dispozici **příslušný** orgán pro kontrolu potravin a zdravotní úřad.

stav k 5. 9. 2012

Gesetz zur Förderung von Kindern in Tageseinrichtungen und Kindertagespflege
(KitaFöG)

(berlínský zemský zákon o předškolním vzdělávání v denních zařízeních
a Kindertagespflege)

Zákon o předškolním vzdělávání dětí v denních zařízeních a Kindertagespflege
(zákon o předškolním vzdělávání - KitaFöG)
ze dne 23. 6. 2005^{*)}

Nejaktuálnější znění celkového vydání, které je k dispozici k 7. 3. 2017

Stav: poslední zohledněná změna: opakovaně změněno, § 28 nové znění prostřednictvím článku 2 zákona ze dne 9. 5. 2016 (GVBl. strana 243)

Zápatí

* Vyhlášen jako článek I zákona k dalšímu rozvoji nabídky odpovídající potřebě a kvality denní péče (zákon o reformě denní péče o děti) ze dne 23. 6. 2005 (GVBl. strana 322)

Souhrnný přehled

Část I

Všeobecné informace, úkoly a cíle

- § 1 Úkoly a cíle podpory
- § 2 Oblast platnosti
- § 3 Definice pojmů

Část II

Předpoklady a rozsah vzdělávání, postup

- § 4 Nárok a vzdělávání odpovídající potřebě
- § 5 Rozsah péče
- § 5a Jazykové vzdělávání
- § 6 Zvláštní nabídky pro děti s postižením
- § 7 Přihlášení, přezkoumání potřeby a dokazovací řízení
- § 8 Otevírací doby
- § 9 Preventivní zdravotní péče

Část III

Vybavení a rozvoj kvality

- § 10 Požadavky na personál, pedagogická koncepce, odborné poradenství
- § 11 Personální vybavení
- § 12 Stavba a vybavení
- § 13 Dohoda o rozvoji kvality

Část IV

Účast rodičů a smlouva o péči

- § 14 Účast rodičů
- § 15 Obvodní a zemský výbor rodičů
- § 16 Smlouva o péči

Část V

Kindertagespflege

§ 17 Obsah nabídky

§ 18 Financování a podpora Kindertagespflege

Část VI

Celková odpovědnost a plánování, organizace denních zařízení s obvodními zřizovateli

§ 19 Plánování nabídek

§ 20 Organizace denních zařízení s obvodními zřizovateli

Část VII

Financování denních zařízení, účast na nákladech

§ 21 Náklady na výstavbu a vybavení

§ 22 Provozní náklady

§ 23 Financování denních zařízení, u kterých je zřizovatelem „freie Jugendhilfe“ (neveřejný zřizovatel)

§ 24 Podniky podporovaná zařízení

§ 25 Podpora modelových pokusů

§ 26 Podíl na nákladech

Část VIII

Správní předpisy, správní řízení, přechodná ustanovení

§ 27 Správní předpisy, správní řízení

§ 28 Přechodná ustanovení

Část I

Všeobecné informace, úkoly a cíle

§ 1

Úkoly a cíle vzdělávání

(1) Denní zařízení doplňují a podporují jako sociálně-pedagogická vzdělávací zařízení výchovu dětí v rodině prostřednictvím vzdělávání odpovídajícího věku a rozvoji. Denní zařízení mají

1. podporovat rozvoj dítěte v sociálně způsobilou osobnost s vlastní odpovědností, a
2. pomoci rodičům lépe vzájemně sladit výdělečnou činnost nebo vzdělávání a výchovu dětí.

Podpora zahrnuje vzdělávání, výchovu a péči o dítě. Má nabídnout stejné šance na vzdělávání všem dětem bez ohledu na pohlaví, etnickou a náboženskou příslušnost, sociální a ekonomickou situaci jejich rodiny a jejich individuální schopnosti, a měla by pokud možno vyrovnávat sociální znevýhodnění a hendikepy podmíněné postižením.

(2) Vzdělávání v denním zařízení musí zohledňovat individuální potřeby a prostředí, ve kterém dítě a jeho rodina žijí. Děti by měly být vzdělávány, aby si vyzkoušely a rozvíjely své motorické, kognitivní, sociální a muzické schopnosti, a aby objevovaly prostředí mimo denní zařízení. Výuka němčiny je součástí předškolního vzdělávacího cíle, který sledují denní zařízení.

(3) Vzdělávání v denních zařízeních by mělo být zaměřeno zejména na to,

1. aby připravilo dítě na život ve společnosti, ve které mají rozhodující význam vědomosti, jazyková kompetence, zvědavost, vůle a schopnost se učit, řešení problémů a kreativita,
2. aby připravilo dítě na život v demokratické společnosti, která potřebuje pro svou existenci aktivní a zodpovědnou účast svých členů v duchu tolerance, porozumění a míru, a ve které jsou si všichni lidé rovni bez ohledu na pohlaví, sexuální identitu, postižení, svou etnickou, národní, náboženskou a sociální příslušnost a na své individuální schopnosti a omezení,
3. aby připravilo dítě na život ve světě, pro který je nezbytné odpovědné zacházení s přírodními zdroji,
4. aby dítěti umožnilo rozvoj v samostatnou a sebevědomou osobnost, která uznává kulturní rozmanitost a souhlasí s ní,
5. aby dítě podporovalo při získání vědomí vlastního těla a jeho potřeb,
6. aby podporovalo soužití dětí s postižením a bez postižení na základě zásady rovnoprávnosti lidí s postižením a bez postižení.

(4) Denní zařízení by měla koordinovat svou činnost s jinými zařízeními a službami a spolupracovat se zařízeními rodinného vzdělávání a výchovného poradenství. Přechod do školy by měl být podporován spoluprací se školou zaměřenou na vývojový stav dětí. To se týká zejména předávání podkladů z jazykové dokumentace při přípravě na školní docházku po dohodě s rodiči.

(5) Při koncepci každodenní činnosti v denním zařízení by se měly dětem otevřít možnosti součinnosti odpovídající jejich vývoji.

(6) Kindertagespflege má za úkol podporovat rozvoj dítěte v sociálně způsobilou osobnost s vlastní odpovědností, podporovat a doplňovat výchovu a vzdělávání v rodině a pomoci rodičům lépe vzájemně sladit výdělečnou činnost nebo vzdělávání a výchovu.

§ 2

Oblast platnosti

(1) Závazek k poskytování vzdělávání odpovídajícího potřebě v denních zařízeních nebo v rámci Kindertagespflege podle tohoto zákona je zaměřen na spolkovou zemi Berlín jako zřizovatele veřejné pomoci pro mládež, pokud kompetence vyplývá z předpisů o místní příslušnosti Osmé knihy Sociálního zákoníku ve znění oznámení ze dne 8. 12. 1998 (Spolková sbírka zákonů I strana 3547), naposledy změněné článkem 7 zákona ze dne 21. 3. 2005 (Spolková sbírka zákonů I, strana 818), v daném znění. V jednotlivých případech, zejména v případě pobytu v Berlíně na dobu určitou za účelem výkonu povolání, lze poskytnout vzdělávání podle tohoto zákona odlišně od 1. věty.

(2) Závazek existující podle § 24 Osmé knihy Sociálního zákoníku, zajistit pro děti školního věku podle potřeby místa v denních zařízeních a v Kindertagespflege, je nutno splnit prostřednictvím odpovídajících nabídek na základě školského zákona ze dne 26. 1. 2004 (GVBl. strana 26) změněného článkem III zákona ze dne 23. 6. 2005 (GVBl. strana 322), v platném znění, pokud při odpovídajícím použití § 4 odst. 2 existuje potřeba takového vzdělávání.

(3) Ustanovení § 1, § 5a odst. 3, 6, 8 až 12, 14, odst. 1 a 2, § 19 odst. 5 a § 25 se použijí pro všechny zřizovatele denních zařízení, bez ohledu na to, zda jsou financováni podle § 23.

§ 3 Definice pojmů

(1) Denní zařízení jsou střediska denní péče o děti, střediska denní péče o děti z iniciativy rodičů a skupiny pro rodiče s dětmi, ve kterých se děti zdržují pravidelně po část dne nebo celodenně.

(2) Střediska denní péče o děti vzdělávají děti

1. mladší 3 let v jeselských zařízeních, a
2. ve školkovém věku od 3 let do nástupu do školy.

Vzdělávání je poskytováno ve stejných věkových skupinách nebo ve smíšených věkových skupinách.

(3) Střediska denní péče o děti z iniciativy rodičů jsou denní zařízení, v nichž rodiče organizují vzdělávání svých dětí samy.

(4) Skupiny pro rodiče s dětmi jsou denní zařízení, která nabízejí společně s jinými zařízeními a službami za účasti rodičů pravidelné polodenní vzdělávání.

(5) Rodiče ve smyslu tohoto zákona jsou osoby, které mají právo na osobní péči o dítě nebo jakákoli jiná osoba nad 18 let, pokud vykonává úkoly spojené s osobní péčí o dítě na základě dohody s osobou, která má právo na osobní péči o dítě, a to nikoli jen po přechodnou dobu a nejen v ojedinělých záležitostech, což zahrnuje také uplatnění práv podle tohoto zákona.

Část II Předpoklady a rozsah vzdělávání, postup

§ 4 Nárok a vzdělávání odpovídající potřebě

(1) Nárok na vzdělávání v denním zařízení bez prokázání potřeby se řídí podle § 24 Osmé knihy Sociálního zákoníku v platném znění; § 2 odst. 1 tím není dotčen. Jinak by měly děti získat vhodné místo v denním zařízení nebo v Kindertagespflege, pokud bude zjištěna odpovídající potřeba. Totéž platí pro děti podle 1. věty, pokud existuje potřeba přesahující polodenní rozsah nebo pokud bude požádáno o péči v Kindertagespflege. Rozsah péče by měl vyhovovat potřebě vzdělávání dítěte a potřebám jeho rodiny. Úkolem úřadů pro mládež je informovat rodiče komplexně při zohlednění jejich přání a potřeb rodiny o nárocích a možnostech, které má jejich dítě a poradit jim. Pokud existují předpoklady pro schválení žádost, rozhodnutí o potřebě (poukaz) se na přání rodičů zašle.

(2) Potřeba co do důvodu a rozsahu existuje, pokud vyplývá z pedagogických, sociálních nebo rodinných důvodů. O takový důvod se jedná zejména tehdy, pokud rodiče dítěte nemohou péči převzít sami z důvodu výdělečné činnosti, školního nebo odborného vzdělávání, studia, rekvalifikace nebo profesního dalšího vzdělávání včetně účasti na opatření za účelem začlenění do práce nebo z důvodu hledání práce.

(3) Dětem v posledních 3 letech před zahájením pravidelné školní docházky je na žádost poskytnuto vzdělávání maximálně v rozsahu na část dne, aniž by byla přezkoumaná potřeba. Pro děti, které dosáhly věku 2 let, zpravidla existuje potřeba minimálně vzdělávání v rozsahu na část dne v denním zařízení, pokud je to nutné pro jazykovou integraci.

(4) Splnění nároku nebo potřeby vzdělávání předpokládá předchozí podání žádosti a zjištění potřeby podle § 7.

(5) Závazek k plnění podle § 2 odst. 1 je splněn prokázáním existence volného a vhodného místa ve spolkové zemi Berlín. Příslušný úřad pro mládež může za účelem pokrytí potřeby prokázat také místa v soukromých denních zařízeních, pokud byla s daným provozovatelem uzavřena odpovídající dohoda.

(6) Rodiče dětí, které dosáhly věku 3 let, obdrží písemnou informaci o postupu a o předpokladech vzdělávání v denní péči podle tohoto zákona, zejména o nároku nezávislém na potřebě ve smyslu odstavce 1. Zároveň obdrží předtisk pro podání žádosti ve smyslu odst. 4 o vystavení rozhodnutí o potřebě. Bližší podrobnosti, včetně ustanovení o druhu a rozsahu údajů, jejich zpracování v souborech a na jiných nosičích dat, jejich vymazání, přenos a zabezpečení je upraveno vyhláškou podle § 7 odst. 9.

§ 5 Rozsah péče

(1) Denní rozsah péče musí odpovídat zájmům dítěte. Přitom je nutno zohlednit zejména věk, stav rozvoje a potřeby dítěte.

(2) Vzdělávání je nabízeno v následujícím rozsahu péče:

1. polodenní (minimálně 4 hodiny až maximálně 5 hodin denně),
2. část dne (více než 5 hodin až maximálně 7 hodin denně),
3. celodenní (více než 7 hodin až maximálně 9 hodin denně),
4. rozšířené celodenní (více než 9 hodin denně), přičemž zřizovatel pravidelně zajišťuje vzdělávání na minimálně 11 hodin.

(3) Pokud jsou nutné střídavé doby péče, je třeba vycházet minimálně z obecně polodenního pobytu, pravidelně každý den dopoledne a rozsah se doplní podle pravidelné měsíční potřeby přesahující tento rámec.

(4) Pobyt na část dne, celodenní pobyt a rozšířený celodenní pobyt musí zahrnovat oběd poskytnutý zařízením, v případě polodenního pobytu oběd může být poskytnut; oběd musí být připraven při respektování výživových a fyziologických poznatků.

§ 5a Jazykové vzdělávání

(1) Za účelem výuky německého jazyka se v denních zařízeních zjišťuje stav znalostí jazyka podle standardizovaných norem, které stanovil odbor senátu pro mládež a rodinu v souladu s odborem senátu pro školství, za které odpovídají zřizovatelé.

(2) Zjištění stavu jazykových znalostí podle odst. 1 a výuku německého jazyka podle § 1 odst. 2 třetí věty musí v rámci dohody podle § 13 zajišťovat zřizovatelé. Výsledek zjišťování stavu jazykových znalostí pro všechny děti v daném zařízení je nutno zaslat podle jazykové dokumentace podle § 13 odboru senátu pro mládež a rodinu v anonymizované nebo pseudonymizované podobě. V dohodě podle § 13 je nutno stanovit závazná ustanovení, která odboru senátu pro mládež a rodinu umožní přezkoumat předepsanou realizaci zjišťování stavu jazykových znalostí a jazykové dokumentace přezkoumat v případě potřeby podle daného zařízení a zřizovatele.

(3) Pokud dítě se zjištěnou potřebou výuky jazyka v posledním roce před zahájením pravidelné školní docházky přestane docházet do denního zařízení, je nutno tuto skutečnost sdělit příslušnému úřadu pro mládež, který bude informovat příslušný školský úřad; při ukončení docházky do veřejně financované Kindertagespflege zašle úřad pro mládež sdělení příslušnému školskému úřadu.

§ 6 Zvláštní nabídky pro děti s postižením

(1) Žádnému dítěti nesmí být odepřeno přijetí do denního zařízení na základě druhu a závažnosti jeho postižení nebo jeho zvláštní potřeby vzdělávání. Děti s postižením jsou zpravidla umísťovány do integračně pracujících skupin společně s ostatními dětmi.

(2) Dětem, které potřebují na základě svého postižení speciální vzdělávání, by měly pomoci doplňující pedagogické nabídky v denním zařízení; za tímto účelem je nutno poskytnout personální příplatky podle § 11. Pokud je dětem s postižením poskytována terapeutická a léčebně pedagogická pomoc ve smyslu § 53 a § 54 Dvanácté knihy Sociálního zákoníku ze dne 27. 12. 2003 (Spolková sbírka zákonů I, str. 3022, 3023), který byl naposledy změněn článkem 10 zákona ze dne 21. 3. 2005 (Spolková sbírka zákonů, str. 818), nebo § 35a Osmé knihy Sociálního zákoníku, měla by být podle možností integrovaná do práce denního zařízení. Dodatečný sociálně-pedagogický odborný personál podle § 11 odst. 2 bod 3 písm. a bude poskytnut za předpokladu, že postižení bude zařazeno do odpovídajících oblastí plnění, a pokud úřad pro mládež zjistil potřebu dodatečného vhodného sociálně-pedagogického personálu vyplývající z postižení na základě řízení upraveného vyhláškou podle § 7 odst. 9. Předpoklady pro personální příplatky na děti s postižením přezkoumá příslušný úřad pro mládež společně se specializovaným subjektem, do jehož kompetence v daném obvodu spadají postižení. Toto zjištění musí mít platnost na dobu určitou, a po uplynutí stanovené lhůty je třeba ho znovu přezkoumat, pokud druh a závažnost postižení nebrání časovému omezení. Pokud v jednotlivém případě toto zjištění potřeby v rámci přezkoumání potřeby podle § 7 odst. 3 ještě s konečnou platností není možné, vydá se potvrzení předběžně s rozvazovací podmínkou do budoucna. Konečné zjištění je nutno dodat bez zbytečného odkladu.

(3) Pokud jsou nutné zvláštní skupiny pro děti s postižením a jejich rodiče si takové vzdělávání přejí, je nutno zřídit je podle možností v denních zařízeních. Ke zřízení zvláštních skupiny je nutný předchozí souhlas specializovaného subjektu pro integraci dětí s postižením při odboru senátu pro mládež a rodinu. Předpoklady pro zřízení zvláštních skupin přezkoumá subjekt příslušný pro povolení podle § 45 Osmé knihy Sociálního zákoníku.

§ 7 Přihlášení, přezkoumání potřeby a dokazovací řízení

(1) Rodiče přihlásí nárok a potřebu vzdělávání prostřednictvím žádosti podané u příslušného úřadu pro mládež. Jsou povinni poskytnout součinnost při zjištění uplatněné potřeby sdělením nutných údajů, zejména o rodinné a pracovní situaci.

(2) Kindertagespflege pro maximálně 5 dětí je nabídka určená přednostně dětem do dosaženého věku 3 let. Ve zvláštních případech ji lze využít i pro starší děti. Bližší podrobnosti ohledně požadavků na kvalifikaci pečujících osob stanoví správní předpisy.

(3) Příslušný úřad pro mládež zjistí nárok nebo potřebu a vydá rozhodnutí, které zároveň stanoví potřebný rozsah péče při zohlednění přiměřeného času stráveného na cestě. Předmětem zjištění jsou také potřebné informace pro dodatečný personál ve smyslu § 11 odst. 2 bod 3.

(4) Rozhodnutí opravňuje k výběru místa nad rámec obvodu z nabídky volných míst, která jsou k dispozici, a k využití místa financovaného podle § 23 s rozsahem plnění, který stanovil úřad pro mládež. Toto oprávnění platí i nadále po přechodu do jiného denního zařízení, pokud zároveň skončí využívání (smluvní obsazenost) dosavadního místa. Totéž platí při přechodu z Tagespflegestelle do denního zařízení či naopak.

(5) Prokázání místa provádí na žádost rodičů příslušný úřad pro mládež. Lze prokázat také volná místa v jiných obvodech.

(6) Nové přezkoumání potřeby je nutné jen tehdy, pokud

1. se žádá o rozšíření rozsahu péče,
2. uplynula lhůta, do kdy musí být zahájeno vzdělávání, stanovená vyhláškou podle odst. 9,
3. dítě dosáhlo věku 3 let a je v posledních třech letech před zahájením pravidelné školní docházky, pokud má být využíváno vzdělávání nikoli jen nezávislé na potřebě.

V případech podle věty 1 bod 1 a 2 je nutná žádost podle odst. 1. Přezkoumání v případě věty 1 bod 3 se provede z moci úřední, přičemž žaloba proti rozhodnutí nemá odkladací účinek; použije se odst. 1 druhá věta. Přezkoumání zvýšené potřeby podmíněné postižením není nutné, pokud ještě neuplynula doba určitá ve smyslu § 6 odst. 2. Pokud děti mají odklad povinné školní docházky, není nutné opakované přezkoumání potřeby; první věta bod 1 platí obdobně.

(7) Odbor senátu pro mládež a rodinu je zmocněn, aby vyhláškou podle odst. 9 upravil, za jakých předpokladů v případě delšího nevyužívání vzdělávání nad rámec případů uvedených v odst. 6 financování skončí a bude nutné opakované přezkoumání potřeby; totéž platí pro stanovení řízení pro případy, ve kterých je v jednotlivém případě na základě zvláštních potřeb nutné jen krátkodobé vzdělávání nebo rozšíření rozsahu péče.

(8) Rodiče mohou zjištěnou potřebu (rozsah péče) písemným oznámením vůči úřadu pro mládež s účinností nejdříve od 1. dne měsíce následujícího po oznámení, při oznámení po 15. dni v měsíci s účinností od 1. dne přespříštího měsíce snížit. O sníženém rozsahu péče bude rozhodnuto bez opakovaného přezkoumání potřeby; odst. 6 tím není dotčen.

(9) Bližší informace zejména o řízení za účelem přezkoumání návrhu a potřeby, plánování a potřebnou roční statistiku a prokázání míst v denních zařízeních a Kindertagespflege upraví odbor senátu pro mládež a rodinu vyhláškou. To platí také pro údaje nutné ke zjištění předškolního stavu znalostí jazyka ve smyslu § 55 odst. 1 školského zákona a pro zavedení a realizaci postupu při plánování, prokazování, financování a podílu na nákladech s podporou IT přesahujícího rámec obvodu a systému hlášení personálu s podporou IT za účelem splnění povinností podle § 47 Osmé knihy Sociálního zákoníku, § 31 prováděcího zákona k zákonu o pomoci dětem a mládeži a § 99 Osmé knihy Sociálního zákoníku včetně ustanovení o druhu a rozsahu údajů, jejich zpracování v souborech a na jiných nosičích dat, jejich vymazání, přenos a zabezpečení dat. Odbor senátu pro mládež a rodinu bude působit s ohledem na IT řízení nad rámec obvodu v pověření obvodů.

§ 8 Otevírací doby

Denní zařízení mají nabízet otevírací doby odpovídající potřebě. Zpravidla by neměla být překročena otevírací doba v celkovém rozsahu 12 hodin. Delší otevírací doby vyžadují povolení podle § 45 Osmé knihy Sociálního zákoníku; totéž platí pro otevírací doby před 6.00 hod. a po 21.00 hod.

§ 9 Preventivní zdravotní péče

(1) Každé dítě musí před přijetím do denního zařízení nebo Tagespflegestelle absolvovat lékařskou prohlídku. Po delší nepřítomnosti mimo dobu, kdy bylo zařízení uzavřeno a dobu prázdnin, může zřizovatel nebo pečující osoba v Tagespflege žádat novou lékařskou prohlídku.

(2) Veřejná zdravotní služba provádí v denních zařízeních a Tagespflegestelle stomatologický screening u všech dětí a ve věkové skupině 3,5 až 4,5 let jednorázovou zdravotní prohlídku zaměřenou na poruchy zraku a sluchu, motorické a řečové poruchy a kontrolu stavu očkování, pokud to není zbytečné s ohledem na jiná opatření v rámci prevence. V případě potřeby provádí za účelem doplnění jiných nabídek prevence také další prohlídky, a to přednostně podle sociálně kompenzačních kritérií. Za účelem přípravy prohlídek zašlou příslušní zřizovatelé zařízení a pečující osoby v Tagespflege zdravotnímu úřadu seznam dětí, o které pečují, a které se zúčastní prohlídky, s uvedením jména, adresy a data narození dětí a jména a adresy jejich zákonného zástupce. Tento seznam může obsahovat jen údaje o dětech, jejich rodiče udělili souhlas s prohlídkami. Bližší podrobnosti ohledně rozsahu a obsahu prohlídek upraví senát vyhláškou.

(3) Denní zařízení umožní veřejné zdravotní službě přístup a budou s ním spolupracovat. Jsou povinna zapojit ji podle § 22 zákona o zdravotní službě ze dne 4. 8. 1994 (GVBl. strana 329), naposledy změněného článkem IV zákona ze dne 5. 12. 2003 (GVBl. strana 574), v platném znění za účelem pomoci při včasném rozpoznání postižení a poškození. Denní zařízení radí a pomáhají rodičům v otázkách zdravotní prevence.

(4) V denních zařízeních včetně venkovních ploch, která k nim patří, a při aktivitách mimo denní zařízení v přítomnosti dětí platí zákaz kouření; v Tagespflegestelle platí v přítomnosti dětí zákaz kouření.

(5) Pokud budou u některého dítěte zjištěny závažné náznaky ohrožení jeho zájmů, které vyžadují okamžitý zákrok mimo dohodnutý postup podle § 8a odst. 2 Osmé knihy Sociálního zákoníku, musí vedení denního zařízení, resp. pečující osoba v Tagespflege bez zbytečného odkladu informovat o této skutečnosti příslušný úřad pro mládež. Jinak budou zřizovatelé zařízení a pečující osoby v Tagespflege usilovat o to, aby byla přijata opatření za účelem ochrany zájmů dítěte a za účelem pomoci rodičům. Za tímto účelem spolupracují s příslušnými subjekty obvodů a jsou zapojeni do místních sítí pro ochranu dětí.

Část III

Vybavení a rozvoj kvality

§ 10

Požadavky na personál, pedagogická koncepce, odborné poradenství

(1) V denních zařízeních musí být zaměstnávány za účelem vzdělávání dětí sociálně-pedagogické kvalifikované síly, které zaručí, že budou sledovány a plněny cíle a úkoly uvedené v § 1. Pracovníci denních zařízení s veřejnými zřizovateli by měli při plnění svých úkolů dbát na ideologicko-náboženskou neutralitu. Ve speciálních pedagogických, koncepčně odůvodněných případech mohou být v potřebném rozsahu zaměstnány také jiné vhodné síly, pokud bude zajištěno pravidelné vzdělávání všech dětí prostřednictvím sociálně-pedagogických odborných pracovníků; bližší podrobnosti budou upraveny vyhláškou podle § 11 odst. 1.

(2) Pokud si rodiče budou výslovně přát na základě vážného odvolání na svou negativní svobodu vyzvání, aby pracovníci denního zařízení se veřejným zřizovatelem podle § 20 pečující o jejich děti nenosily žádné viditelné náboženské nebo ideologické symboly, které pro pozorovatele demonstrují příslušnost k určitému náboženskému nebo ideologickému společenství nebo žádné nápadné kusy oděvu charakteristické z hlediska náboženství a ideologie, uskuteční se nejdříve zprostředkovaný rozhovor mezi rodiči a příslušným pracovníkem. Pokud budou rodiče i po tomto zprostředkovaném rozhovoru trvat na svém přání, je nutno mu vyhovět. To lze uskutečnit také prostřednictvím organizačních změn v denním zařízení nebo v oblasti veřejného zřizovatele.

(3) V integračně pracujících skupinách podle § 6 odst. 1 druhé věty, ve kterých je pečováno o děti s dodatečnou potřebou podpory, by měl mít minimálně jeden z odborných pracovníků odpovídající dodatečnou kvalifikaci nebo by se měl dále vzdělávat za účelem získání takové kvalifikace.

(4) K úkolům odborných pracovníků patří také účast na služebních jednáních, na odborném poradenství a dalším vzdělávání a individuální přípravné a následné činnosti u praktické práce.

(5) Odborní pracovníci úzce spolupracují se zařízeními a službami úřadu pro mládež, škol a jiných zřizovatelů působícími v dané sociální oblasti. Spolupracují se zřizovateli nabídek rodinného vzdělávání a rodinného poradenství.

(6) Každé denní zařízení vede odborný pracovník, který je uvolněn z plnění výchovných úkolů v potřebném rozsahu. Potřebné personální vybavení bude upraveno v rámci zmocnění podle § 11 odst. 1 vyhláškou.

(7) Vedením denního zařízení musí být pověřeni zkušení a zvláště kvalifikovaní odborní pracovníci.

(8) Zřizovatel zařízení musí zajistit dostatečnou a průběžnou kvalifikaci odborného personálu a zabezpečení a další rozvoj kvality pedagogické práce v zařízeních, která provozuje. Odborní pracovníci jsou povinni účastnit se dalšího vzdělávání organizovaného nebo doporučeného zřizovatelem.

(9) V každém denním zařízení musí být vypracovaná pedagogická koncepce, která popisuje realizaci úkolů podle § 1 v každodenní práci zařízení. V denních zařízeních s integrační výchovou se patří také popis podpory soužití postižených dětí s dětmi bez postižení. Koncepce musí obsahovat zejména informace o pedagogickém profilu, zvláštní odborné cíle a těžiště denního zařízení a informace o organizaci pedagogické práce a každodenní činnosti, u větších denních zařízení včetně plánované organizace potřebné práce ve skupinách. Měla by objasňovat při zohlednění principů pomoci pro mládež zaměřené na okolní prostředí a sociální prostor, jaký vztah mají tyto informace k životní situaci dětí umístěných v denním zařízení a jejich rodin a k prostředí v denním zařízení.

(10) Zřizovatelé nabízejí v denních zařízeních, která provozují, odborné poradenství v přiměřeném rozsahu. To podporuje a radí odborným pedagogickým pracovníkům denního zařízení ve všech otázkách významných z hlediska kvality práce. Musí poskytovat poradenství zřizovatelům při dalším koncepčním a strukturálním rozvoji denních zařízení.

§ 11

Personální vybavení

(1) Vzdělávání dětí v denních zařízeních musí být zajištěno prostřednictvím dostatečného sociálně-pedagogického personálu. Předpoklady pro uznání sociálně-pedagogického personálu a stanovení počtu pracovníků podle obsahu úkolů, rozsahu úkolů a intenzity úkolů upraví odbor senátu pro mládež a rodinu vyhláškou. V předpisech pro personální vybavení podle odst. 2 jsou již s konečnou platností zohledněny všechny absence.

(2) Při stanovení počtu sociálně-pedagogických odborných pracovníků platí následující zásady:

1. 38,5 hodin práce týdně odborných pedagogických pracovníků se stanoví

- a) u dětí před dosažením věku 2 let
 - na 3,75 dětí při celodenní péči,
 - na 5 dětí při péči na část dne,

- na 7 dětí při polodenní péči;
 - b) u dětí nad 2 roky a do dosažení věku 3 let
 - na 4,75 dětí při celodenní péči,
 - na 6 dětí při péči na část dne,
 - na 8 dětí při polodenní péči;
 - c) u dětí po dosažení věku 3 let až do nástupu do školy
 - na 9 dětí při celodenní péči,
 - na 11 dětí při péči na část dne,
 - na 14 dětí při polodenní péči.
2. Za děti umístěné na déle než 9 hodin se poskytují personální příplatky.
 3. Dodatečný sociálně-pedagogický personál se poskytne zejména
 - a) pro vzdělávání dětí s postižením,
 - b) pro vzdělávání dětí z jiného než německy hovořícího prostředí v denních zařízeních s nadprůměrným podílem těchto dětí,
 - c) pro děti, které žijí v oblastech se sociálně znevýhodněnými podmínkami; vyhláška podle odst. 1 druhé věty může stanovit jako další předpoklad, že děti musí také žít ve znevýhodněných hospodářských poměrech.
 4. Za vedení denního zařízení se poskytnou dodatečné personální příplatky, které se při počtu 100 dětí vyměří v rozsahu 38,5 hodin práce týdně.

§ 12

Stavba a vybavení

(1) Denní zařízení ve smyslu § 3 odst. 2 a 3 musí stavbou, vybavením a venkovními úpravami splňovat požadavky, které umožní vzdělávání dětí odpovídající úkolům a cílům podle § 1. Přitom je nutno zejména respektovat ustanovení o bezbariérových stavbách podle § 51 odst. 2 až 5 stavebního řádu pro Berlín ze dne 29. 9. 2005 (GVBl. strana 495), který byl naposledy změněn článkem XVII zákona ze dne 18. 11. 2009 (GVBl. strana 674, 677), v platném znění. Na plánování a přestavbách denních zařízení se musí podílet odborní pedagogičtí pracovníci.

(2) Spolková země Berlín v rámci záručního závazku podle § 2 v případě potřeby zajistí výstavbu nových zařízení nebo rozšíření stávajících zařízení.

(3) Ve všech denních zařízeních musí být k dispozici pedagogická užitná plocha minimálně 3 m² na jedno dítě; při výstavbě denních zařízení je nutno usilovat o pedagogickou užitnou plochu 4,5 m². Zásadně je nutný přiměřený podíl venkovních ploch (plocha, kterou mají k dispozici k užívání venku) na jedno místo. Při výstavbě a vybavení denních zařízení se smějí použít jen zdravotně nezávadné materiály. Je nutno respektovat směrnice úrazové pokladny v Berlíně směrodatné pro provoz denních zařízení; jiné předpisy dozoru nad zařízeními podle § 45 Osmé knihy Sociálního zákoníku nebo jiných příslušných subjektů tím nejsou dotčeny. S ohledem na povolení k provozu podle § 45 Osmé knihy Sociálního zákoníku by měli zřizovatelé vyhledat poradenství již ve stádiu plánování.

§ 13

Dohoda o rozvoji kvality

Mezi odborem senátu pro mládež a rodinu a vrcholovými svazy dobrovolné sociální péče (freie Wohlfahrtspflege - *pozn. překl.*) a ústředním svazem prodejen pro děti a žáky (Dachverband der Kinder- und Schülerläden - *pozn. překl.*) za účasti vlastních provozů

musí být projednány a uzavřeny závazné dohody o zajišťování a rozvoji kvality za účelem zajištění plnění cílů podle § 1 včetně podrobných požadavků na koncepci denních zařízení na základě jednotného zemského programu schváleného odborem senátu pro mládež a rodinu včetně jazykové dokumentace. Tomuto účelu slouží také dohody o realizaci evaluací ve smyslu podpory zřizovatelů zaměřené na procesy. V dohodách také musí být přijat závazek zřizovatelů k předávání zpráv o výsledcích evaluačního řízení a jiných potřebných informací o rozvoji kvality podle dohody o rozvoji kvality úřadům pro mládež, odboru senátu pro mládež a rodinu a třetím osobám pověřeným rozvojem kvality. Údaje o dětech je nutno anonymizovat nebo pseudonymizovat.

Část IV **Účast rodičů a smlouva o péči**

§ 14 **Účast rodičů**

(1) V denních zařízeních musí být zajištěna spolupráce odborných pracovníků s rodiči. Odborní pracovníci jsou povinni pravidelně informovat rodiče o rozvoji jejich dětí v denním zařízení. Je třeba podporovat hospitace rodičů, jejich přítomnost během adaptační fáze a jejich účast na společných akcích.

(2) Rodiče je nutno zapojit do práce denních zařízení v otázkách koncepce a její organizační a pedagogické realizace. Sem patří také opatření nebo rozhodnutí, která vedou k finančnímu zatížení rodičů. Odborní pracovníci prodiskutují s rodiči základy, cíle a metody své pedagogické práce.

(3) Rodiče dětí denního zařízení ve smyslu § 3 odst. 2 a 3, v zařízeních s více než 45 dětmi rodiče dané skupiny, vytvoří sdružení rodičů. Každé sdružení rodičů volí na dobu jednoho roku maximálně dva zástupce rodičů a maximálně dva zástupce zástupců. V denních zařízeních s více než 45 dětmi se vytvoří výbor rodičů, který se skládá ze zvolených zástupců rodičů za jednotlivé skupiny. U zřizovatelů s více než jedním denním zařízením se vytvoří na přání sdružení rodičů rodičovská rada, do které každý výbor rodičů nebo v případě, že v daném zařízení nebyl vytvořen výbor rodičů, tak zastoupení rodičů, zvolí jednoho člena.

(4) Sdružení rodičů, zastoupení rodičů a výbory rodičů slouží pro vzájemné informování a účast v záležitostech ve smyslu odst. 1 a 2. Jejich úkolem je radit vedení denního zařízení. Výbory rodičů, nebo v případě že nebyly vytvořeny, tak příslušná zastoupení rodičů, mohou žádat o zřizovatele a odborných pracovníků informace o podstatných záležitostech, které se týkají denního zařízení. Rady rodičů musí být informovány zřizovatelem o podstatných záležitostech, které se týkají celého denního zařízení a mají právo být slyšeny.

(5) Zástupci rodičů denního zařízení zvolí nejpozději do konce listopadu každého roku ze svého středu jednoho zástupce a jednoho jeho zástupce do obvodního výboru rodičů. Zřizovatel zašle jména a adresy zvolených osob příslušnému obvodnímu výboru rodičů.

(6) V denních zařízeních s více než 45 dětmi se vytvoří výbor (Kindertagesstättenausschuss), který bude poskytovat součinnost v podstatných záležitostech, které se týkají stejnou měrou rodičů i zaměstnanců. Skládá se ze stejné části z členů zvolených z okruhu zaměstnanců a z okruhu rodičů. Jeho členem je také zástupce zřizovatele.

§ 15 **Obvodní a zemský výbor rodičů**

(1) V každém obvodu se vytvoří obvodní výbor rodičů, který se bude skládat z rodičů volených podle § 14 odst. 5. Obvodní výbor rodičů musí být informován úřadem pro

mládež o podstatných otázkách týkajících se denní péče a má právo být slyšen. Obvodní výbor rodičů zvolí ze svého středu zástupce do zemského výboru rodičů.

(2) Zemský výbor rodičů se skládá ze zvolených zástupců obvodních výborů rodičů. Odbor senátu pro mládež a rodinu informuje zemský výbor rodičů o podstatných záležitostech týkajících se denní péče. Zemský výbor rodičů může získat podporu při plnění svých úkolů v rámci disponibilních rozpočtových prostředků nebo věcných zdrojů.

§ 16 Smlouva o péči

(1) Mezi zřizovatelem denního zařízení a rodiči se na základě zjištěné potřeby uzavře písemná smlouva, která musí obsahovat minimálně údaje:

1. o poskytovaných službách podle tohoto zákona,
2. o právech a povinnostech, zejména o právu na poskytnutí součinnosti a účasti rodičů podle § 14 a o povinnosti platit zřizovateli podíl na nákladech podle § 26,
3. o denní otevírací době platné v okamžiku přijetí, o době trvání roční zavírací doby zařízení a o úpravě zajištění péče během zavírací doby,
4. o výpovědní lhůtě; ta nesmí překročit jeden měsíc ke konci měsíce. Nesmí být vyloučena výpověď smlouvy o péči ve stanovené lhůtě ze strany rodičů před začátkem péče.
5. Pokud budou představeny nebo nabízeny zvláštní služby zřizovatele nebo třetích osob ve smyslu § 23 odst. 3 bod 3, je nutno písemně upozornit na možnost zvláštní výpovědi těchto služeb, která může být podaná kdykoli, a na výpovědní lhůtu podle bodu 4. Na žádost rodičů zřizovatel prokáže, na co byly použity dodatečné platby.

(2) Výpověď smlouvy ze strany zřizovatele je možná jen ze závažného důvodu. Musí být podaná písemně s uvedením důvodu. Za závažný důvod se považuje zejména pozastavení financování souvisejícího s místem v zařízení nebo neplacení podílu na nákladech, naproti tomu zásadně není důvodem výpovědi snížení rozsahu péče. Pokud bude výpověď podaná z důvodu neplacení podílu na nákladech, je zřizovatel povinen sdělit tuto skutečnost současně příslušnému úřadu pro mládež s uvedením jména a adresy dítěte a rodičů; rodiče musí být na tuto skutečnost písemně upozorněni ve smlouvě o péči. Časové omezení nebo podmínky pro ukončení smlouvy o péči jsou přípustné jen z naléhavých důvodů v jednotlivém případě. Všeobecné časové omezení nebo podmínky přesahující tento rámec jsou přípustné jen tehdy, pokud je to nutné na základě pedagogické koncepce a pokud udělil souhlas příslušný orgán dozoru podle § 45 Osmé knihy Sociálního zákoníku.

(3) U Kindertagespflege se uzavírá smlouva o Tagespflege mezi pečující osobou a příslušným úřadem pro mládež a smlouva o péči mezi úřadem pro mládež a rodiči.

(4) Při obsazení místa financovaného spolkovou zemí Berlín v soukromém denním zařízení uzavře smlouvu o péči s rodiči příslušný úřad pro mládež.

Část V Kindertagespflege

§ 17 Obsah nabídky

(1) Kindertagespflege zajišťuje vhodná pečující osoba po část dne nebo celodenně ve vlastní domácnosti, v domácnosti rodičů nebo v jiných vhodných prostorách. Pečující osoby musí mít podrobnější znalosti v Kindertagespflege, které by měly prokázat účastí na kvalifikovaných kurzech nebo jiným způsobem. Za tímto účelem je nutno s pečujícími osobami ve smlouvě podle § 16 uzavřít také dohody o standardech a dalším vzdělávání;

předpisy v rámci povolení podle § 32 prováděcího zákona k zákonu o pomoci dětem a mládeži tím nejsou dotčeny. Pro veřejně financovanou Kindertagespflege je směrodatný jednotný zemský vzdělávací program včetně jazykové dokumentace podle § 13, pokud odbor senátu pro mládež a rodinu na základě zvláštních podmínek Kindertagespflege nestanoví jinak. § 5a a § 7 platí pro Kindertagespflege obdobně; nárok na prokázání pečující osoby neexistuje.

(2) Kindertagespflege pro více než 5 dětí v jedné Tagespflegestelle je přednostně věkově smíšená nabídka včetně dětí mladšího školního věku, která je coby zvlášť flexibilní nabídka péče součástí nabídky míst denní péče.

(3) Kindertagespflege se nabízí jako

1. polodenní s maximálním rozsahem péče do 100 hodin měsíčně,
2. na část dne s rozsahem péče od 100 do maximálně 140 hodin měsíčně,
3. celodenní s rozsahem péče od 140 do maximálně 180 hodin měsíčně,
4. rozšířená celodenní s rozsahem péče více než 180 hodin měsíčně a
5. doplňující Kindertagespflege ve smyslu odstavce 4.

(4) Pokud otevírací doby denních zařízení nebo velkých dětských skupin (Tages-grossstellen), které jsou k dispozici, nejsou dostačující k pokrytí potřeby podpory dítěte, lze v jednotlivých případech schválit dodatečné doplňující vzdělávání, pokud to nepoškozuje zájmy dítěte. § 5 odst. 4 platí obdobně.

§ 18

Financování a podpora Kindertagespflege

(1) Pokud je vzdělávání dítěte v Kindertagespflege vhodné a potřebné pro jeho zájmy a pokud úřad pro mládež zprostředkuje nebo pokud rodiče prokáží vhodnou pečující osobu, obdrží tato pečující osoba od úřadu pro mládež peněžitou odměnu stanovenou podle § 23 odst. 2 Osmé knihy Sociálního zákoníku (přiměřený paušál na věcné náklady, přiměřená částka podpory, úhrada pojistného), pokud její služby budou odpovídat zjištěnému rozsahu péče. Pokud existuje odpovídající potřeba dítěte, předpokládá její způsobilost, že v příslušné Kindertagespflegestelle bude zajištěna také výuka němčiny u dětí. Výši peněžité odměny podle § 23 Osmé knihy Sociálního zákoníku stanoví odbor senátu pro mládež a rodiny správními předpisy. Za pobyt mimo obvyklé otevírací doby denních zařízení obdrží pečující osoba příplatek. Při hlídání dítěte v domácnosti zákonného zástupce pečující osoba neobdrží žádný paušál na věcné náklady. § 22 odst. 4 platí obdobně.

(2) Pečující osoba má nárok na roční dovolenou podle § 3 spolkového zákona o dovolených ze dne 8. 1. 1963 (Spolková sbírka zákonů I, strana 2), který byl naposledy změněn článkem 7 zákona ze dne 7. 5. 2002 (Spolková sbírka zákonů I, strana 1529), v platném znění, který se použije obdobně; po dobu dovolené pobírá i nadále částku podpory a paušál na věcné náklady v poloviční výši. V případě nezaviněné absence, zejména v důsledku nemoci, bude částka podpory a paušál na věcné náklady v poloviční výši vyplácena po dobu 20 dnů péče v jednom kalendářním roce.

(3) Úřad pro mládež zajistí dostatečné nabídky poradenství a dalšího vzdělávání pro pečující osoby. Pečující osoby jsou povinny těchto nabídek využívat. Odpovídající ujednání o účasti na určitých akcích bude v pravidelných intervalech zaznamenáváno písemně a prokazováno. Za účelem podpory účasti na akcích za účelem dalšího vzdělávání bude pečujícím osobám poskytován paušál na věcné náklady a částka podpory až po dobu pěti dnů péče v jednom kalendářním roce.

(4) Další práva a povinnosti vyplývající z Kindertagespflege budou mezi úřadem pro mládež a pečující osobou upraveny smlouvou.

Část VI
Celková odpovědnost a plánování, organizace denních zařízení
s obvodními zřizovateli

§ 19
Plánování nabídek

(1) Úřady pro mládež jsou v rámci svého plánování pomoci pro mládež povinni společně s neveřejnými zřizovateli (freie Jugendhilfe) vyvíjet nabídku denního vzdělávání odpovídající potřebě při zvláštním zohlednění rozšíření Kindertagespflege. Úřady pro mládež sousedních obvodů spolupracují při plánování za účelem zajištění míst nad rámec obvodu.

(2) V plánování je nutno vykázat v případě potřeby stanoviště pro nová denní zařízení. K úkolům odpovědnosti za plánování patří také, že v případě potřeby úřad pro mládež aktivně podpoří akvizici prostorových kapacit. Při zpřístupnění nových obytných zón je nutno současně s bytovou výstavbou vybudovat také denní zařízení.

(3) Do plánování je nutno zahrnout také taková denní zařízení, která vybudovali ve spojení s bytovou výstavbou investoři a převedli je na spolkovou zemi Berlín nebo na neveřejné zřizovatele (freie Jugendhilfe).

(4) Každý úřad pro mládež sestaví roční plánování, ve kterém bude vykázaná nabídka míst zřizovatelů, která je nutná ke krytí potřeby. Přitom je nutno dbát na to, aby byla k dispozici také dostatečná nabídka polodenního umístění nebo umístění na část dne. Druhá věta platí pro Kindertagespflege obdobně.

(5) Zřizovatelé denních zařízení jsou povinni čtvrtletně sdělovat úřadům pro mládež počet a druh nabízených a obsazených míst za každé zařízení, pokud tyto údaje nejsou k dispozici již v rámci řízení o financování.

(6) Zřizovatelé denních zařízení jsou povinni zapojit se do centrálního záznamového systému denní péče o děti (Kitavormerksystem).

§ 20
Organizace denních zařízení s obvodními zřizovateli

(1) Spolková země Berlín organizuje svá vlastní denní zařízení do 1. 1. 2006 ve formě maximálně šesti podniků veřejné služby ve smyslu zákona o podnicích veřejné služby ze dne 13. 7. 1999 (GVBl. strana 374) v aktuálním platném znění, přičemž minimálně dva obvody se musí podílet na jednom podniku veřejné služby. Pro financování podniků veřejné služby platí přiměřeně ustanovení části VII.

(2) Při založení společných obvodních podniků veřejné služby může být odlišně od zákona o podnicích veřejné služby stanovami upraveno, že

1. dozorující subjekt vykonává práva na dozor podle § 4 odst. 4 zákona o podnicích veřejné služby ve vzájemné shodě se členy obvodních úřadů příslušnými pro mládež a finance, kteří se spolupodílejí na podniku veřejné služby; v případě nebezpečí z prodlení může dozorující subjekt přijmout předběžná opatření nezávisle na tom,
2. zřizovatelský orgán v případě podle § 8 odst. 2 třetí věty zákona o podnicích veřejné služby vykonává své rozhodnutí ve vzájemné shodě s ostatními obvodními úřady, které se podílejí na podniku veřejné služby,
3. jako členové správní rady za obvody tvořící společný podnik veřejné služby, kteří jsou oprávněni k hlasování, jsou jmenováni vždy čtyři členové; přitom je nutno určit vždy dva členy obvodních úřadů, přičemž musí být zastoupení členové příslušného obvodního úřadu příslušní pro mládež a finance, jeden člen je volen ze středu příslušných sdružení obvodních zastupitelů a jeden člen je volen jako zástupce

zaměstnanců podniku veřejné služby personální radou podniku veřejné služby; stanovy mohou určit, že správní radě bude předsedat střídavě zástupce dozorujícího obvodního úřadu a zástupci obvodního úřadu obvodů, které se spolupodílejí na podniku veřejné služby nebo výhradně posledně uvedení; stanovy mohou také určit, že dodatečně za každý obvodní úřad, který se podílí na podniku veřejné služby, mohou být jmenováni maximálně dva další členové jako zástupci zaměstnanců.

(3) Možnost organizovat denní zařízení, jejichž zřizovatelem je obvod, odlišně od odstavce 1 v jiné právní formě tím není dotčena.

Část VII

Financování denních zařízení, účast na nákladech

§ 21

Náklady na výstavbu a vybavení

(1) Spolková země Berlín poskytne neveřejným zřizovatelům (freie Jugendhilfe) v rámci disponibilních rozpočtových prostředků podle § 74 Osmé knihy Sociálního zákoníku ve spojení s § 47 prováděcího zákona k zákonu o pomoci dětem a mládeži dotace na výstavbu a první vybavení denních zařízení.

(2) Náklady na výstavbu denních zařízení, které lze hradit z dotací, jsou přiměřené náklady na novou výstavbu, přestavbu, dostavbu a rozšíření.

§ 22

Provozní náklady

(1) Provozní náklady jsou přiměřené personální a věcné náklady, které vznikají provozem zařízení.

(2) Personální náklady jsou náklady na odměnu potřebného sociálně-pedagogického odborného personálu včetně vedlejších personálních nákladů.

(3) Věcné náklady jsou náklady na nájemné bez energií, na běžnou údržbu a servis zařízení, nutnou tvorbu rezerv a jiné běžné náklady včetně nutného pracovního materiálu. Věcné náklady jsou dále náklady na domácí hospodaření, náklady na stravu, náklady na personální a domácí záležitosti a na odborné poradenství podle § 10 odst. 10.

(4) Pokud mají rodiče nebo dítě nárok na převzetí zvýšených nákladů na stravu obsaženou v nabídce ve smyslu § 28 odst. 6 Druhé knihy Sociálního zákoníku, § 34 odst. 6 Dvanácté knihy Sociálního zákoníku nebo § 6b spolkového zákona o přídavcích na děti, zůstává tento nárok nedotčen a je nutno ho při financování podle § 23 odpovídajícím způsobem zohlednit jako přednostní nárok.

§ 23

Financování denních zařízení, u kterých je zřizovatelem „freie Jugendhilfe“ (neveřejný zřizovatel)

(1) Financování denních zařízení neveřejných zřizovatelů (freie Jugendhilfe) je realizováno na základě dohody o službách v rámci dané spolkové země mezi spolkovou zemí Berlín, kterou zastupuje odbor senátu pro mládež a rodinu, a neveřejnými zřizovateli (freie Jugendhilfe). Přitom jsou při respektování § 22 odst. 4 hrazeny provozní náklady formou úhrady nákladů spolkovou zemí Berlín, přiměřeným vlastním plněním zřizovatele a podílem rodičů na nákladech. Financování zajišťuje příslušný úřad pro mládež pro dané dítě podle druhu a doby čerpání místa formou řízení upraveného podle § 7 odst. 9. Na financování obdrží úřady pro mládež v rámci obvodních globálních částek prostředky, které budou zahrnovat také financování míst v Tagespflege. Financování zvláštních skupin ve smyslu § 6 odst. 3 může být také zajištěno prostřednictvím odboru senátu pro

mládež a rodinu; příslušnost pro zjištění nebo uplatnění příspěvků na náklady podle § 3 zákona o podílu na nákladech na denní péči ze dne 28. 8. 2001 (GVBl. strana 494, 576), který byl naposledy změněn článkem I zákona ze dne 17. 12. 2009 (GVBl. strana 848), v platném znění, tím není dotčena.

(2) Za vlastní plnění zřizovatele je považována také spolupráce rodičů, činnost v čestných funkcích a poskytnutí prostor.

(3) Náhrada nákladů ze strany spolkové země Berlín předpokládá zejména, že

1. zřizovatel splňuje předpoklady uznání podle § 75 Osmé knihy Sociálního zákoníku,
2. zřizovatel přistoupil k dohodě o službách podle odst. 1,
3. v souvislosti se vzděláváním u zřizovatele pro rodiče existují finanční závazky přesahující rámec podílu na nákladech do té míry, do jaké vyplývají ze zvláštních služeb zřizovatele požadovaných rodiči, a tyto závazky mohou být rodiči kdykoli jednostranně zrušeny, aniž by zároveň došlo k ukončení docházky; pro oblast dětských denních zařízení (Kindertagesstätte) zřizovaných rodičovskými iniciativami mohou být v dohodě podle odst. 1 sjednaná odlišná ustanovení,
4. zřizovatel přistoupil k dohodě o rozvoji kvality podle § 13, dodržuje závazky z ní vyplývající a na požádání spolkové země Berlín jí umožní nezávislou evaluaci,
5. služby odpovídají rozhodnutí o potřebě vzdělávání,
6. k čerpání dojde na základě smlouvy o péči, která odpovídá ustanovením § 16,
7. všechny děti umístěné v denním zařízení se mohou účastnit služeb nabízených v souvislosti se vzděláváním při zohlednění svých individuálních schopností.

(4) V dohodě o službách je nutno zásadně přijmout závazek zřizovatele, že přijme a bude vzdělávat každou oprávněnou osobu v rámci nabídky svých služeb, své koncepce a nabízeného počtu míst.

(5) Zřizovatel sdělí příslušnému orgánu spolkové země Berlín bez zbytečného odkladu začátek, rozsah, změny rozsahu a konec čerpání místa.

(6) Náklady zřizovatele nesmí přesáhnout náklady, které vzniknou spolkové zemi Berlín u srovnatelných služeb ve vlastních zařízeních ve smyslu § 20.

§ 24

Podniky podporovaná zařízení

(1) Podnik může sám nebo společně s jinými podniky uzavřít smluvní dohodu s veřejným či neveřejným zřizovatelem, kterou se zřizovatel zaváže, že místa, která jsou k dispozici v denním zařízení, přednostně poskytne k umístění dětí zaměstnanců podniku, pokud se podnik na oplátku zaváže, že bude podnikem využívané nebo jiné denní zařízení zřizovatele přiměřeně podporovat.

(2) Poskytnutí podpory může spočívat ve výstavbě nového denního zařízení; pro stávající denní zařízení může podnik zejména poskytnout prostory nebo personál, nebo se může podílet na provozních nákladech.

(3) Podniky ve smyslu odst. 1 jsou také úřady, korporace, ústavy a veřejnoprávní nadace.

§ 25

Podpora modelových pokusů

Spolková země Berlín může se zřizovatelem zařízení přijmout dohody o vyzkoušení pedagogických a jiných modelů. Tato možnost existuje také v oblasti Kindertagespflege.

§ 26 Podíl na nákladech

(1) Dítě a jeho rodiče se musí podílet na nákladech na čerpání nabídek na umístění v denním zařízení financovaných podle § 23 a na nákladech na Kindertagespflege podle předpisů zákona o podílu na nákladech na denní péči. Podíl na nákladech stanoví příslušný úřad pro mládež a při financování místa podle § 23 je bezprostředně odečte; v případě zjištění potřeby podle § 7 se s ním spojí. To platí i pro přezkoumání a úpravy podílu na nákladech. V případě změny podílu na nákladech se zpětnou platností podle předpisů zákona o podílu na nákladech na denní péči budou nedoplatky a přeplatky uplatněny úřadem pro mládež rozhodnutím přímo vůči osobě povinné k úhradě podílu na nákladech.

(2) Pokud rodiče nebo dítě mají nárok na převzetí zvýšených nákladů na stravování obsažené v nabídce ve smyslu § 28 odst. 6 Druhé knihy Sociálního zákoníku, § 34 odst. 6 Dvanácté knihy Sociálního zákoníku nebo § 6b spolkového zákona o přídavcích na děti, není tím dotčen a musí být uplatněn v příslušném řízení.

(3) Pokud budou zvýšené náklady na výlety nebo na stravování, které je součástí nabídky, vyúčtovány podle § 28 odst. 2 nebo odst. 6 Druhé knihy Sociálního zákoníku nebo § 34 odst. 2 nebo odst. 6 Dvanácté knihy Sociálního zákoníku nebo § 6b spolkového zákona o přídavcích na děti postupem založeným na informačních technologiích, platí § 7 odst. 9 obdobně.

Část VIII Správní předpisy, správní řízení, přechodná ustanovení

§ 27 Správní předpisy, správní řízení

(1) Správní předpisy potřebné k provedení tohoto zákona vydá odbor senátu pro mládež a rodinu.

(2) Pro provádění tohoto zákona platí postupy podle Desáté knihy Sociálního zákoníku ve znění oznámení ze dne 18. ledna 2001 (Spolková sbírka zákonů I, str. 130), který byl naposledy změněn článkem 10 zákona ze dne 21. 4. 2005 (Spolková sbírka zákonů I, str. 1073), v platném znění.

(3) § 25 Desáté knihy Sociálního zákoníku se použije v souladu s těmito ustanoveními:

1. Úřad může účastníkům umožnit nahlédnutí do spisů týkajících se řízení, aniž by jejich znalost byla nutná k uplatnění nebo hájení jejich právních zájmů, pokud tím nebudou poškozena práva třetích osob.
2. Nahlédnutí do spisu se uskuteční u orgánu, který spis vede.

§ 28 Přechodná ustanovení

(1) Od 1. 8. 2016 do 31. 7. 2017 včetně platí § 11 odst. 2 bod 1 písm. a a b v následujícím znění:

1. 38,5 pracovních hodin týdně odborných pedagogických pracovníků se stanoví
 - a) u dětí, které nedosáhly věku 2 let
 - na 4,5 dítěte při celodenní péči,
 - na 5,5 dítěte při umístění na část dne,
 - na 7,5 dítěte při polodenním umístění;

- b) u dětí ve věku 2-3 roky
 - na 5,5 dítěte při celodenním umístění
 - na 6,5 dítěte při umístění na část dne
 - na 8,5 dítěte při polodenním umístění.

(2) Od 1. 8. 2017 do 31. 7. 2018 včetně platí § 11 odst. 2 bod 1 písm. a a b v následujícím znění:

1. 38,5 pracovních hodin týdně odborných pedagogických pracovníků se stanoví

- a) u dětí, které nedosáhly věku 2 let
 - na 4,25 dítěte při celodenní péči,
 - na 5,25 dítěte při umístění na část dne,
 - na 7,25 dítěte při polodenním umístění;
- b) u dětí ve věku 2-3 roky
 - na 5,25 dítěte při celodenním umístění
 - na 6,25 dítěte při umístění na část dne
 - na 8,25 dítěte při polodenním umístění.

(3) Od 1. 8. 2018 do 31. 7. 2019 včetně platí § 11 odst. 2 bod 1 písm. a a b v následujícím znění:

1. 38,5 pracovních hodin týdně odborných pedagogických pracovníků se stanoví

- a) u dětí, které nedosáhly věku 2 let
 - na 4 děti při celodenní péči,
 - na 5 dětí při umístění na část dne,
 - na 7 dětí při polodenním umístění;
- b) u dětí ve věku 2 – 3 roky
 - na 5 dětí při celodenním umístění
 - na 6 dětí při umístění na část dne
 - na 8 dětí při polodenním umístění.

(4) Od 1. 8. 2016 do 31. 7. 2017 platí § 11 odst. 2 bod 4 s tím, že personální příplatky při 110 dětech se vyměří 38,5 hodinami týdně.

© juris GmbH

Tagesbetreuungskostenbeteiligungsgesetz (TKBG)
(berlínský zemský zákon o účasti na nákladech na denní péči)

Zákon o účasti na nákladech na péči o děti v denních zařízeních,
v Kindertagespflege a ve školních nabídkách hlídání mimo výuku
(zákon o účasti na nákladech na denní péči – TKBG)
ve znění ze dne 23. 4. 2010

Nejaktuálnější znění celého vydání, které je k dispozici k 10. 2. 2017

Stav: Poslední zohledněná změna: § 3 změněn, § 8 nové znění, příloha č. 1 byla zrušena článkem 1 zákona ze dne 9. 5. 2016 (GVBl. str. 243)

§ 1

Účast na nákladech

(1) Dítě a jeho rodiče se podle tohoto zákona podílejí na průměrných ročních nákladech na péči v denním zařízení, v dětské skupině nebo ve školní družině a na nákladech na stravu obsaženou v nabídce. Pokud dítě žije jen s jedním rodičem, jsou jen tyto dvě osoby povinny podílet se na nákladech. Také v případě upraveném v § 26 odst. 2 zákona o podpoře denní péče není povinnost podílet se na nákladech podle tohoto zákona dotčena.

(2) Senát je zmocněn, aby od 1. 1. 2006 upravil bližší podrobnosti postupu pro účast na nákladech a výši podílu na nákladech na oběd obsažený v nabídce vyhláškou.

§ 2

Vyměřovací základ pro účast na nákladech

(1) Povinná účast na nákladech na péči se vyměří při zohlednění skutečností opravňujících ke slevě upravených v tomto zákonu podle příjmu povinné osoby, druhu využívané denní péče (jesle, mateřská škola, Kindertagespflege nebo doplňující péče ve škole) a podle rozsahu péče.

(2) Příjmem se rozumí celková částka pozitivních příjmů dosažených za poslední kalendářní rok před stanovením účasti na nákladech ve smyslu § 2 odst. 1 a 2 zákona o dani z příjmu. Vyrovnání se ztrátami z jiných druhů příjmů a se ztrátami druhého z rodičů nebo dítěte není přípustné. Pokud tento příjem není zatím známý, je nutno až do jeho konečného stanovení vyměřit účast na nákladech předběžně na základě věrohodných příjmových poměrů tohoto roku. Zahraniční příjmy, které odpovídají příjmům ve smyslu 1. věty a nepodléhají německé dani z příjmu, se započtou jako příjem.

(3) Na základě žádosti je nutno vycházet z věrohodných příjmů běžného kalendářního roku, pokud bude pravděpodobně nižší, než příjem podle odst. 2. Pro tento případ se účast na nákladech stanoví předběžně.

(4) Výše účasti na nákladech na doplňující Kindertagespflege podle § 17 odst. 4 zákona o podpoře denní péče o děti ze dne 23. 6. 2005 (GVBl. str. 322) se vypočte na základě místa na půl dne. Přitom se účast na nákladech řídí poměrem celkového počtu hodin péče za měsíc k účasti na nákladech na místo na půl dne; v případě, že účast na nákladech celkově za všechny podporované děti v rodině nedosáhne částky 5 EUR měsíčně, platební povinnost nevznikne.

§ 3

Výše účasti na nákladech

(1) Výše účasti na nákladech na péči vyplývá z příloh k tomuto zákonu při zohlednění případů upravených v odst. 2 až 5 a § 4. Účast na nákladech se zaokrouhlí na celá EUR, a stanoví ji příslušný úřad pro mládež při respektování § 26 zákona o podpoře denní péče o děti včetně účasti na nákladech na nabídku na školách podle § 4a a s výhradou

ustanovení ve větě 3. a 4. ji uplatňuje a inkasuje příslušný zřizovatel podle vlastního práva. Pro nabídky Kindertagespflege a doplňující péče podle § 19 odst. 6 školského zákona ze dne 26. 1. 2004 (GVBl. str. 26), který byl naposledy změněn článkem VI zákona ze dne 18. 11. 2009 (GVBl. str. 674, 675), v platném znění, mimo kooperace se zřizovateli volné pomoci pro mládež uplatňuje a inkasuje účast na nákladech úřad pro mládež prostřednictvím správního aktu. Při péči ve vlastním provozu ve smyslu § 20 zákona o podpoře denní péče o děti výběr proběhne prostřednictvím správního aktu vlastního provozu, který je také příslušný pro rozhodnutí o námitce.

(2) Pokud dítě nežije u svých rodičů nebo u jednoho z rodičů, nýbrž trvale žije u jiných osob nebo je v ústavní výchovné péči podle osmé knihy Sociálního zákoníku, sníží se účast na nákladech nezávisle na příjmu na danou minimální částku podle příslušné přílohy. Pokud dítě trvale žije v domácnosti jiných osob a pokud v domácnosti těchto osob dostává podporu na Kindertagespflege, sníží se účast na nákladech při rozšířené celodenní podpoře i při celodenní a částečné podpoře na 15 EUR měsíčně za každé dítě; při polodenní podpoře nevznikne povinnost platit náklady. Pokud je výživné na dítě zajištěno z prostředků dané spolkové země, uhradí účast na nákladech osoby nebo zřizovatelé zařízení ve smyslu 1. věty.

(3) V případě více dětí (sourozenců) žijících v rodině se účast na nákladech snižuje za každé dítě pro rodiny se dvěma dětmi na 80 %, pro rodiny se třemi dětmi na 60 % a pro rodiny se čtyřmi a více dětmi na 50 % dané účasti na nákladech podle příslušné přílohy; to neplatí v případech podle odstavce 2. Sleva se poskytně i tehdy, pokud jeden z rodičů s povinností platit účast na nákladech plní zákonnou vyživovací povinnosti na dítě, které nežije v rodině. Při poskytnutí slevy se zohledňují jen děti do uplynutí měsíce, ve kterém dosáhnou věku 18 let.

(4) Slevy podle odst. 2 a 3 jsou poskytovány z moci úřední po předložení podkladů opravňujících ke slevě orgánu úřadu pro mládež příslušnému pro stanovení účasti na nákladech. Slevy platí tak dlouho, dokud existují důvody pro jejich poskytnutí. Pokud důvody pro poskytnutí slevy zaniknou, jsou povinné osoby povinny sdělit tuto skutečnost úřadu pro mládež bez zbytečného odkladu.

(5) Před začátkem pravidelné povinné školní docházky se účast na nákladech podle § 1 odst. 1 nevybírání, a to včetně případů podle odst. 2 a 3, s výjimkou účasti na nákladech na stravu obsaženou v nabídce. Věta 1. platí také v případě odkladu školní docházky podle § 42 odst. 3 školského zákona. To neplatí pro nabídky doplňující podpory a péče podle § 4a, které jsou využívány v období uvedeném v 1. větě.

§ 4

Individuální výpočet účasti na nákladech, úprava za účelem odstranění tvrdosti zákona

(1) Po stanovení příspěvku na náklady existuje možnost požádat příslušný úřad pro mládež o přezkoumání příspěvku na náklady podle § 90 odst. 3 a 4 osmé knihy Sociálního zákoníku.

(2) Pokud při výpočtu podle odst. 1 zůstane příjem pod hranicí příjmu podle § 85 dvanácti knihy Sociálního zákoníku, je přiměřená daná minimální účast na nákladech podle příslušné přílohy. U Kindertagespflege v domácnosti rodičů nebo v domácnosti osob, u kterých dítě trvale žije, v tomto případě nevznikne povinnost platit účast na nákladech.

(3) Pokud při výpočtu přesáhne příjem rozhodnou hranici podle odst. 1, je jako částka nákladů přiměřená vedle účasti podle odst. 2 ještě částka ve výši 80 % z přesahující částky, pokud výsledná celková účast bude nižší než částka nákladů stanovená bez použití odst. 1.

(4) Na základě žádosti lze ve výjimečných případech za účelem odstranění tvrdosti zákona a za účelem zajištění další podpory dítěte na omezenou dobu zcela či částečně upustit od platby účasti na nákladech, která se stane splatnou v budoucnosti.

§ 4a Nabídky škol

(1) Doplnující podpora a péče na spolehlivé polodenní základní škole (v rámci programu „*Verlässliche Schule/spolehlivá škola*“ - tzn. škola poskytující školní družinu - pozn. překl.) se nabízí pro žáky 1. až 6. ročníku následující moduly péče:

1. 6.00 až 7.30 hod.
2. 13.30 až 16.00 hod.
3. 16.00 až 18.00 hod.

V době prázdnin obsahují tyto moduly péče pro žáky 1. až 4. ročníku mimoto dobu od 7.30 do 13.30 hod. Pro žáky 5. a 6. ročníků neobsahují tyto moduly péče žádnou péči v době prázdnin. A škole s volným zřizovatelem, která se ještě nachází v čekací době podle § 101 odst. 4 školského zákona, lze mimoto zvolit modul péče v době od 11.30 do 13.30 hod.. Pokud bude na základě právních předpisů stanoven začátek a konec doby péče stanoven odlišně od 1. věty, nelze se odchýlit od časového rozsahu modulů péče podle 1. věty.

(2) Doplnující péče na celodenní základní škole ve vázané formě se nabízí pro žáky 1. až 6. ročníku v následujících modulech péče:

1. 6.00 až 7.30 hod.,
2. 16.00 až 18.00 hod.

V době prázdnin obsahují moduly péče pro žáky 1. až 4. ročníku mimoto dobu od 7.30 do 16.00 hod.. Pro žáky 5. a 6. ročníku neobsahují tyto moduly péče žádnou péči v době prázdnin.

(3) Žáci 1. až 4. ročníku, kteří potřebují jen péči o prázdninách, budou mít na celodenní základní škole ve vázané formě zajištěnou péči v době od 7.30 do 16.00 hod., na spolehlivé polodenní základní škole v době od 7.30 do 13.30 hod., pokud uzavřou odpovídající smlouvu o péči s dobou platnosti minimálně na jeden školní rok. Účast na nákladech se platí ve čtyřech stejných čtvrtletních příspěvcích, vztaženo na školní rok. Při začátku smlouvy v průběhu školního roku se hradí odpovídající dílčí splátky za běžné čtvrtletí a za zbývajících čtvrtletí. V případě mimořádného ukončení smlouvy o péči v průběhu školního roku se uhradí účast na nákladech za běžné čtvrtletí a za uplynulá čtvrtletí.

(3a) Žáci 5. a 6. ročníku, kteří prokáží zvláštní potřebu péče, získají na základě žádosti možnost péče o prázdninách. O modul péče během prázdnin lze požádat výhradně nebo dodatečně k modulům péče podle přílohy č. 2a a zahrnuje volitelně péči v době od 7.30 do 16.00 hod. nebo v době od 7.30 do 13.30 hod. a péči v době od 6.00 do 7.30 hod. nebo v době od 16.00 do 18.00 hod. Pro dobu platnosti smlouvy a pro účast na nákladech platí odst. 3 obdobně.

(4) Na školách se speciálně-pedagogickým zaměřením „duševní rozvoj“ se žákům na prvním stupni, nižším stupni a středním stupni nabízí modul péče podle odst. 2, první věta, bod 1 a modul volitelně od 15.00 do 16.00 hod. nebo od 15.00 do 18.00 hod.. První věta platí pro žáky 1. až 6. ročníku se zaměřením na „autistické postižení“ na speciálních školách. Pro žáky vyššího a závěrečného stupně škol uvedených v první větě a 7. až 10. ročníku škol uvedených ve druhé větě a žáky uvedené v § 28a vyhlášky o speciální pedagogice ze dne 19. 1. 2005 (GVBl. str. 57), která byla naposledy změněna článkem

IV zákona ze dne 19. 6. 2012 (GVBl. str. 166), v platném znění, se nabízejí moduly péče podle odst. 2, první věta, bod 1 a 2. Pokud je pro docházku do škol uvedených v první až třetí větě stanovena odlišná doba výuky, zahrnuje modul péče uvedený v odst. 2, první věta, bod 1 také další dobu doplňující péče potřebnou před zahájením výuky (ranní péče).

Moduly péče pro žáky prvního a nižšího stupně uvedené v první větě a pro žáky 1. až 4. ročníku uvedené ve druhé větě obsahují v době prázdnin mimoto dobu od 8.00 do 15.00 hod.. Pro žáky středního stupně uvedené v první větě, žáky 5. a 6. ročníku uvedené ve druhé větě a žáky vyššího a závěrečného stupně uvedené ve třetí větě a 7. až 10. ročníku neobsahují moduly péče podle první věty žádnou péči v době prázdnin. Žákům středního až závěrečného stupně, žákům 5. a 6. ročníku uvedeným ve druhé větě a žákům 7. až 10. ročníku uvedeným ve třetí větě se nabízejí zvláštní moduly péče v době prázdnin. O moduly péče v době prázdnin lze zažádat výhradně nebo dodatečně k modulům péče podle první věty a zahrnují volitelně péči v době od 7.30 do 16.00 hod, nebo v době od 7.30 do 13.30 hod. nebo v době od 6.00 do 7.30 hod. nebo od 16.00 do 18.00 hod.; účast na nákladech a doba platnosti smlouvy o péči se řídí podle odst. 3. Čtvrtá věta platí obdobně pro dobu prázdnin.

(5) Uvedené doby doplňující péče lze podle uznané potřeby využít jednotlivě nebo je lze kombinovat. Odchylně od výše uvedeného nelze modulů péče podle odst. 1, první věta, bod 3 a podle odst. 1, čtvrtá věta využít jednotlivě, nýbrž jen v kombinaci s modulem péče podle odst. 1, první věta, bod 2; kombinace s dalšími moduly péče je možná.

(6) Výše účasti na nákladech se řídí podle zvolených modulů péče a podle daného ročníku podle přílohy č. 2 nebo 2a. Účast na nákladech za péči na školách podle odst. 4 se řídí účastí na nákladech na celodenních základních školách ve vázané formě; pro ranní péči na prvním a nižším stupni nebo v 1. až 4. ročníku přitom platí příloha č. 2, sloupec 1, pro péči od 15.00 do 16.00 hod. příloha č. 2, sloupec 8, pro péči od 15.00 do 18.00 hod. příloha č. 2, sloupec 2, pro ranní péči v kombinaci s péčí od 15.00 do 16.00 hod. příloha č. 2, sloupec 4, pro ranní péči v kombinaci s péčí od 15.00 do 18.00 hod. příloha č. 2, sloupec 6 a pro péči jen o prázdninách příloha č. 2, sloupec 10. Pokud se zvolí modul péče podle odst. 1, čtvrtá věta v kombinaci s modulem péče podle odst. 1, první věta, bod 2, řídí se výše účasti na nákladech podle přílohy č. 2, bod 6; pokud budou využity další moduly péče podle odst. 1, čtvrtá věta, řídí se účast na nákladech podle přílohy č. 2, sloupec 7. Účast na nákladech u péče na školách se začátkem a/nebo koncem doby péče odlišným od odst. 1, první věty, odpovídá účast na nákladech u spolehlivých polodenních základních škol; pro ranní péči platí příloha č. 2, sloupec 1, pro odpolední péči podle rozsahu platí příloha č. 2, sloupec 3 nebo 6, pro obě formy péče společně platí podle rozsahu příloha č. 3, sloupec 5 nebo 7 a pro péči jen v době prázdnin platí příloha č. 2, sloupec 9. Pro péči v 5. a 6. ročníku mimo dobu prázdnin platí příloha č. 2a. Pro žáky 5. a 6. ročníku, kteří na základě zvláštní potřeby péče využívají péči v době prázdnin, platí pro péči v době prázdnin od 7.30 do 13.30 hod. příloha č. 2, sloupec 9 a pro péči v době prázdnin od 7.30 do 16.00 hod. příloha č. 2, sloupec 10 obdobně, pro péči od 6.00 do 7.30 hod. platí příloha č. 2a, sloupec 9 a pro péči v době od 16.00 do 18.00 hod. příloha č. 2a, sloupec 10. Pro žáky středního stupně na školách se speciálně-pedagogickým zaměřením „duševní rozvoj“ a pro žáky 4. a 6. ročníku se zaměřením „autistické postižení“ na speciálních školách platí pro péči od 15.00 do 16.00 příloha č. 2a, sloupec 8, pro ranní péči příloha č. 2a, sloupec 1, pro ranní péči v kombinaci s péčí od 15.00 do 18.00 hod. příloha č. 2a, sloupec 4 a pro ranní péči v kombinaci s péčí od 15.00 do 16.00 hod. příloha č. 2a, sloupec 5; pro péči v době prázdnin platí pro péči od 7.30 do 13.30 hod. příloha č. 2, sloupec 9, pro péči od 7.30 do 16.00 hod. příloha č. 2, sloupec 10, pro péči od 6.00 do 7.30 hod. příloha č. 2a, sloupec 9 a pro péči od 16.00 do 18.00 hod. příloha č. 2a, sloupec 10 obdobně.

Pro žáky vyššího a závěrečného stupně na školách se speciálně-pedagogickým zaměřením „duševní rozvoj“ a pro žáky 7. až 10. ročníku se zaměřením „autistické postižení“ na speciálních školách a pro žáky 7. až 10. ročníku uvedené v § 28a vyhlášky o speciální

pedagogice platí pro ranní péči příloha č. 2a, sloupec 1, pro ranní péči v kombinaci s péčí od 16.00 do 18.00 hod. příloha č. 2a, sloupec 4; pro péči v době prázdnin platí pro péči od 7.30 do 13.30 hod. příloha č. 2, sloupec 9, pro péči od 7.30 do 16.00 hod. příloha č. 2, sloupec 10, pro péči od 6.00 do 7.30 hod. příloha č. 2a sloupec 9 a pro péči od 16.00 do 18.00 hod. příloha č. 2a, sloupec 10 obdobně.

(7) Účast na nákladech u dodatečné péče mimo obvyklou dobu podle odstavců 1 až 4 se řídí podle § 2 odst. 4.

(8) Pokud mají žáci nebo jejich rodiče nárok na převzetí zvýšených nákladů na poledního stravování nabízeného v odpovědnosti školy ve smyslu § 28 odst. 6 druhé knihy Sociálního zákoníku, § 34 odst. 6 dvanácté knihy Sociálního zákoníku nebo § 6b spolkového zákona o přídavcích na děti, provede se výpočet účasti na nákladech na stravné na základě očtu dnů školní docházky a dnů prázdnin.

(9) Pro poskytování obědů na školách je správa senátu příslušná pro školství zmocněna přijmout vyhláškou ustanovení odlišná od § 1, zejména ohledně

1. smluvní realizace oběda,
2. způsobu vyúčtování,
3. započtení nevyužitých plnění.

§ 5

Stanovení účasti na nákladech

(1) Pro každé dítě využívající péči se stanoví maximální účast na nákladech rozhodná podle příslušné přílohy, pokud nebudou předloženy podklady zakládající nárok na snížení účasti na nákladech.

(2) Stanovení účasti na nákladech je nutno minimálně jednou ročně přezkoumat.

(3) Pokud na základě vzniku nebo zániku skutečnosti zakládající nárok na slevu nebo na základě změny příjmu dojde ke změně účasti na nákladech, zohlední se od 1. dne měsíce, ve kterém byla podaná žádost o nové stanovení účasti na nákladech nebo ve kterém byla účast na nákladech přezkoumaná z moci úřední. Přeplatky za uplynulé období se nevracejí a nedoplatky se nevymáhají, s výjimkou případů, kdy na základě stanovení účasti na nákladech podle § 2 odst. 2 věta 3. nebo podle § 2 odst. 3 věta 2. vyplývá něco jiného. Odlišně od 2. věty se nedoplatky vymáhají tehdy, pokud zákonný zástupce nesplnil svou oznamovací povinnost podle § 3 odst. 4 nebo pokud uvedl úřad pro mládež v omyl jiným způsobem rozhodujícím pro stanovení výše účasti na nákladech.

(4) Pokud se povolený rozsah péče nejpozději do 20. kalendářního dne běžného měsíce zvýší nebo sníží, je rozhodující zvýšení nebo snížení rozsahu péče s ohledem na účast na nákladech za celý měsíc. Pokud se rozsah péče zvýší nebo sníží po tomto okamžiku, platí se zvýšená nebo snížená účast na nákladech poprvé na začátku následujícího měsíce.

(5) Pohledávky a úhrady vyplývající z účasti na nákladech podle § 1 se mohou vzájemně započítat.

§ 6

Začátek a konec účasti na nákladech

(1) Pokud smluvně sjednaný začátek péče případně nejpozději na 20. den v měsíci, je nutno za tento měsíc uhradit příspěvek na náklady v plné výši. V případě, že bude začátek péče smluvně sjednán po tomto datu, platí se příspěvek na náklady poprvé za následující měsíc.

(2) V případě smluvně sjednané péče na dobu kratší než jeden měsíc je nutno uhradit účast na nákladech za celý měsíc.

(3) Pokud nebude nabídka péče využita nebo pokud nebude využita v plném rozsahu, nebude tím dotčena povinnost k úhradě účasti na nákladech v plné výši.

(4) Pokud dítě přestane využívat péče před ukončením měsíce, je nutno za tento měsíc ještě zaplatit příspěvek na náklady v plné výši. Příspěvek se nevrací.

§ 7

Prováděcí předpisy, správní řízení

(1) Správní předpisy nutné k provádění tohoto zákona vydá správa senátu příslušná pro školství a mládež.

(2) Pro provádění tohoto zákona jsou směrodatné postupy podle desáté knihy Sociálního zákoníku v příslušném platném znění.

(3) § 25 desáté knihy Sociálního zákoníku se použije s tím, že:

1. Orgán může účastníkům umožnit nahlédnutí do spisu týkajícího se řízení, aniž by znalost jeho obsahu byla nutná k uplatnění nebo hájení jejich právních zájmů, pokud tím nebudou omezena práva třetích osob.
2. Nahlédnutí do spisu se uskuteční u orgánu, které vede spis.

§ 8

Přechodná ustanovení

(1) Do 31. 7. 2017 platí § 3 odst. 5 s tím, že v posledních čtyřech letech před začátkem pravidelné povinné školní docházky nevzniká povinnost platit účast na nákladech podle § 1 odst. 1, s výjimkou účasti na nákladech na stravu obsaženou v nabídce.

(2) Od 1. 8. 2017 do 31. 7. 2018 platí § 3 odst. 5 s tím, že v posledních pěti letech před začátkem pravidelné povinné školní docházky nevzniká povinnost platit účast na nákladech podle § 1 odst. 1, s výjimkou účasti na nákladech na stravu obsaženou v nabídce.

(3) Do 31. 7. 2018 se nadále použije příloha č. 1 ve znění oznámení tohoto zákona ze dne 23. 4. 2010 (GVBl. str. 250), který byl naposledy změněn článkem II zákona ze dne 19. 6. 2012 (GVBl. str. 166).

§ 9

Vstup v platnost

Tento zákon vstupuje v platnost první den kalendářního měsíce následujícího po vyhlášení ve sbírce zákonů a vyhlášek pro Berlín. *)

Zápatí

*) Vztahuje se na vstup v platnost v původním znění.

(Příloha č. 1)

(zrušeno *)

měsíční příspěvek na náklady (podíl na péči) v EUR – bez stravy – na jedno dítě v denním zařízení do nástupu do školy nebo v Kindertagespflege							
		příjem v EUR		rozsah péče			
		roční	měsíční	půl dne max. 5 hodin	částečná max. 7 hodin	celodenní max. 9 hodin	celodenní více než 9 hodin
				1	2	3	4
1	do	22 499,99	1 875,00	15	20	25	25
2	od	22 500,00	1 875,00	15	31	48	48
3	od	26 340,00	2 195,00	29	43	57	66
4	od	27 780,00	2 315,00	33	49	65	75
5	od	29 220,00	2 435,00	37	55	73	84
6	od	30 660,00	2 555,00	41	61	81	93
7	od	32 100,00	2 675,00	45	67	89	102
8	od	33 540,00	2 795,00	49	73	97	112
9	od	34 980,00	2 915,00	53	79	105	121
10	od	36 420,00	3 035,00	57	85	113	130
11	od	37 860,00	3 155,00	61	91	121	139
12	od	39 300,00	3 275,00	65	97	129	148
13	od	40 740,00	3 395,00	69	103	137	158
14	od	42 180,00	3 515,00	73	109	145	167
15	od	43 620,00	3 635,00	77	115	153	176
16	od	45 060,00	3 755,00	81	121	161	185
17	od	46 500,00	3 875,00	85	127	169	194
18	od	47 940,00	3 995,00	89	133	177	204
19	od	49 380,00	4 115,00	93	139	185	213
20	od	50 820,00	4 235,00	98	146	195	224
21	od	52 260,00	4 355,00	103	154	205	236
22	od	53 700,00	4 475,00	109	161	215	247
23	od	55 140,00	4 595,00	113	169	225	259
24	od	56 580,00	4 715,00	118	176	235	270
25	od	58 020,00	4 835,00	123	184	245	282
26	od	59 460,00	4 955,00	128	191	255	293
27	od	60 900,00	5 075,00	133	199	265	305
28	od	62 340,00	5 195,00	138	206	275	316
29	od	63 780,00	5 315,00	143	214	285	328
30	od	65 220,00	5 435,00	148	221	295	339
31	od	66 660,00	5 555,00	153	229	305	351
32	od	68 100,00	5 675,00	158	236	315	362
33	od	69 540,00	5 795,00	163	244	325	374
34	od	70 980,00	5 915,00	168	251	335	385
35	od	72 420,00	6 035,00	173	259	345	397
36	od	73 860,00	6 155,00	178	266	355	408
37	od	75 300,00	6 275,00	183	274	365	420
38	od	76 740,00	6 395,00	188	281	375	431
39	od	78 180,00	6 515,00	193	289	385	443
40	od	79 620,00	6 635,00	198	296	395	454
41	od	81 060,00	6 755,00	203	304	405	466

Poznámky pod čarou

*) [redakční poznámka: srov. za účelem dalšího použití přílohy č. 1 do 31. 7. 2018 § 8 odst. 3 zákona]

Příloha č. 2

Příspěvek na náklady (podíl na péči) v eurech

na jedno dítě při doplňující péči na školách bez prázdnin – bez stravy											na jedno dítě při doplňující péči v době prázdnin		
péče v 5. a 6. ročníku měsíční částka											po zjištění zvláštní potřeby ²⁾		
											čtvrtletní příspěvek		
											²⁾	²⁾	
											6.00 až 7.30	16.00 až 18.00	
odpovídá rozsahu péče za den v hodinách:													
											1,5	2	
příjem v eurech													
roční													
měsíční													
											1	1,5	2
											1	2	3
1	do	22 499,99	1 875,00	7	7	8	10	11	12	15	4	7	8
2	od	22 500,00	1 875,00	9	10	10	13	15	16	19	5	9	10
3	od	26 340,00	2 195,00	11	13	14	18	19	20	25	6	11	13
4	od	27 780,00	2 315,00	13	15	16	20	22	23	29	7	14	15
5	od	29 220,00	2 435,00	15	16	18	23	25	26	33	8	15	17
6	od	30 660,00	2 555,00	16	19	20	25	28	29	37	9	17	19
7	od	32 100,00	2 675,00	18	20	22	28	30	31	40	10	18	20
8	od	33 540,00	2 795,00	19	22	24	31	33	34	43	11	20	22
9	od	34 980,00	2 915,00	21	24	26	33	35	37	47	12	21	24
10	od	36 420,00	3 035,00	23	25	28	36	38	40	51	13	24	26
11	od	37 860,00	3 155,00	25	28	30	38	41	43	55	14	25	28
12	od	39 300,00	3 275,00	26	29	31	40	43	46	58	15	27	30
13	od	40 740,00	3 395,00	28	31	34	43	46	49	61	15	28	31
14	od	42 180,00	3 515,00	29	33	36	46	49	52	65	16	30	33
15	od	43 620,00	3 635,00	31	34	38	48	52	55	69	17	31	35
16	od	45 060,00	3 755,00	33	37	40	51	55	58	72	18	33	37
17	od	46 500,00	3 875,00	34	38	42	53	57	61	75	19	34	39
18	od	47 940,00	3 995,00	48	53	58	74	80	85	106	27	42	60
19	od	49 380,00	4 115,00	50	56	61	78	83	89	111	28	55	62
20	od	50 820,00	4 235,00	53	59	64	82	88	94	117	30	47	66
21	od	52 260,00	4 355,00	55	62	68	86	92	98	123	31	49	69
22	od	53 700,00	4 475,00	58	65	71	90	97	103	129	33	51	73
23	od	55 140,00	4 595,00	61	68	74	95	101	108	135	34	53	76
24	od	56 580,00	4 715,00	63	71	78	99	106	113	141	36	56	80
25	od	58 020,00	4 835,00	66	74	81	103	110	118	147	37	58	83
26	od	59 460,00	4 955,00	69	77	84	107	115	122	153	39	60	86
27	od	60 900,00	5 075,00	72	80	87	111	119	127	159	40	62	89
28	od	62 340,00	5 195,00	74	83	91	116	124	132	165	42	65	93
29	od	63 780,00	5 315,00	77	86	94	120	128	137	171	43	68	96
30	od	65 220,00	5 435,00	80	89	97	124	133	142	177	45	70	100
31	od	66 660,00	5 555,00	82	92	101	128	137	146	183	46	72	103
32	od	68 100,00	5 675,00	85	95	104	132	142	151	189	48	74	107
33	od	69 540,00	5 795,00	88	98	107	137	146	156	195	49	77	110
34	od	70 980,00	5 915,00	90	101	111	141	151	161	201	51	80	113

na jedno dítě při doplňující péči na školách bez prázdnin – bez stravy												na jedno dítě při doplňující péči v době prázdnin									
péče v 5. a 6. ročníku měsíční částka												po zjištění zvláštní potřeby ²⁾									
												čtvrtletní příspěvek									
												2)	2)								
												6.00 až 7.30 hod.	16.00 až 18.00 hod. (jen vázaná celodenní škola)	13.00 až 16.00 hod.	6.00 až 7.30 a 16.00-18.00 hod. (jen vázaná celodenní škola)	6.00 až 7.30 a 13.30 až 16.00 hod.	13.30 až 18.00 hod.	6.00 až 7.30 a 13.30 až 18.00 hod.	15.00 až 16.00 hod. (jen střední stupeň) ¹⁾	6.00 až 7.30	16.00 až 18.00
												odpovídá rozsahu péče za den v hodinách:									
												1,5	2								
příjem v eurech																					
roční																					
měsíční												1	2								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10												
35	od	72 420,00	6 035,00	93	104	114	145	155	166	207	52	82	116								
36	od	73 860,00	6 155,00	96	107	117	149	160	170	213	54	84	120								
37	od	75 300,00	6 275,00	99	110	120	153	164	175	219	55	86	123								
38	od	76 740,00	6 395,00	101	113	124	158	169	180	225	57	89	127								
39	od	78 180,00	6 515,00	104	116	127	162	173	185	231	58	92	130								
40	od	79 620,00	6 635,00	107	119	130	166	178	190	237	60	94	134								
41	od	81 060,00	6 755,00	109	122	134	170	182	194	243	61	96	137								

Poznámky pod čarou

- 1) První a nižší stupeň na školách se speciálně-pedagogickým zaměřením „duševní rozvoj“ a v 1. – 4. ročníku speciálních škol se zaměřením „autistické postižení“
- 2) Péče po zvláštním přezkoumání potřeby v 5. a 6. ročníku a pro žáky s duševním nebo autistickým postižením nebo I., resp. II. pomocný stupeň nebo v integraci od 7. školního roku

Příspěvek na náklady (podíl na péči) v eurech

na <u>jedno</u> dítě při doplňující péči na školách bez prázdnin – bez stravy											na jedno dítě při doplňující péči v době prázdnin		
péče v 5. a 6. ročníku měsíční částka											po zjištění zvláštní potřeby ²⁾		
											čtvrtletní příspěvek		
											2))	2))	
											6.00 až 7.30	16.00 až 18.00	
odpovídá rozsahu péče za den v hodinách:													
											1,5	2	
příjem v eurech													
roční											1	2	
měsíční											3	4	
											5	6	
											7	8	
											9	10	
1	do	22 499,99	1 875,00	7	7	8	10	11	12	15	4	7	8
2	od	22 500,00	1 875,00	9	10	10	13	15	16	19	5	9	10
3	od	26 340,00	2 195,00	11	13	14	18	19	20	25	6	11	13
4	od	27 780,00	2 315,00	13	15	16	20	22	23	29	7	14	15
5	od	29 220,00	2 435,00	15	16	18	23	25	26	33	8	15	17
6	od	30 660,00	2 555,00	16	19	20	25	28	29	37	9	17	19
7	od	32 100,00	2 675,00	18	20	22	28	30	31	40	10	18	20
8	od	33 540,00	2 795,00	19	22	24	31	33	34	43	11	20	22
9	od	34 980,00	2 915,00	21	24	26	33	35	37	47	12	21	24
10	od	36 420,00	3 035,00	23	25	28	36	38	40	51	13	24	26
11	od	37 860,00	3 155,00	25	28	30	38	41	43	55	14	25	28
12	od	39 300,00	3 275,00	26	29	31	40	43	46	58	15	27	30
13	od	40 740,00	3 395,00	28	31	34	43	46	49	61	15	28	31
14	od	42 180,00	3 515,00	29	33	36	46	49	52	65	16	30	33
15	od	43 620,00	3 635,00	31	34	38	48	52	55	69	17	31	35
16	od	45 060,00	3 755,00	33	37	40	51	55	58	72	18	33	37
17	od	46 500,00	3 875,00	34	38	42	53	57	61	75	19	34	39
18	od	47 940,00	3 995,00	36	40	43	55	60	63	79	20	36	40
19	od	49 380,00	4 115,00	37	42	46	58	62	66	83	21	38	43
20	od	50 820,00	4 235,00	40	44	48	61	6	70	87	22	40	45
21	od	52 260,00	4 355,00	41	46	51	64	69	73	92	23	42	47
22	od	53 700,00	4 475,00	43	49	53	67	72	77	96	24	44	49
23	od	55 140,00	4 595,00	46	51	55	71	75	81	101	25	46	52
24	od	56 580,00	4 715,00	47	53	58	74	79	84	105	27	48	54
25	od	58 020,00	4 835,00	49	55	61	77	82	88	110	28	50	56
26	od	59 460,00	4 955,00	52	58	63	80	86	91	114	29	52	58
27	od	60 900,00	5 075,00	54	60	65	83	89	95	119	30	55	61
28	od	62 340,00	5 195,00	55	62	68	87	93	99	123	31	56	63
29	od	63 780,00	5 315,00	58	64	70	90	96	102	128	32	58	65
30	od	65 220,00	5 435,00	60	66	72	93	99	106	132	33	61	68
31	od	66 660,00	5 555,00	61	69	75	96	102	109	137	34	62	70
32	od	68 100,00	5 675,00	63	71	78	99	106	113	141	35	65	72
33	od	69 540,00	5 795,00	66	73	80	102	109	117	146	37	67	74
34	od	70 980,00	5 915,00	67	75	83	105	113	120	150	38	68	77
35	od	72 420,00	6 035,00	69	78	85	108	116	124	155	39	71	79
36	od	73 860,00	6 155,00	72	80	87	111	120	127	159	40	73	81
37	od	75 300,00	6 275,00	74	82	90	114	123	131	164	41	75	83
38	od	76 740,00	6 395,00	75	84	93	118	126	134	168	42	77	86
39	od	78 180,00	6 515,00	78	87	95	121	129	138	173	43	79	88
40	od	79 620,00	6 635,00	80	89	97	124	133	142	177	44	81	90
41	od	81 060,00	6 755,00	81	81	100	127	136	145	182	46	83	93

Poznámky pod čarou

- 1) Pro žáky středního stupně v centru podpory „duševní rozvoj“ nebo pro žáky se zaměřením „autistické postižení“ na speciálních školách
- 2) Péče po zvláštním přezkoumání potřeby v 5. a 6. třídě pro žáky s duševním nebo autistickým postižením nebo v I., resp. II. pomocném stupni v integraci od 7. školního roku

© juris GmbH

Ausführungsvorschrift zur Kindertagespflege (AV-KTPF)
(berlínský zemský prováděcí předpis k zákonu o Kindertagespflege)

Verze ke čtení se změnami ze dne 4. 8. 2017

Prováděcí předpis k zákonu o Kindertagespflege
(AV-KTPF)
ze dne 21. 12. 2010
naposledy změněno 4. 8. 2017 ABI. (Nr.35/2017), S.3880

SenBildWiss – III B 15 –
tel. č.: 90227-5394, interně: 9227-5394

Na základě § 27, § 17 a § 18 zákona o předškolním vzdělávání v denních zařízeních a Kindertagespflege (zákon o předškolním vzdělávání - KitaFöG) ze dne 23. 6. 2005 (GVBl. strana 322), naposledy změněného článkem II zákona ze dne 9. 5. 2016 (GVBl. S. 243) se vydávají následující prováděcí předpisy:

I. Obecné informace

1. Právní základy, oblast platnosti
2. Cílová skupina
3. Formy péče

II. Kompetence

4. Kompetence a úkoly odboru senátu pro mládež
5. Kompetence a úkoly úřadů pro mládež

III. Vydání povolení a smlouvy

6. Povolení
7. Výběr/zprostředkování
8. Smlouva o péči a smlouva o Tagespflege

IV. Práva a povinnosti pečujících osob (Tagespflegepersonen) včetně kvalifikace/dalšího vzdělávání a odborného vedení

9. Povinnosti pečujících osob (Tagespflegepersonen)
10. Kvalifikace/další vzdělávání a odborné vedení

V. Financování a další plnění

11. Zásady financování

VI. Přechodná a závěrečná ustanovení

12. Přechodná ustanovení, závěrečná ustanovení

I. Obecné informace

1. Právní základy, oblast platnosti

(1) Kindertagespflege jako služba pro mládež slouží podle § 22 SGB VIII a § 1 odst. 6 KitaFöG k péči a podpoře rozvoje dětí.

(2) Provádění služby Kindertagespflege zajišťují výhradně soukromé osoby.

(3) Pokud nelze pokrýt potřebu péče o děti školního věku rozsahem doplňujícího vzdělávání a péče ve škole nebo pokud se potřeba pohybuje mimo nabízenou dobu, lze v jednotlivém případě schválit dodatečnou péči. Za tímto účelem lze využít nabídky Tagespflegestelle podle předpisů zákona o předškolním vzdělávání.

(4) Tyto předpisy platí pro Kindertagespflege jak s financováním z veřejných prostředků, tak i ze soukromých prostředků, pokud není určeno jinak.

2. Cílová skupina

(1) Nabídka péče a umístění dětí do Kindertagespflege je přednostně určena pro děti do věku 3 let. V případech specifické potřeby ji lze využít i pro starší děti, zejména v Tagespflegestelle s více než pěti dětmi, které přednostně představují věkově smíšenou nabídku. Pro děti školního věku platí bod 1 odst. 3.

(2) Ve všech formách předškolního vzdělávání podle bodu 3 lze umístit jak školní děti, tak i děti se specifickou individuální potřebou vzdělávání.

(3) Děti se specifickou individuální potřebou, pro které je péče v Kindertagespflege zásadně vhodná, jsou zejména

- a) děti se zvýšenou potřebou péče na základě nemoci nebo onemocnění, zejména pokud umístění do denního zařízení nepřichází v úvahu na základě zdravotní indikace (chronické onemocnění),
- b) děti, pro které na základě zjištění úřadu pro mládež nepřichází v úvahu umístění do denního zařízení na základě psychosociálního stavu vývoje nebo rodinné situace,
- c) děti se zvýšenou potřebou v důsledku postižení, která je vykázaná v rozhodnutí o potřebě, pokud nejsou poskytovány jiné služby ke stejnému účelu.

Potřebu umístění podle první věty je nutno zpravidla prokázat osvědčením posudkového lékaře, vyjádřením regionální sociálně-pedagogické služby nebo vyjádřením jiného srovnatelného poradenského centra.

3. Formy péče

(1) Kindertagespflege je poskytována podle § 17 KitaFöG a § 32 AG KJHG v následujících formách péče:

- a) Kindertagespflege pro maximálně 5 dětí,
- b) Kindertagespflege ve skupině pro maximálně 8 dětí,
- c) Kindertagespflege ve skupině pro maximálně 10 dětí.

(2) S formami péče jsou spojeny rozdílné kvalifikační požadavky na pečující osoby:

- a) Kindertagespflege pro maximálně 5 dětí mohou vykonávat pečující osoby s minimálně nástavbovým certifikátem podle bodu 10 odst. 3. Kindertagespflege pro 3 děti mohou v jednotlivém případě vykonávat také pečující osoby, které mají jen základní certifikát podle bodu 10 odst. 3 písm. b.

b) Kindertagespflege ve skupině pro maximálně 8 dětí mohou vykonávat pečující osoby, které spolupracují ve dvojici. Minimálně jedna z nich musí mít pedagogické vzdělání, druhá musí mít minimálně nástavbový certifikát. Obě pečující osoby partnersky spolupracují při vzájemné dělbě práce, přičemž pedagogická odborná síla zajišťuje koordinaci skupiny (Tagespflegestelle).

c) Kindertagespflege ve skupině pro maximálně 10 dětí mohou vykonávat pečující osoby, které rovnoprávně spolupracují ve dvojici. Obě by měly mít pedagogické vzdělání, vzdělání podle bodu 10 odst. 4 nebo uznání podle bodu 12 odst. 2.

(3) O děti v Tagespflege se zpravidla pečuje v domácnosti pečující osoby. Mimoto může Kindertagespflege probíhat v najatých prostorách. U Kindertagespflege financované z veřejných prostředků mohou být prostory najaty také úřadem pro mládež v daném místě. Ve výjimečném případě může hlídání probíhat také v domácnosti rodičů. Přitom lze přijmout také děti z jiných rodin.

(4) Kindertagespflege probíhá zásadně od pondělí do pátku v době od 6 do 18 hodin. V případě odůvodněné potřeby může probíhat také mimo tuto dobu, například v noci, resp. o víkendech a/nebo o svátcích (Kindertagespflege v nestandardní době).

(5) Pokud potřeba péče o některé dítě přesahuje z rodinných důvodů (např. z důvodu pracovní, studijní nebo životní situace rodičů) o více než jednu hodinu otevírací dobu denního zařízení financovaného z veřejných zdrojů nebo Kindertagespflege, kterou dítě pravidelně navštěvuje, lze ve výjimečném případě poskytnout doplňující Kindertagespflege (doplňující Kindertagespflege). Předpokladem je povolení úřadu pro mládež v místě bydliště po zjištění potřeby na základě žádosti rodičů.

(6) Kindertagespflege v nestandardní době a doplňující Kindertagespflege nejsou samostatné formy péče. Mohou být realizovány ve všech formách péče podle bodu 3 odst. 1 tohoto předpisu, pokud budou splněny odpovídající předpoklady.

(7) Kindertagespflege lze provádět ve spojení s celodenní péčí podle § 33 SGB VIII nebo s částečně pobytovou rodinnou péčí podle § 32 odst. 2 SGB VIII, pokud je zaručeno blaho dítěte ve skupině (Tagespflegestelle), a pokud jsou splněny předpoklady pro vydání povolení. Orgány dozoru úřadu pro mládež stanoví společně maximální počet dětí, o které se může rodina starat.

II. Kompetence

4. Kompetence a úkoly odboru senátu pro mládež

Odbor senátu pro mládež má následující úkoly:

- a) poskytování obecného poradenství úřadům pro mládež v otázkách Kindertagespflege,
- b) podpora dalšího vzdělávání pracovníků úřadů pro mládež,
- c) plánování a realizace a podněty a podpora modelových záměrů za účelem dalšího rozvoje Kindertagespflege,
- d) vypracování zemských předpisů a doporučení pro Kindertagespflege,
- e) poradenství a podpora sdružování pečujících osob nad rámec regionu a poskytování finanční podpory v rámci disponibilních prostředků,
- f) stanovení jednotných standardů vybavení pro Kindertagespflege a směrných a orientačních hodnot pro jejich financování, zejména pro příspěvky na nájemné včetně energií u najatých prostor,
- g) ustanovení za účelem finančního zabezpečení Kindertagespflege a aktualizace financování služeb vzdělávání a péče podle financování denních zařízení,

- h) platba příspěvku na úrazové pojištění dětí v Kindertagespflege s podporou z veřejných prostředků u úrazové pojišťovny Unfallkasse Berlín,
- i) zjišťování a vyhodnocování údajů v rámci celého Berlína za účelem plánování celkové pomoci mládeži a řízení v rámci celého města,
- j) stanovení standardů za účelem certifikace,
- k) poskytování Kindertagespflege Němcům v zahraničí podle § 88 SGB VIII,
- l) stanovení jednotného zúčtovacího postupu pro celý Berlín ve spojení se specializovaným IT postupem, zejména s ohledem na rozpočtovou systematiku a rozhraní se systémem ProFiskal.

Vzorové formuláře lze stanovit zejména pro povolení k denní péči (Tagespflege), smlouvy o denní péči (Tagespflege) a smlouvy o péči (Betreuungsvertrag).

5. Kompetence a úkoly úřadů pro mládež

(1) Úřady pro mládež jsou povinny zaručit v rámci své odpovědnosti za plánování denní péče o děti rozvoj Kindertagespflege odpovídající potřebě. Musí zajistit, aby byla zejména pokryta potřeba denní péče podle § 7 odst. 2 KitaFöG pro děti do tří let a aby byl k dispozici dostatek míst v rámci Tagespflege s podporou z veřejných prostředků podle § 19 odst. 1 KitaFöG.

(2) Úřad pro mládež obvodu, ve kterém se nachází Tagespflegestelle (úřad pro mládež v místě), je příslušný pro dále uvedené úkoly:

- a) poskytování poradenství pečujícím osobám (včetně uchazečů),
- b) podpora a poradenství při sdružování pečujících osob v daném obvodu,
- c) přezkoumání způsobilosti pečujících osob a jejich prostor určených k péči o děti,
- d) vydávání povolení k Tagespflege podle § 43 SGB VIII,
- e) zjišťování porušení výhrad povolení podle § 43 SGB VIII, stíhání přestupků podle § 104 odst. 1 bod 1 SGB VIII a udělování pokut podle § 104 odst. 2 SGB VIII,
- f) obvodní práce s veřejností a propagace nových Tagespflegestelle odpovídajících potřebě,
- g) plánování, příprava a realizace obvodních nabídek dalšího vzdělávání pro pečující osoby, kvalifikace pečujících osob, přezkoumání předpokladů pro vydání certifikátu podle bodu 10,
- h) financování Kindertagespflege z veřejných prostředků podle bodu 11 a poskytování příspěvků a materiálního plnění podle bodu 11, odst. 13,
- i) uzavírání a realizace smluv (Tagespflegevertrag) s pečujícími osobami a smluv o péči (Betreuungsvertrag) s rodiči při Kindertagespflege z veřejných prostředků podle § 18 odst. 3 KitaFöG,
- j) shromažďování a vyhodnocení regionálních údajů pro odbor senátu pro mládež za účelem celoměstského řízení,
- k) přezkoumání dokladů pečujících osob pro příspěvky na úrazové pojištění a popř. důchodové pojištění, pojištění starobního zaopatření, zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče jako základ pro financování podle bodu 11 odst. 9,
- l) roční hlášení orgánu pro kontrolu potravin v rámci článku 6 odst. 2 nařízení (ES) č. 852/2004, podle kterého pečující osoby jako podnikatelé v potravinářství podléhají registrační povinnosti,
- m) hlášení příslušnému školskému úřadu o odhlášení dítěte s potřebou jazykového vzdělávání z Kindertagespflege a předání dokumentace výuky příslušné základní škole, resp. školskému úřadu se souhlasem rodičů analogicky postupu v denních zařízeních,

- n) podpora spolupráce pečujících osob s denními zařízeními a zařízeními rodinného vzdělávání,
- o) evidence a předávání údajů podle § 9 KitaFöG (zdravotní prevence, individuální a hromadné prohlídky).

(3) Jinak se řídí kompetence podle § 33 AG KJHG a správními předpisy vydanými k tomuto zákonu (úřad pro mládež podle místa bydliště). Úřad pro mládež podle místa bydliště je příslušný pro dále uvedené úkoly:

- a) řízení o žádosti, o zjištění potřeby a prokázání místa podle § 7 KitaFöG, resp. § 19 odst. 6 školského zákona (SchulG),
- b) zprostředkování pečujících osob, pokud rodiče sami neprokáží pečující osobu,
- c) poskytování podpory a poradenství rodičům, kteří si přejí Kindertagespflege financovanou ze soukromých zdrojů,
- d) zprostředkování míst v Tagespflege v jiném obvodu po odsouhlasení s úřadem pro mládež v místě, pokud nejsou ve vlastním obvodě k dispozici žádná místa financovaná z veřejných prostředků nebo pokud si rodiče přejí místo v jiném obvodu,
- e) poskytování poradenství rodičům ve všech otázkách Kindertagespflege, výpočet, stanovení a vybírání příspěvků na náklady placených rodiči podle platných předpisů TKBG.

Pokud příslušnost přestěhováním rodičů přejde na jiný úřad pro mládež v Berlíně, mohou děti zůstat u své pečující osoby a musí být v rámci zjištěné potřeby i nadále podporovány z veřejných prostředků. Úřad pro mládež příslušný podle místa bydliště to oznámí úřadu pro mládež v místě, které provede zpravidla do 3 týdnů úpravu smluv.

III. Vydání povolení a smlouvy

6. Povolení

(1) Povolení k denní péči (Tagespflege) podle § 43 SGB VIII je nutné, pokud se pečující osoba chce starat o jedno či více dětí v jiných prostorách než v bytě rodičů v průběhu dne více než 15 hodin týdně za úplatu po dobu delší než 3 měsíce. Na žádost uchazeče musí úřad pro mládež v místě před přijetím dítěte do Kindertagespflege přezkoumat předpoklady pro vydání povolení podle § 43 SGB VIII. Sem patří zásadně přezkoumání způsobilosti pečující osoby a přezkoumání vhodnosti prostor. Uchazeč přitom musí poskytnout součinnost a souhlas úřadu pro mládež k podání dotazu u příslušné regionální sociálně-pedagogické služby.

V případě neposkytnutí součinnosti bude zjištění způsobilosti odepřeno. Neposkytnutou součinnost si lze vyžádat dodatečně. V případě splnění předpokladů existuje nárok na vydání povolení k denní péči (Tagespflege). Může být vydáno pro méně než 5 dětí, pokud to vyžaduje způsobilost pečující osoby, velikost nebo vybavení prostor nebo jiné závažné důvody. Pečující osoba může dodatečně k povolení přijmout ještě další dítě, pokud se o něho bude starat buď méně než 15 hodin týdně nebo méně než 3 měsíce, a pokud je nutná péče jen na doplnění návštěvy denního zařízení nebo školní družiny, podmíněná zastoupením nebo změnou obsazení. Je nutno zohlednit bod 11 odst. 16. Pokud bude v rámci povolení již pečováno minimálně o jedno dítě jen doplňkově po dobu méně než 15 hodin, může být v jednotlivém případě s předchozím souhlasem úřadu pro mládež v místě přijato ještě jedno další dítě k pravidelné docházce (rozhodnutí podle uvážení). Pokud je plánovaná péče o děti se specifickou individuální potřebou vzdělávání, musí úřad pro mládež v místě provést přezkoumání způsobilosti a vydat povolení specificky v jednotlivém případě. Povolení se zruší, pokud

zaniknout předpoklady způsobilosti a pečující osoba předpoklady způsobilosti již neobnoví nebo je neobnoví včas.

(2) Povolení k denní péči (Tagespflege) vydává úřad pro mládež v místě zpravidla s platností na 5 let. Pokud by činnost pokračovala i později, musí pečující osoba před uplynutím doby platnosti znovu požádat o povolení.

(3) Pro Kindertagespflege v domácnosti rodičů není nutné žádné povolení k denní péči (Tagespflege), pokud není pečováno o žádné další cizí děti. Úřad pro mládež v místě v tomto případě přezkoumá způsobilosti pečující osoby včetně její kvalifikace podle bodu 10. Při Kindertagespflege v domácnosti rodičů také není nutné přezkoumání vhodnosti prostor úřadem pro mládež v místě, ledaže je pečováno i o další cizí děti. Při přijetí dalších cizích dětí je nutno přezkoumat způsobilosti všech dospělých osob, které patří do společné domácnosti skupiny (Tagespflegestelle) podle odst. 9.

(4) Kindertagespflege s více než pěti dětmi je nutno organizovat ve spojení dvou pečujících osob, které musí být obě uvedeny v povolení k denní péči (Tagespflege).

(5) V případě Kindertagespflege s financováním ze soukromých zdrojů je nutno přijmout do povolení k denní péči (Tagespflege) uložené podmínky za účelem zaručení ochrany úřadu pro mládež vůči cizím dětem, o které je pečováno. Je nutno zohlednit bod 9 odst. 4.

(6) Při zařízení nové skupiny (Tagespflegestelle) musí úřad pro mládež v místě před přijetím prvního dítěte prohlídkou v místě samém (návštěva domácnosti) přezkoumat vhodnost prostor pro denní péči o děti. Přitom smí být v prostorách provozovaná vždy jen jedna skupina (Tagespflegestelle) pro maximálně 10 dětí. Skupiny (Tagespflegestelle) musí poskytovat dostatek obytného prostoru a prostoru pro pohyb a pro hraní a musí nabízet zaměstnání a umožňovat hygienu a péči o zdraví a eventuální odpočinek pro děti. Prostory musí být světlé, s možností větrání, musí být vybaveny kouřovými čidly, vytápěné a musí zaručovat bezpečnost dětí. Pokud je pečováno o více než 3 děti, musí být k dispozici minimálně jedna místnost o přiměřené velikosti jen pro děti v denní péči (Tagespflege). Orientačně je třeba usilovat o pedagogickou užitnou plochu 4,5 m² na jedno dítě. Návštěvy domácnosti úřad pro mládež v místě zpravidla opakuje jednou ročně, aby se přesvědčil o řádném stavu prostor užívaných pro Kindertagespflege, přitom je nutno zohlednit stavební požadavky a požadavky na požární bezpečnost.

(7) Přezkoumání způsobilosti pečující osoby se vztahuje zejména na následující kompetence a vlastnosti:

- a) radost a zájem o práci s dětmi, spolehlivost, zodpovědnost, schopnost reflexe,
- b) kompetence k vedení domácnosti za účelem vaření zdravých, vyvážených jídel a strukturování denního režimu,
- c) slučitelnost péče o cizí dítě (Tagespflegekind) s potřebami členů rodiny,
- d) emoční stabilita, schopnost emocionální náklonnosti,
- e) sociální cítění,
- f) schopnost podporovat vzdělávání dětí a výuku němčiny, zejména se zaměřením na jednotný zemský vzdělávací program a zdokumentovat vzdělávání zejména formou vedení deníku jazykové výuky,
- g) schopnost zaopatřit péči a hygienu dětí,
- h) ochota ke spolupráci s rodiči a s úřadem pro mládež, resp. se školským úřadem,
- i) ochota k výměně zkušeností s jinými pečujícími osobami, ke vzájemnému zastupování, k pravidelné účasti na setkáních skupin pečujících osob (Tagespflegeeltern) a ke spolupráci s denními zařízeními a s jinými pečujícími osobami,

- j) ochota k dalšímu vzdělávání,
- k) ochota chodit s dětmi denně na čerstvý vzduch.

Neexistuje žádané zásadní věkové omezení pro výkon činnosti pečující osoby. Úřad pro mládež rozhodne v jednotlivém případě podle schopnosti snášet zátěž a podle zdravotního stavu plnoleté pečující osoby.

(8) Úřad pro mládež informuje uchazeče o relevantních právních ustanoveních. Dále informuje o rámcových smlouvách o pojištění odpovědnosti mezi městem Berlínem a příslušnou pojišťovnou a o možnostech přistoupení pro pečující osoby.

(9) Za účelem zjištění způsobilosti musí uchazeči úřadu pro mládež předložit následující doklady:

- a) aktuální potvrzení lékaře, podle kterého ze zdravotního hlediska nic nebrání výkonu činnosti v Tagespflege, zejména, že uchazeč netrpí nakažlivými chorobami, resp. psychickým či fyzickým onemocněním nebo závislostí,
- b) prohlášení nebo doklad o tom, že uchazeč bere na vědomí zákon o ochraně před infekcemi – IfSG – a předpisy o hygieně potravin,
- c) rozšířený výpis z rejstříku trestů podle § 30 a zákona o spolkovém centrálním registru, pokud si ho nevyžádá úřad pro mládež z moci úřední,
- d) doklad minimálně o základním vzdělání a dobré znalosti němčiny,
- e) doklad o absolvování kurzu „První pomoc u kojenců a malých dětí“ v rozsahu minimálně 3 x 2 hodiny, který podle bodu 10 odst. 3a aa) nebyl absolvován před více než jedním rokem,
- f) doklad o uzavření pojištění odpovědnosti odpovídajícího dané činnosti,
- g) doklad o přijetí do úrazového pojištění profesního svazu pro zdravotní službu a dobrovolnou sociální péči (Berufsgenossenschaft für Gesundheitsdienst und Wohlfahrtspflege BGW),
- h) doklad o účasti na kvalifikacích podle bodu 10. odst. 3 až 6,
- i) doklad o zvláštní kvalifikaci pro péči o dítě se specifickou individuální potřebou péče.

Doklady uvedené v bodu a) a c) je nutno předložit i za plnoleté osoby žijící v domácnosti pečující osoby. Náklady na vydání výpisů z rejstříku trestů a lékařských potvrzení uhradí uchazeč. Úřad pro mládež může v případě pochybností ohledně zdravotního stavu požádat o konzultaci lékaře, který vystavil lékařské potvrzení, pokud dotčená osoba zprostila lékaře lékařského tajemství. Pečující osoby, které již vlastní povolení podle § 43 SGB VIII a žádají o nové povolení za účelem pokračování své činnosti, musí znovu předložit jen doklady uvedené v bodu a), c), e), f) a g). U plnoletých členů domácnosti je nutno znovu předložit doklady uvedené v bodu a) a c). Změny ve společné domácnosti je nutno bez zbytečného odkladu oznámit úřadu pro mládež v místě a popř. předložit doklady podle bodu a) a c).

(10) Jako pečující osoba není způsobilá zejména osoba, která byla odsouzena za spáchání některého z trestných činů uvedených v § 72 a SGB VIII. Uchazeč, resp. pečující osoby nelze považovat za způsobilé ani tehdy, pokud v jejich domácnosti žijí osoby, u kterých lze předpokládat riziko z hlediska zájmů dítěte. Jedná se zejména o osoby, které byly odsouzeny za spáchání některého z trestných činů uvedených v § 72 a SGB VIII. Úřad pro mládež je v případě podezření vůči pečující osobě nebo plnoletým členům její domácnosti kdykoli oprávněn požádat o aktuální rozšířený výpis z rejstříku trestů podle § 30 a zákona o spolkovém centrálním registru.

(11) Pokud se nějaká osoba stará o děti v denní péči (Tagespflege) bez povolení předepsaného podle § 43 SGB VIII, dopouští se přestupku podle § 104 odst. 1 bod 1 SGB VIII. Za tento přestupek lze udělit peněžitou pokutu podle § 104 odst. 2 SGB VIII.

Přestupkové řízení se zahájí na základě oznámení nebo z moci úřední. Příslušným správním orgánem je úřad pro mládež v místě. Pokud se pečující osoby starají o děti bez povolení podle § 43 SGB VIII a v důsledku toho děti lehkovážně závažně ohrozí v jejich tělesném, duševním nebo mravním rozvoji nebo pokud se budou úmyslně setrvale opakovaně starat o děti bez příslušného povolení, může jim být uložen trest odnětí svobody v délce trvání až jednoho roku nebo peněžitá pokuta.

7. Výběr/zprostředkování

(1) Rodiče si sami mohou vybrat vhodnou pečující osobu pro své dítě nebo mohou využít zprostředkování pečující osoby podle bodu 5 odst. 3 písm. c) úřadem pro mládež podle místa bydliště.

(2) Úřad pro mládež dbá při poradenství a zprostředkování na podmínky pro péči o děti podporující jejich rozvoj. Přitom je nutno usilovat o to, aby v každé skupině (Tagespflegestelle) byly podle možností minimálně dvě děti stejného věku společně, aby se pečující osoba nestarala o více než 2 děti do jednoho roku. Děti se speciální individuální potřebou péče je nutno zprostředkovat jen pečujícím osobám s odpovídající odbornou kvalifikací podle bodu 10 odst. 6.

(3) Rodiče oznámí potřebu péče úřadu pro mládež v místě bydliště. Po zjištění potřeby a vydání rozhodnutí o potřebě úřadem pro mládež v místě bydliště rodiče vyhledají místo v dětské skupině (Tagespflege) a uzavřou smlouvu o péči s úřadem pro mládež v místě. Úřad pro mládež v místě bude informovat úřad pro mládež podle místa bydliště o uzavření smlouvy (s podporou ISBJ). Úřad pro mládež podle místa bydliště poté vydá rozhodnutí o nákladech pro podíl rodičů na nákladech a odpovídá za jejich inkasování.

8. Smlouva o péči a smlouva o Tagespflege

(1) Podle § 16 odst. 3 KitaFöG uzavře úřad pro mládež v místě s pečující osobou písemnou smlouvu o Tagespflege za účelem péče a umístění dítěte. Výpověď nebo časové omezení je zpravidla přípustné jen ke konci měsíce. Předpokladem je povolení podle § 43 SGB VIII, způsobilost pečující osoby pro dané případy a odpovídající rozhodnutí o potřebě. Ve smlouvě o Tagespflege je nutno přijmout veškerá ustanovení, která mají bezprostřední účinek vůči pečující osobě. Musí být obsažena také ustanovení o ochraně dětí podle § 8a SGB VIII. Ve smlouvě o Tagespflege se vyloučí pravidelné dodatečné platby rodičů pečující osobě. V případě spojených skupin (Tagespflegestelle) se provede smluvní přiřazení (za účelem vyúčtování) určité pečující osobě (smlouva Pflegevertrag). Otázky dozoru a společná pedagogická práce se všemi dětmi v této skupině tím není dotčena.

(2) Úřad pro mládež v místě uzavře s rodiči smlouvu o péči ohledně umístění jejich dítěte do Kindertagespflege na základě schválené potřeby péče. Smlouva o péči stanoví začátek smlouvy zároveň s přijetím dítěte do Kindertagespflege, začíná běžet zpravidla k prvnímu dni v měsíci a zahrnuje také přiměřenou adaptační dobu dítěte v délce max. 4 týdnů. Rodiče jsou povinni předložit k okamžiku začátku smlouvy potvrzení lékaře, které nesmí být starší jednoho týdne, že neexistují žádné výhrady proti umístění dítěte. Smlouva o péči může upravovat, že je pečující osobě nutno předložit toto potvrzení. Děti v Kindertagespflege jsou od začátku doby platnosti smlouvy spolkovou zemí Berlín pojištěny pro případ úrazu u pojišťovny Unfallkasse Berlín.

(3) Smlouva o péči má zajistit, aby smluvní vztah skončil vždy ke konci celého měsíce; výpovědní lhůta přitom činí jeden měsíc ke konci měsíce. Odchyłka je možná, pokud je od začátku plánovaná časově omezená péče, která ze zvláštního důvodu nezačne na začátku měsíce, resp. neskončí ke konci měsíce. V tomto případě se provede výpočet přesně na jednotlivé dny.

(4) Pokud je plánovaná Kindertagespflege v nestandardní dobu nebo doplňující Kindertagespflege podle bodu 3, odst. 5 a 6, úřad pro mládež v místě bydliště před uzavřením smlouvy o péči přezkoumá, zda rozšířené nabídce péče nebrání zájmy dítěte.

IV. Práva a povinnosti pečujících osob (Tagespflegepersonen) včetně kvalifikace/dalšího vzdělávání a odborného vedení

9. Povinnosti pečujících osob (Tagespflegepersonen)

(1) Pečující osoba je povinna respektovat ustanovení o Kindertagespflege a zejména zaručit vzdělávání odpovídající § 1 a § 9 SGB VIII a důvěrné zacházení s osobními údaji dětí a rodičů.

(2) Svou žádostí o přezkoumání způsobilosti pečující osoby za účelem vydání povolení k denní péči (Tagespflege) uchazeč souhlasí s elektronickým uložením svých osobních údajů podle požadavků berlínského řízení o vydání povolení a poukazu na Kindertagespflege.

(3) Pečující osoba je povinna informovat úřad pro mládež a rodiče bez zbytečného odkladu o událostech, které se týkají zájmů dítěte. Dále je pečující osoba podle § 9 odst. 5 KitaFöG úřadu pro mládež bez zbytečného odkladu povinna oznámit, pokud u dítěte zjistí známky týrání nebo hrubého zanedbání. Skutečnosti, které mají význam z hlediska péče o dítě a pro platnost povolení k denní péči (Tagespflege), jako např. změna rodinné situace, stěhování, pořízení domácích zvířat, je nutno sdělit úřadu pro mládež.

(4) Pečující osoby v Kindertagespflege s financováním ze soukromých zdrojů jsou povinny za účelem splnění požadavku na ochranu sdělit úřadu pro mládež bez zbytečného odkladu přijetí dítěte a zaslat osobní údaje dítěte a jeho rodičů (jméno, věk, pohlaví, národnost, datum přijetí dítěte a jméno, adresu a telefon rodičů).

(5) Pečující osoba je povinna po nepřítomnosti dítěte z důvodu nakažlivé a/nebo povinně hlášené nemoci zkontrolovat, zda je k dispozici potvrzení lékaře o začátku a konci onemocnění dítěte. Toto potvrzení obstarají rodiče. U povinně hlášených nemocí předá pečující osoba potvrzení úřadu pro mládež.

(6) Pečující osoby v Kindertagespflege s financováním z veřejných prostředků jsou povinny informovat úřad pro mládež v místě od desátého dne neomluvené absence v docházce nebo při odhlášení dítěte. Totéž platí pro déle trvající nevyužití nebo jen částečné využití místa. V takovém případě musí být písemné hlášení zasláno nejpozději do čtyř týdnů. Úřad pro mládež pak rozhodne o ukončení nebo o snížení rozsahu smlouvy; je nutno respektovat § 4 odst. 12 VO KitaFöG.

(7) Při péči o více než pět dětí je nutná přítomnost dvou pečujících osob, které mají povinnost dozoru. Od tohoto ustanovení se lze po dohodě s úřadem pro mládež odchýlit, např. během doby přivádění a vyzvedávání dětí, při nemoci, dalším vzdělávání a dovolené pečujících osob. Ve skupině lze po dohodě s úřadem pro mládež v případě krátké neplánované nepřítomnosti jedné pečující osoby po dobu 1-3 dnů pracovat bez zastoupení a bez odpovídajícího financování, od 4. dne bude stanoven zástup úřadem pro mládež nebo pečující osobou po dohodě s úřadem pro mládež a úřad pro mládež bude zástup financovat podle kvalifikace zastupující pečující osoby.

(8) Pečující osoba je povinna umožnit úřadu pro mládež v místě přístup do obytných a pobytových prostor za účelem vyjasnění podstatných skutečností (např. herna, hygienické podmínky, prevence úrazů atd.) nebo přípravy a doprovodu při podstatných změnách (např. navýšení počtu míst ve skupině /Tagespflegestelle/, možnosti realizace pedagogických představ).

To zahrnuje také právo kdykoli zkontrolovat, zda i nadále jinak existují předpoklady pro vydání povolení. Právo na přístup zahrnuje vedle prostor, které slouží k pobytu dětí, také prostory, které děti spoluužívají. V jednotlivých případech je nutno umožnit přístup také hygieně.

(9) V přítomnosti dětí a v prostorách, kde pobývají děti, platí zákaz kouření.

(10) Pečující osoby a členové jejich domácnosti smějí v prostorách, kde se zdržují děti, nebo do kterých mají přístup, chovat jen taková zvířata, u kterých lze předpokládat, že nepředstavují pro děti žádné ohrožení zdraví. Ohrožení zdraví dětí je nutno obvyklé předpokládat také v souvislosti s psy podle § 4 zákona o chovu a vodění psů v Berlíně.

(11) Pracovní neschopnost pečující osoby ve dny péče, zejména z důvodu dovolené, nemoci nebo jiné nevyhnutelné potřeby zastoupení je nutno oznámit úřadu pro mládež v místě. Výpočet se provede poměrným dílem podle počtu dnů péče v týdnu. Za účelem prokázání počtu dnů absence podle § 18 odst. 2 KitaFöG je nutno odevzdat vždy k 30. 6. a 31. 12. kalendářního roku písemná oznámení, v případě ukončení vztahu pak bez zbytečného odkladu. Pečující osoby a rodiče vzájemně sladí plánování dovolené, aby pro dítě došlo jen k nezbytným změnám. Úřad pro mládež v místě může žádat potvrzení zaměstnavatele.

Vedle spolkového zákona o dovolených je nutno zohlednit § 125 SGB IX.

(12) Úkolem pečující osoby je zjištění stavu jazykových znalostí a výuka německého jazyka. Za tímto účelem je nutno pro každé dítě vést deník jazykové výuky. Výsledek zjišťování stavu jazykových znalostí podle jazykové dokumentace podle § 13 KitaFöG je nutno zaslat odboru senátu pro mládež v anonymizované nebo pseudonymizované formě. Pokud dítě s potřebou jazykového vzdělávání ukončí docházku do Tagespflegestelle v posledním roce před nástupem do školy, je nutno sdělit tuto skutečnost úřadu pro mládež v místě. Před přechodem dítěte do školy je nutno se souhlasem rodičů odevzdat úřadu pro mládež v místě dokumentaci výuky z deníku jazykové výuky.

(13) Pečující osoba je povinna informovat úřad pro mládež v místě v předstihu 3 měsíců o zamýšleném ukončení činnosti. Ze závažného důvodu je možné okamžité ukončení činnosti; přitom je nutno bez zbytečného odkladu informovat úřad pro mládež v místě. Financované vybavení je nutno vrátit.

10. Kvalifikace/další vzdělávání a odborné vedení

(1) Každá pečující osoba a každý uchazeč má nárok na poradenství v právních, organizačních a pedagogických otázkách Kindertagespflege. Pečující osoby musí ve smyslu § 18 odst. 3 KitaFöG využívat nabídek poradenství a po uzavření kvalifikace navštěvovat kurzy dalšího vzdělávání.

(2) Úřad pro mládež přezkoumá před povolením kvalifikace předem zásadně způsobilost uchazeče k výkonu činnosti pečující osoby. Pokud neexistují žádné pochybnosti ohledně způsobilosti, bude kvalifikace povolena.

(3) Pečující osoby jsou povinny účastnit se následujících opatření v rámci kvalifikace/dalšího vzdělávání

a) před zahájením činnosti a v souvislosti s řízením o vydání povolení nebo při péči v domácnosti rodičů:

aa) kurz „První pomoc u kojenců a malých dětí“ v rozsahu minimálně 3 x 2 hodiny, ne déle než jeden rok,

- bb) základní kvalifikace, která sestává podle učebního plánu Německého institutu pro mládež (DJI) ze 160 hodin výuky a úspěšného absolvování kolokvia za součinnosti obvodních úřadů pro mládež a popř. odboru senátu pro mládež a která je zakončena vydáním základního certifikátu. Jedna hodina výuky má 45 minut.
- b) od roku dokončení základní kvalifikace současně s činností: další vzdělávání v rozsahu 12 hodin výuky v kalendářním roce.
- (4) Pro pedagogické odborné síly podle § 11 odst. 2 VO KitaFöG (také bez státního uznání), dětské zdravotní sestry a vychovatele postačí účast na kvalifikaci/dalším vzdělávání podle odst. 3 a) aa) a b) a účast na přípravném semináři v rozsahu 30 hodin výuky. Základní kvalifikace se mohou zúčastnit. Uchazeči, kteří mají jiné dokončené pedagogické nebo pečovatelské vzdělání, vlastní nastavbový certifikát podle odst. 7 a doklad podle odst. 3a) aa) a mají minimálně 6 měsíců zkušenosti s péčí o děti do 3 let, mohou být úřadem pro mládež v místě uznány jako pedagogické odborné síly pro Kindertagespflege, základní kvalifikace podle odst. 3a) bb) není v těchto případech nutná. Sem patří zejména učitelé základních škol, logopedové, ergoterapeuti, psychologové, asistenti pedagoga, art terapeuti, sportovní terapeuti, muzikoterapeuti, hudební pedagogové, magistři a bakaláři (hlavní obor pedagogická věda), učitelé zvláštních škol.
- (5) Pečující osoby, které nabízejí péči pro maximálně tři děti na doplnění péče v Kindertagespflege, v denním zařízení nebo ve škole, jsou povinny absolvovat kurz „První pomoc u kojenců a malých dětí“ podle odst. 3 písm. a) aa) a krátký modul „Kindertagespflege Basic“. Krátký modul zahrnuje 18 hodin výuky, které musí být prokázány nejpozději tři měsíce od zahájení péče. Bod 11 odst. 15 platí analogicky; také pro péči v domácnosti rodičů. Mohou se zúčastnit jiných kvalifikací / dalšího vzdělávání podle odst. 3.
- (6) Pečující osoby, které se starají o děti se specifickou individuální potřebou podle bodu 2 odst. 3, jsou vedle kvalifikace/dalšího vzdělávání podle odst. 3 povinny k účasti na speciálním kurzu - škole pro Tagespflegeeltern Sociálně-pedagogického institutu pro další vzdělávání Berlín - Brandenburg, pokud nemají odpovídající profesní předchozí vzdělání nebo osobní kvalifikaci nebo pokud nemohou prokázat absolvování odpovídajícího kurzu u jiného institutu. K přihlášení na školu pro Pflegeeltern dojde po posouzení způsobilosti příslušným úřadem pro mládež v místě.
- (7) Po získání základního certifikátu podle odst. 3a) bb) mohou pečující osoby získat další kvalifikaci a dalším vzděláváním získat berlínský nastavbový certifikát (Berliner Aufbauzertifikat). Nastavbový certifikát opravňuje k péči o více než tři až maximálně pět dětí, pokud nelze prokázat žádné odborné pedagogické vzdělání. Berlínský nastavbový certifikát získá ten, kdo může prokázat účast na pokračovacích kurzech v celkovém rozsahu 84 hodin výuky, pedagogickou koncepci písemnou formou a minimálně šestkrát účast v rozsahu po cca 2 hodinách na diskuzní/supervizní skupině. Započtení dílčích oblastí školy pro Pflegeeltern je pro nastavbový certifikát možné.
- (8) Přípravné semináře podle odst. 4 a základní kvalifikaci zajišťují vzdělávací instituce, které jsou k tomu oprávněny pečeti kvality a smlouvou o spolupráci minimálně s jedním úřadem pro mládež. Vzdělávací instituce mohou požádat o pečeti kvality u Sociálně-pedagogického institutu dalšího vzdělávání Berlín - Brandenburg. Pečeť kvality je propůjčena odborem senátu pro mládež v případě splnění kritérií kvality stanovených státem pro uznání. Roční další vzdělávání a kurzy za účelem získání nastavbového certifikátu nabízí Sociálně-pedagogický institut dalšího vzdělávání Berlín - Brandenburg, obvodní úřady pro mládež a další obecně prospěšné instituce pro další vzdělávání pomoci mládeži, u kterých je zřizovatelem „freie Jugendhilfe“ (neveřejný zřizovatel), které byly uznány odborem senátu pro mládež nebo jsou držiteli pečeti kvality. Uznává se další vzdělávání, které souvisí s dětmi a s činností. Toto další vzdělávání by mělo pokrývat zejména oblasti pedagogiky, psychologie, pedagogické nabídky, výživu/zdraví/právo, spolupráci s rodiči a sebereflexi.

(9) Pečujícím osobám je v průběhu jednoho kalendářního roku podle § 18 odst. 3 KitaFöG dovoleno čerpat až 5 dnů volna za účelem účasti na akcích dalšího vzdělávání. Jeden den má rozsah 8 hodin výuky. Pokud budou tyto hodiny výuky absolvovány mimo dobu péče, sčítají se a budou uhrazeny podle bodu 11 odst. 15 jako den dalšího vzdělávání. Pokud budou absolvovány během doby péče, bude odměna, paušál na věcné náklady a popř. příplatky za všechny umístěné děti vyplácena i nadále v plné výši. Převod absolvovaných hodin výuky do následujícího roku není možný. Další vzdělávání pečující osoby je nutno písemně prokázat ke konci kalendářního roku úřadu pro mládež v místě.

V. Financování a další plnění

11. Zásady financování

(1) Pokud je k dispozici rozhodnutí o potřebě podle § 5 VO KitaFöG, pečující osoba je ochotna přijmout dítě a splňuje předpoklady způsobilosti a předpoklady pro vydání povolení podle bodu 6, je úřad pro mládež povinen u Kindertagespflege financované z veřejných prostředků poskytnout financování. Po uvážení úřadu pro mládež podle § 23 odst. 3 SGB VIII mohou Kindertagespflege poskytovat také osoby s vyživovací povinností, nikoli však rodiče, a pobírat peněžité plnění, pokud splňují předpoklady způsobilosti.

Závazek k veřejnému financování Kindertagespflege předpokládá příslušnost podle § 2 odst. 1 KitaFöG pro dítě. Péče o děti z jiných oblastí v berlínských Tagespflegestelle je na uvážení úřadu pro mládež v místě požadované Tagespflegestelle, přitom je nutno zejména zohlednit přednostní závazek spolkové země Berlín k zajištění míst pro děti z Berlína. Souhlas předpokládá zejména příslib k úhradě nákladů od cizího úřadu pro mládež, který je povinen zaručit místo. V odůvodněných jednotlivých případech, zejména v případě pobytu v Berlíně na určitou dobu z důvodu výkonu povolání, lze poskytnout také umístění podle § 2 odst. 1 druhá věta KitaFöG.

(2) Pečujícím osobám je měsíčně poskytováno peněžité plnění, které vyplývá ze stanovených denních sazeb na dítě a skládá se z následujících částek:

- a) paušál na věcné náklady za účelem náhrady věcných nákladů na Kindertagespflege,
- b) odměna jako úhrada za umístění a
- c) příplatky za dítě v závislosti na potřebě.

Mimoto lze v případě potřeby poskytnout další příplatky a materiální plnění pro pečující osoby.

(3) Peněžité plnění pečujícím osobám vyplácí úřad pro mládež v místě zpravidla měsíčně předem. Přitom se vzájemně započtou částky k dobru nebo pohledávky spolkové země Berlín. Peněžité plnění je splatné od okamžiku uzavření smlouvy, to je první den přijetí dítěte, a je nutno ho vyplácet do posledního dne měsíce, ve kterém skončí Kindertagespflege. Přitom se počítá den jako jedna třicetina měsíční sazby. Konečný výsledek se zaokrouhlí na celá eura, díky tomu vzniknou jen minimální přeplatky nebo nedoplatky. Je nutno respektovat bod 8 odst. 3 druhá věta.

(4) Paušál na věcné náklady zajišťuje celkovou potřebu dítěte v Kindertagespflege. Použije se zejména na jídla a nápoje, na hygienu a zdravotní péči (kromě plen), hračky a materiál na zaměstnání, drobné zařízení domácnosti, pojištění odpovědnosti, údržbu prostor, úklid a energie. Paušál na věcné náklady zásadně činí 200 € na jedno dítě měsíčně. Zpětné pohledávky spolkové země Berlín nelze zúčtovat k tíži běžného paušálu na věcné náklady, na přímou péči o děti.

(5) Na Kindertagespflege v domácnosti rodičů lze poskytnout část paušálu na věcné náklady na krytí jízdních nákladů a/nebo na pojištění odpovědnosti a popř. příplatky podle bodu 11 odst. 11 a 12. Na cizí děti (které nežijí v domácnosti) se poskytne v plné výši.

(6) Při rozšířeném celodenním umístění s více než 180 hodinami péče měsíčně se paušál na věcné náklady zvýší o 25 %, aby byla zajištěna rozšířená potřeba dítěte.

(7) Při Kindertagespflege v nestandardní době může úřad pro mládež podle uvážení zvýšit paušál na věcné náklady až o 25 % a při péči o dítě se specifickou individuální potřebou vzdělávání až o 50 %.

(8) Úhrada bude vyplácena v paušálních částkách odstupňovaných podle rozsahu služeb:

Kindertagespflege				
forma nabídky	v jednotlivém případě max. 3 děti	zpravidla 4 a 5 dětí	zpravidla 6 až 8 dětí	zpravidla 9 až 10 dětí
minimální požadavek na personální vybavení nabídky	1 pečující osoba	1 pečující osoba	2 pečující osoby	2 pečující osoby
minimální požadavek na kvalifikaci pečující osoby	prokázání základního certifikátu	prokázání nadstavbového certifikátu	prokázání absolvování pedagogického vzdělání nebo vzdělání uznávaného podle bodu 10 odst. 4 u jedné pečující osoby a prokázání minimálně nadstavbového certifikátu u druhé pečující osoby	prokázání absolvování pedagogického vzdělání nebo vzdělání uznávaného podle bodu 10 odst. 4 nebo uznání podle bodu 12 odst. 2 odstavce 2
celodenní místo rozšířené více než 180 hodin měsíčně (110 %)	428 €	525 €	540 €	554 €
celodenní místo více než 140 hodin do max. 180 hodin včetně měsíčně (100 %)	389 €	478 €	491 €	503 €
místo na část dne více než 100 hodin do max. 140 hodin včetně měsíčně (90 %)	350 €	430 €	442 €	453 €
polodenní místo max. 100 hodin včetně měsíčně (80 %)	311 €	382 €	393 €	403 €

(9) V paušálech jsou obsaženy přiměřené podíly na základní příspěvky na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče a starobní zaopatření (např. důchodové pojištění). Při platbě paušálů včetně příplatků na jednotlivé děti pečujícím osobám je nutno z důvodu osvobození od daně podle § 3 bod 9 zákona o dani z příjmu polovinu úhrad na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče a starobní zaopatření (např. důchodové pojištění) podle § 23 odst. 2 bod 3 a 4 SGB VIII vykázat zvlášť. Pokud nebudou příspěvky přes existující závazek placeny nebo pokud nebudou placeny v plné výši, sníží se do budoucna úhrady o odpovídající podíl a za již uplynulou dobu bude s pečující osobou stanoven platební postup. Pečující osoby jsou povinny úřadu pro mládež v místě jednou ročně prokázat, že příspěvky na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče a starobní zaopatření (např. důchodové pojištění) byly uhrazeny, přičemž od dodatečného zúčtování s podíly obsaženými v úhradě bude upuštěno. Doklady k starobnímu zaopatření může úřad pro mládež v místě uznat jen tehdy, pokud dávky nelze využít jinak, resp. předčasně, pokud nebudou vyplaceny před dosažením důchodového věku a pokud slouží zajištění ve stáří ve smyslu zákonného důchodového pojištění. Pokud nebyly zaplacen žádné příspěvky, je nutno složky úhrady v platné výši vrátit (rovněž ty, které byly vykázány zvlášť). Úřad pro mládež provede v případech, kdy pečující osobě nevznikly žádné náklady na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče a starobní zaopatření (např. důchodové pojištění), již od začátku srážku odpovídajících paušálů na podíly

pojištění, které jsou obsaženy v úhradě. Pečující osoba je povinna uvést odpovídající údaje. Pokud příspěvky na zdravotní pojištění a pojištění pro případ péče platí již jiný subjekt nebo jsou placeny na základě jiné zákonné úpravy, sníží se úhrada o tuto složku. V paušálech jsou obsaženy přiměřené podíly na denní nemocenské dávky pečující osoby, neuvádějí se zvlášť.

(10) V případě změny formy nabídky, za kterou se podle odst. 8 vyplácejí vyšší paušály, obdrží pečující osoba příslušnou úhradu za děti, o které se již stará, od začátku následujícího měsíce. Předpokladem změny je splnění odpovídajících kvalifikačních předpokladů pečujícími osobami.

(11) Na jednotlivé dítě se poskytne příplatek za péči v Kindertagespflege v nestandardní dobu, pokud dochází pravidelně

- a) mimo obvyklou otevírací dobu denních zařízení zpravidla před 6.00 a po 18.00 hod. (u denních zařízení s rozšířenou otevírací dobou před 6.00 a po 21.00 hod.),
- b) na více než 12 hodin denně nebo
- c) pokud je doba potřeby péče proměnlivá.

I v případě souběhu několika z uvedených skutečností existuje nárok jen na jeden příplatek za jedno dítě. Příplatek může měsíčně činit až 50 % příslušné úhrady. Výše příplatku se řídí rozhodnutím úřadu pro mládež v jednotlivém případě podle úhrady odpovídající rozsahu péče o dítě.

(12) Dále je poskytován příplatek za péči o děti se specifickou individuální potřebou podle bodu 2 odst. 3 a) - c). I v případě souběhu několika z uvedených skutečností existuje jen nárok na jeden příplatek za jedno dítě. Výše příplatku na dítě může podle rozhodnutí úřadu pro mládež v jednotlivém případě činit až 75 % příslušné úhrady měsíčně.

(13) Dotace a materiální plnění vedle peněžitého plnění mohou pečující osoby obdržet, pokud prokáží materiální nebo finanční náklad. Na žádost pečujících osob poskytne úřad pro mládež v místě

- a) náhradu nákladů na zákonné úrazové pojištění pečující osoby,
- b) materiální plnění na vybavení a bytové zařízení,
- c) dotace na první a následné vybavení hračkami,
- d) dotace na nájemné a prostředky na opravy vzhledu.

Náklady podle písm. a) budou uhrazeny ve výši základní sazby profesního svazu pro zdravotní službu a dobrovolnou sociální péči (Berufsgenossenschaft für Gesundheitsdienst und Wohlfahrtspflege BGW). Úhrada zákonného úrazového pojištění se uskuteční zpravidla jednou ročně, maximálně jeden rok zpětně, a to i tehdy, pokud po přechodnou dobu nebylo v Tagespflegestelle umístěno žádné dítě. Materiální plnění podle bodu b), které nedal k dispozici úřad pro mládež v místě, lze po přezkoumání potřeby poskytnout na vybavení a pořízení bytového zařízení, které nemůže poskytnout úřad pro mládež v místě. Při Kindertagespflege v domácnosti rodičů se toto ustanovení použije jen tehdy, pokud je pečováno i o cizí děti. Při zařizování Tagespflegestelle bude na každé místo poskytnuta dotace podle bodu c) ve výši poloviny paušálu na věcné náklady.

Dále je pečující osoba povinna z paušálu na věcné náklady hradit doplňování materiálu na hraní. Pokud tím prokazatelně nemůže být pokryta pedagogická potřeba dítěte, bude poskytnuta dotace jako při prvním vybavení. Dotace podle bodu d) se poskytne výhradně na Kindertagespflege v najatých prostorách, pokud je Tagespflegestelle zřizována na výslovnou žádost úřadu pro mládež v místě. V ostatních případech může úřad pro mládež v místě podle disponibilních rozpočtových prostředků poskytnout dotaci podle bodu d). Výši příspěvku na nájemné může úřad pro mládež podle uvážení stanovit do maximální výše 140 € podle počtu povolených míst. Dodatečná plnění podle bodu a) - d) je nutno vykázat zvlášť.

(14) Pro doplňující Kindertagespflege podle § 17 odst. 4 KitaFöG popř. ve spojení s § 19 odst. 6 SchulG platí zvláštní pravidla financování. Za účelem výpočtu věcných nákladů se 1 % poloviny paušálu na věcné náklady vynásobí počtem hodin. Doby od 21.00 do 5.00 hod. se pro výpočet paušálu na věcné náklady nezohlední. Při péči v domácnosti rodičů mohou být podle bodu 11 odst. 5 poskytnuty dodatečné prostředky za účelem úhrady jízdních nákladů a/nebo pojištění odpovědnosti odpovídajícího činnosti.

Úhrada za doplňující Kindertagespflege činí za jednu hodinu v denní době 5,50 € a v noci 4,25 €. Denní doba jsou hodiny, kdy je nutná péče před a po běžné otevírací době denních zařízení, Tagespflegestelle nebo školní družiny, zpravidla od 5.00 do 6.00 hod. a od 18.00 do 21.00 hod. V zavírací dny běžných nabídek, o víkendech a ve svátek je za denní dobu považovaná péče v době od 5.00 do 21.00 hod. Noční doba zahrnuje čas od 21.00 do 5.00 hod.; poskytuje se jen ve spojení s péčí v doplňující Kindertagespflege v denní dobu. Za každé další dítě, které je současně umístěno v doplňující Kindertagespflege, se výše uvedené úhrady poskytnou v poloviční výši. Úřad pro mládež může v případě potřeby poskytnout příplatky podle bodu 11 odst. 7 a 12 na děti se specifickou individuální potřebou vzdělávání a v případě nákladů podle bodu 11 odst. 13 a). Potřeba doplňující Kindertagespflege musí být prokázána a přezkoumaná jednou za pololetí. Body 6 až 9, 10, odst. 5 a 11 odst. 9 platí pro doplňující Kindertagespflege obdobně. Dny dovolené a absence podle § 18 odst. 2 KitaFöG se nepoužijí.

(15) Výše platby za jeden den dalšího vzdělávání činí pro všechny Tagespflegestelle bez ohledu na rozsah péče 23 € násobeno počtem míst schválených v povolení k péči na jednu pečující osobu.

(16) V případě nepřítomnosti pečující osoby se může o děti se souhlasem úřadu pro mládež v místě a jejich rodičů postarat jiná zastupující pečující osoba financovaná z veřejných prostředků. Při zastupování nebo změně obsazenosti, především o letních prázdninách, se může jedna pečující osoba starat o jedno další dítě dodatečně k počtu uvedenému v povolení, pokud doba péče nepřesáhne 3 měsíce za rok. Výpočet zastupování se vztahuje na kalendářní dny a na začátek a konec nepřítomnosti. Dny nepřítomnosti a dovolené jsou pečující osobě i nadále propláceny úřadem pro mládež v místě podle § 18 odst. 2 KitaFöG, přitom platí dny péče, kdy nebyla přítomna. Vypočte se kompletní denní sazba včetně eventuálních příplatků jednou třicetinou měsíční celkové částky úhrady, poloviny paušálu na věcné náklady a případných příplatků.

(17) Pokud se zastupující pečující osoba stará o děti ve své Tagespflegestelle, je jí vypláceno odpovídající peněžité plnění, výpočet se zde provede tak, jak je uvedeno v odst. 16. Pokud naproti tomu probíhá zastupování v Tagespflegestelle nepřítomné pečující osoby, je jí vypláceno peněžité plnění poměrným dílem ve výši úhrady, nikoli však paušál na věcné náklady. V tomto případě má zastupovaná pečující osoba i nadále nárok na plné peněžité plnění - úhradu, paušál na věcné náklady a případné příplatky - za dobu nepřítomnosti podle § 18 (2) KitaFöG.

(18) Pokud je berlínské dítě umístěno v Tagespflegestelle v jiné spolkové zemi, je nutno zjistit financování věcných nákladů a úhrady jiného okresu, resp. spolkové země obvyklé v daném místě. Písemným stanovením s úřadem pro mládež příslušným pro danou Tagespflegestelle lze provést úhradu nebo ji pro zjednodušení administrativy zaplatit přímo pečující osobě. Pro tento vztah Tagespflege je odlišně od dosud pospaného postupu příslušný úřad pro mládež podle místa bydliště.

(19) Neoprávněně přijaté nebo neúčelně použité prostředky si úřad pro mládež vyžádá zpět.

VI. Přechodná a závěrečná ustanovení

12. Přechodná ustanovení, závěrečná ustanovení

Smlouvy o Tagespflege uzavřené před vstupem tohoto prováděcího předpisu v platnost je nutno upravit nejpozději do jednoho roku od vstupu tohoto předpisu v platnost.

(1) Pokud pečující osoby podají odpovídající žádost, bude úprava provedena zpravidla do 3 týdnů. Pro stávající Tagespflegestelle s dlouhodobými smluvními nájemními vazbami může být po přechodnou dobu maximálně jednoho roku od vstupu tohoto předpisu v platnost v odůvodněných jednotlivých případech po přechodnou dobu překročen limit příspěvku na nájemné stanovený v předpisu v kapitole V, bod 11, odst. 13, bod d).

(2) U Tagespflegestelle, které existovaly již před vstupem těchto předpisů v platnost, jsou po přechodnou dobu povoleny výjimky: pečující osoby, které působí v Tagespflegestelle a jimž podle zde zavedené struktury forem péče chybí kvalifikační předpoklady, obdrží po dobu maximálně 5 let od vstupu tohoto předpisu v platnost povolení podle předpisů platných k 31. 12. 2010. V průběhu těchto pěti let jsou povinny buď si doplnit kvalifikační předpoklady pro jimi nabízenou formu péče v Kindertagespflege nebo přeměnit nabídku v jinou formu péče, která odpovídá kvalifikačním předpokladům pečující osoby. V povolení je nutno uvést příslušné lhůty. Je nutno respektovat bod 6 odst. 4.

Úřad pro mládež může při posouzení jednotlivého případu pro Kindertagespflege uznat stejné postavení pečujících osob, které nesplňují kvalifikační předpoklady, s kvalifikovanými osobami splňujícími požadavky, pokud lze předpokládat na základě vzdělání, které pečující osoba absolvovala, a podle dalšího vzdělávání zejména podle bodu 10 odst. 7 a její minimálně pětileté činnosti, že má rovnocenné schopnosti a znalosti pedagogické práce.

(3) Odbor senátu pro mládež může další podrobnosti doplňující tyto předpisy upravit oběžníkem.

(4) Tento správní předpis vstupuje až na body 11 odst. 4 třetí věta, 11 odst. 8 a 11 odst. 13 dvanáctá věta v platnost dne 1. 6. 2015. Bod 11 odst. 4 třetí věta vstupuje v platnost dne 1. 1. 2016 a k 1. 1. 2018 se číslo „200“ zvýší o 10 %. Úhrady uvedené v bodu 11 odst. 8 v tabulce platí od 1. 1. 2016 a k 1. 1. 2017 se zvýší o další 3 %. Od 1. 8. 2017 se úhrada ve sloupci 1 zvýší o 19,45 %. Bod 11 odst. 13 dvanáctá věta vstupuje v platnost k 1. 1. 2018. Úhrada za denní dobu uvedená v bodu 11 odst. 14 se k 1. 1. 2016 a k 1. 1. 2017 zvýší vždy o 1,50 € za hodinu a k 1. 8. 2017 o 0,50 € a za noční hodinu k 1. 8. 2017 o 0,25 €. Správní předpis pozbude platnosti po 31. 12. 2020.